

Poština plačana pri pošti
1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

.....
**Zbiranje pobud
za spremembo
prostorskega plana
občine za namen
turizma in
kmetijstva**

URADNO GLASILO / STRAN 19
.....

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljene tekste. Te se lahko dopolni tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kvalitete: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter korekcijo besedila v skladu z zahtevami lektorja. Prispevke pošljite na naslov trobbla@velike-lasce.si do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

**Letnik 25, številka 2,
27. marec 2019.**

Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.590 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Miha Andolšek, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Nuša Drinovec Sever (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Tisk: Evrografis, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla,
Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70,

E-pošta: trobbla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide

**22. maja 2019, prispevke je
treba oddati do 8. maja 2019.**

KAZALO

UVODNI NAGOVOR ŽUPANOVA STRAN OBČINSKE STRANI

IZ 3. SEJE OBČINSKEGA SVETA	5
INFORMACIJA O STANJU POSTOPKA PRIPRAVE SPREMEMB IN DOPOLNITEV OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA	6
PROJEKTNA SKUPINA ZA TURIZEM – JAVNI POZIV	7
POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE	8
OBVESTILO V ZVEZI Z OGROŽANJEM VARNE UPORABE JAVNE CESTE	10
PRVA ELEKTRIČNA POLNILNA POSTAJA ŽE SLUŽI SVOJEMU NAMENU	10
SMETENJE OB JAVNIH CESTAH IN NEODGOVORNO ODLAGANJE ODPADKOV V NARAVNO OKOLJE	11

PODJETNIŠTVO

IDEJA, POSLANSTVO IN VIZIJA	12
2,16 MILIJONA EVROV BO OKREPILO 40 PODJETIJ	13

KMETIJSTVO

MOKROTNI TRAVNIKI IN BARJA	14
V MIŠJI DOLINI SO TUDI KMETIJSKE POVRŠINE?	16
POGOVOR S PETROM INDIHARJEM	18
ZAKAJ JE ODSTREL RJAVEGA MEDVEDA POMEMBEN ZA NJEGOVO OHRANJANJE	18

ŠOLA, GLASBENA ŠOLA IN VRTEC

V VRTCU KARLOVICA	20
MALE SIVE CELICE	22
TEDEN PISANJA Z ROKO	22
USPEHI UČENCEV GLASBENE ŠOLE RIBNICA	23
IZJEMEN USPEH ZA ŠOLSKO KOŠARKARSKO EKIPO STAREJŠIH UČENCEV	24

KULTURA

STRITARJEV VEČER: »CVETICA MLADA STALA NA LIVADI ...«	26
SLAVNOSTNA PRIREDITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU	27
DRAGO TRŠAR: PRIMOŽ TRUBAR	28

KNJIŽNICA

NOVOSTI NA NAŠIH POLICAH	30
--------------------------	----

DEDIŠČINA

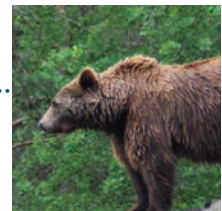
PRAZGODOVINSKA IN ANTIČNA NAJDIŠČA NA OBMOČJU OBČINE VELIKE LAŠČE IN SOSEDNIH KRAJEV IZ VELIKOLAŠKEGA OKRAJA 16: TOVORNIKI	32
	33

DRUŠTVA

PROSLAVA OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU NA TURJAKU	35
OBČNI ZBOR TURISTIČNEGA DRUŠTVA TURJAK	35
PUSTNA POVORKA »GRADEŽCEV«	36
PRI ČLANIH DRUŠTVA UPOKOJENCEV	38
SKAVTSKI UTRIP	40
NOVICE IZ STROJNEGA SVETA SK URBAN	42
AVANTURA JOŽETA ZALARJA – RALLY PEKING-PARIS	44
V TRAJEN SPOMIN NA TURJAŠKA PEVCA FRANCIJA MEGLENA IN FRANCETA GALETA	46
OBČNI ZBOR DRUŠTVA PODEŽELSKIH ŽENA VELIKE LAŠČE	47
SVETOVNI MOLITVENI DAN SLOVENIJA 2019	49

ŠPORT

DRŽAVNO PRVENSTVO V STANDARDNIH PLESIH	51
POGOVOR Z MITJO PINTARIČEM, GONILNO SILO KMN VELIKE LAŠČE	52
LAŠKI PLAVALKI IN PLAVALEC ODLIČNI NA ZIMSKIH DRŽAVNIH PRVENSTVIH	54

SPOŠTOVANE BRALKE IN CENJENI BRALCI

Najprej vse prav lepo pozdravljam kot nova urednica in vas vabim k branju nove pomladanske številke Troble. Ta bo morda malce drugačna. Tako kot pomlad naznanja nov krog v ciklu življenja, je prišlo tudi v ekipi Troble do sprememb.

Občinsko glasilo smo si želeli tematsko in oblikovno osvežiti ter seveda ohraniti dobre vsebine. Teh je bilo tudi do sedaj veliko, zato se v prvi vrsti zahvaljujem za delo dosedanjemu uredniku Troble, Gorazdu Milavcu in vsem njegovim predhodnikom, ki so s svojim delom dali Trobli svoj pečat. Za izkazano zaupanje in podporo moji kandidaturi se zahvaljujem Občinskemu svetu Občine Velike Lašče.

Novinarstvo je bilo vedno moja velika ljubezen, in ne glede na to, za kakšno poklicno pot sem se odločala, sem se slej ali prej vedno našla v njem. Urednikovanje pa je seveda nova, malce drugačna zgodba. Moj cilj je, da na podlagi dosedanjih novinarskih izkušenj in s pomočjo prenovljenega uredniškega odbora poskrbim za vsebinsko prenavo, ki bo pritegnila čim širše število bralcev. Že v tej številki vas vabim k branju dveh intervjujev ter nekaj prenovljenih rubrik. Želim si, da Trobla ne bi bila le poročilo o dogodkih, ampak da bi nastajala kot odraz nekega širšega konsenza lokalne skupnosti.

Zato vas, drage bralke in bralci, vabim, da preko e naslova: trobla@velike-lasce.si sporočite svoje želje, pripombe in predloge za boljše ter zanimivejše vsebine. Vabim vas k sodelovanju, saj je Trobla edini lokalni medij, ki celovito pokriva velikolaško območje in ima velik pomen tudi kot kronika vseh odmevnejših dogodkov. Pišite nam, saj je še naprej namen objavljati čim več vsebin, ki na kakršen koli način osvetlujejo različne

tematike. Ni pa občinsko glasilo prostor, kjer bi se reševalo medsebojne razprtije na žaljiv in neprimeren način. Verjamem, da lahko s pozitivnim pogledom in dobro voljo vsak na svoj način prispeva, da bo življenje v lokalni skupnosti prijaznejše.

Sprejeta programska zasnova dobro pokriva vse bistvene elemente, saj so v občinsko glasilo vključeni članki s področja dela občine, javnih zavodov, društev in drugih organizacij, ki delujejo v velikolaškem okolju. Pomembno je tudi, da se poroča o vsem aktualnem dogajanju. Prizadevala si bom, da vse te vsebine ne bodo le suhoparno predstavljene, saj marsikatera vrstica skriva večji pomen, kot bi ji pripisali, če Troblo le na hitro preletimo. Tako boste v Trobli vedno našli kaj o družabnem dogajanju, delu občinskega sveta, novostih s področja zakonodaje, šolskem utripu, kulturi in naši dediščini. Skratka, vse te vsebine bodo še vedno temelj glasila. Skupaj z uredniškim odborom se bomo trudili dodati tudi kaj novega.

Ko smo se pred leti z družino preselili v bližnjo vasico v okolici Velikih Lašč, sem na ta kraj gledala povsem drugače. Velike Lašče, ki so do takrat zame pomenile eno od avtobusnih postaj, so postale moj dom. In svoj dom pač moraš imeti rad. In glede na to, da prihajam iz sosednje Ribnice ter da se v naši mali domovini skorajda vsi poznamo med seboj, sem seveda spoznala, da smo tako ali drugače na nek način res vsi z vsemi povezani.

V tem smislu si bom prizadevala, da bo tudi delo v uredništvu Troble potekalo še naprej preko sodelovanja z namenom zagotavljanja čim boljše obveščenosti o vseh dogodkih, ki so aktualni za naše območje.

Angelca Petrič Angelca Petrič

Pri oglaševanju za volitve v evropski parlament se upošteva cenik reklam in drugih objav v občinskem glasilu Trobla, ki velja za državnozborske volitve in referendum.

Cena barvnega oglasa dimenzije 19 x 12,5 cm (polovica strani) znaša 90 evr + DDV.

Prispevke je treba oddati do 8. maja 2019.

PRVI TRIJE MESECI ŽUPANOVANJA

Čas hitro mineva in župan sem že dobre tri mesece. Priznati moram, da mi je delo všeč, nič me ni posebej presenetilo in županovanje sem si kot takšno tudi predstavljal, ko sem se odločil za kandidaturo. Če po prvih treh mesecih nekoliko bolj splošno komentiram izkušnje, lahko rečem, da ste občani fini in prijazni ljudje, tisto napeto predvolilno obdobje in tista evforija ter trenutna pričakovanja po volitvah pa so se umirili.

Podrobnejša analiza dela pokaže več zanimivosti. Zaključil sem aktivno spoznavanje delavcev občinske uprave. To so moji prvi sodelavci, s katerimi sem v navezi vsak dan ali pa se redno srečujemo v prostorih občine. V spominu mi ostaja tisto prvo srečanje, ko so me nekateri preplašeno gledali in so čakali, da jih bom po slovenskem folklornem razmišljanju enega za drugim odpustil. Res, nekaj ljudi me je prav to vprašalo, kdo je izgubil službo in koga od »svojih« sem na novo nastavil. Kakšna negativna pričakovanja nekaterih. Če bi župan kar tako odpuščal, čeprav tega sploh ne more, če nima formalnih osnov, bi s tem obglavil občino, njeno delovanje in oškodoval občane. V resnici je čisto drugače, vzpostavili smo sodelovanje, postali smo motivirana ekipa. Res je, uvedel sem nekaj administrativnih novosti, a vse za to, da povečam preglednost delovanja. Kmalu po tem se je pričelo intenzivno spoznavanje in sodelovanje še s svetniki. Priznam, čutila se je napetost, ki je temeljila na starih zamerah pa tudi različnem političnem nazoru. Pred prvo sejo je bilo tako najpomembnejše le vprašanje, kakšen bo sedežni red svetnikov. A zame, župana, je bilo pomembno samo eno, da postanemo ekipa, da si med seboj pomagamo in zaupamo, da smo kolegi. Kolegi se med seboj tikamo in s tem prispevamo k sproščenemu vzdušju. Prav tako sem izbral podžupana. Za nekatere je bila to nepričakovana izbira, a zame je bila to natančno definirana razumska poteza. Tako imamo sedaj še motiviranega podžupana, predstavnika mlade generacije, povrh vsega pa je edini podžupan v Sloveniji, ki je strankarski kolega predsednika vlade. V nadaljevanju smo določili odbore in sklicali njihove prve seje. Skupaj z občinsko upravo smo pripravili predlog občinskega proračuna 2019, predstavili smo ga na seji občinskega sveta in na seji konec

marca ga bomo sprejemali. Aktivno sodelovanje odborov, predvsem pa svetnikov, pri pripravi proračuna nas mora pripeljati do njegovega sprejetja, tako da lahko občina sploh prične izvajati zastavljene cilje. Ja, in kaj so glavni cilji, ki jih v letošnjem letu zasleduje župan z ekipo? V proračunu smo bolj natančno odmerili sredstva, s katerimi bomo dokončali obrtno cono Ločica, saj so parcele že prodane in zasebni investitorji čakajo, da pričnejo s pridobivanjem dokumentacije in z gradnjo. Projektno dokumentacijo nove osnovne šole v Turjaku je treba zaključiti do te mere, da bomo v naslednjem letu pričeli z gradnjo. Potrebe so nas prisilile, da bomo vzporedno pripravili še projekt prizidka kuhinje k šoli v Velikih Laščah. Kaj pa je s tako priljubljenim asfaltiranjem? V proračunu predlagam dokončanje sicer »podedovanih«, a še ne zaključenih projektov cest na trasi Rob–Rute in dokončanje odseka Podhoini hrib–Veliki Osolnik ter preplastitev odseka ceste Rob–Dolščaki. Določeno denarno vsoto namenjamo izdelavi različne nove projektne dokumentacije, med katerimi moram izpostaviti projekt za izgradnjo kanalizacije. Prav tako nisem pozabil na spodbujanje razvoja turizma, na spodbujanje kmetijske dejavnosti in podjetništva ter financiranja Gasilske zveze Velike Lašče.

Večji del trenutne dejavnosti župana se dogaja bolj v zakulisju, nekako skrit pred očmi javnosti. Vsa skrivnost so vabljeni spoznavni sestanki. Spoznavam sosednje župane, s katerimi navezujem stike, in nastajajo prve ideje o sodelovanju med občinami. Opravil sem vrsto sestankov s pravnimi osebami, da bomo lahko določili raven sodelovanja med njimi in občino. Prav tako se srečujem s posameznimi občani, pri katerih si nabiram zanimive izkušnje in spoznavam različne poglede

na delovanje, dojetje in pomen občine. Včasih ljudje mislijo, da je župan vsemogočni oče občine, ki ima za vsako situacijo pripravljeno rešitev in tolažbo. Skozi pogovore in pričakovanja ljudi sem poznal, da pomeni županova obljuba najvišjo zavezo, na katero se ljudje zanašajo in se mora brezpogojno izvršiti. Žal ni tako. Ne bom vam obljubljal nemogočega, pomembna so le realna dejstva in napotitev na strokovno pristojno osebo. Bojim se, da to nekaterim ni všeč. Izpostaviti moram tudi, da občani ne razumejo pomena in pristojnosti občine, občinskega urada, upravne enote, kaj so uradne ure. Da ne bo nepotrebne slabe volje, sem se odločil, da bom občanom pojasnil kompleksno drobovje lokalne ureditvene mašinerije.

Z novim županom nastopi tudi nova ekipa, ki ureja občinsko glasilo Trobla. Ta bo nedvomno prinesla svežino in nekaj novosti. Ob vsem tem sem deležen pozitivnih odzivov na objavljanje sej občinskega sveta na spletni osnovi YouTube, kjer narašča gledanost in posledično komentiranje na družabnih straneh, kar so vsekakor pozitivne spremembe. Slišati je celo, da so se nekatere babice in dedki lotili uporabe računalnikov.

Prihaja pomlad in nekateri občani boste pričeli z delom na svojih vrtovih, travnikih ali v gozdu. Tisti drugi pa izkoristite lepo vreme za telesno aktivnost na svežem zraku. Pomladansko sonce preko kože ugodno vpliva na tvorbo vitamina D. Skratka, skrbite za svoje zdravje in bodite pazljivi pri svojih opravilih.

Dr. Tadej Malovrh,
vaš župan.

IZ 3. SEJE OBČINSKEGA SVETA

Tanja Uršič, občinska uprava

Občinski svet Občine Velike Lašče se je v četrtek, 21. februarja 2019, sestal na 3. redni seji. Po ugotovitvi sklepčnosti je župan predlagal v potrditev naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 2. redne seje in 1. dopisne seje
2. Poročilo odbora
3. Sklep o razrešitvi in imenovanju člana statutarno pravne komisije in odbora za finance
4. Sklep o imenovanju odgovornega urednika občinskega glasila in člana uredniškega odbora
5. Sklep o določitvi cene programov v vrtcu Sončni žarek pri OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
6. Sklep o ceni pomoči na domu
7. Odlok o organizaciji in izvajanju socialno varstvene storitve pomoči na domu v Občini Velike Lašče
8. Odlok o podelitvi koncesije na področju javne službe pomoči na domu v Občini Velike Lašče
9. Spremembe in dopolnitve Statuta Občine Velike Lašče
10. Odlok o proračunu Občine Velike Lašče za leto 2019 – 1. obravnava
11. Pobude, vprašanja in predlogi svetnikov
12. Poročilo župana

Po potrditvi dnevnega reda so člani občinskega sveta soglasno potrdili zapisnika 2. redne in 1. dopisne seje.

Občinski svet je v nadaljevanju sprejel naslednje sklepe:

Ad 2 – Po potrditvi zapisnikov so predsedniki statutarnopravne komisije, odbora za družbene dejavnosti, komisije za mandatna vprašanja, za volitve in imenovanja ter nadzornega odbora podali kratka poročila o sejah.

Ad 3 – Na podlagi odstopne izjave Ladke Deterding kot članice statutarnopravne komisije in odstopne izjave Rudolfa Rutarja kot člana odbora za finance so svetniki najprej sprejeli sklep o njuni razrešitvi. Nato so na predlog komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja sprejeli sklep, s katerim so Ladko Deterding imenovali v odbor za finance, Ru-

dolfa Rutarja pa v statutarnopravno komisijo.

Ad 4 – Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je prejela tri prijave na razpis za odgovornega urednika občinskega glasila. Svetniki so glasovali o dveh kandidatih, ki sta izpolnjevala pogoje (Gorazd Milavec in Angelca Petrič), in sprejeli sklep, da je nova odgovorna urednica občinskega glasila Angelca Petrič. Za člana uredniškega odbora so prispeli trije predlogi. Prvi predlog je bila Tina Kadenšek, predlagatelj je bil občinski odbor SDS Velike Lašče. Drugi predlog je bil Jože Starič, predlagatelj pa svetniki LMS, SLS in NSi. Tretji predlog pa je bila Branka Purkat, predlagala sta jo stranka SD in Srečko Knafelc. Svetniki so sprejeli sklep, da člana uredniškega odbora imenuje občinski svet, to je postal Jože Starič.

Ad 5 – Po uvodni predstavitvi župana, da se cena programov v vrtcu povečuje predvsem zaradi povečanega stroška dela (povišanje plač v javnem sektorju), je Matjaž Gruden kot poročevalec odbora za družbene dejavnosti povedal, da se cena storitev v prvi starostni skupini na otroka poveča za 22,67 EUR, v drugi starostni skupini pa za 23,30 EUR. Cene bodo veljale od prvega aprila dalje. Odbor za družbene dejavnosti je predlagal sprejem predlaganih cen. Po razpravi in ponovljenem glasovanju glede povišanja cen vrtca so svetniki z večino glasov potrdili predlagani sklep.

Ad 6 – Župan je povedal, da je Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Vič-Rudnik kot izvajalec storitve pomoči na domu pripravil predlog cene pomoči na domu.

Matjaž Gruden je povedal, da bo CSD s 1. julijem prenehal z izvajanjem storitve pomoči na domu, zato bo morala občina zanjo izpeljati postopek podelitve koncesije. Za to prehodno obdobje do 1. 7. 2019 pa je predlagal nov izračun cen. Na podlagi predloženega izračuna, z dne 7. 2. 2019, bi znašala cena pomoči na domu za uporabnika 4,70 evr na uro, kar pomeni, da se bo doslej veljavna cena povišala za 3,3 odstotka. Ekonomska cena storitve pomoči na domu bi po novem znašala 17,12 evr na uro (od sedaj veljavne cene 15,92 evr na uro je višja za 7,55 odstotka). Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel predlagani sklep.

Ad 7 in 8 – Občinski svet Občine Velike Lašče je soglasno sprejel Odlok o organizaciji in izvajanju socialnovarstvene storitve pomoči na domu v Občini Velike Lašče ter Odlok o podelitvi koncesije na področju javne službe pomoči na domu v Občini Velike Lašče.

Ker bo Center za socialno delo Ljubljana zaradi reorganizacije s 1. julijem 2019 prenehal z izvajanjem socialnovarstvene storitve pomoči na domu, občine pa so v skladu z Zakonom o socialnem varstvu dolžne zagotavljati mrežo javne službe socialnovarstvene storitve pomoči družini na domu, bo občina za storitev izvedla postopek izbire izvajalca in podelitve koncesije. Omenjena odloka sta pravna podlaga za razpis.

Ad 9 – Polona Cvelbar je kot predsednica statutarnopravne komisije povedala, da so spremembe in dopolnitve Statuta Občine Velike Lašče tokrat potrebne zaradi dveh novosti. Prva je, da se izraz tajnik občine zamenja z izrazom direktor občinske uprave, druga pa je uvedba kolegija župana kot novega strokovnega telesa za preučevanje posameznih zadev iz pristojnosti občinskega sveta. Prav tako je novost določba, da se bodo splošni akti občine objavljali v Uradnem listu RS, in ne več v Uradnem glasilu Občine Velike Lašče. Spremembe in dopolnitve so potrebne tudi zaradi uskladitve z veljavno zakonodajo. Po razpravi so svetniki sprejeli spremembe in dopolnitve Statuta Občine Velike Lašče.

Ad 10 – Svetniki so po županovi predstavitvi osnutka proračuna, kjer je izpostavil predvsem naslednje projekte: dokončanje poslovne cone Ločica, projekt kanalizacije, izdelavo prizidka šolske kuhinje, zbiralnico odpadkov v industrijski coni, asfaltiranje občinskih cest (pot v Rute, dokončanje dela poti na Veliki Osolnik, odsek ceste od Roba do Dolščakov), in opravljeni razpravi soglasno sprejeli naslednji sklep: Predlog proračuna občine Velike Lašče za leto 2019 in načrt razvojnih programov za obdobje 2019–2022 se daje v javno razpravo. Vsi zainteresirani imajo možnost vpogleda v predlog proračuna in posredovanja svojih pripomb občinski upravi do 8. marca 2019.

INFORMACIJA O STANJU POSTOPKA PRIPRAVE SPREMENB IN DOPOLNITEV OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA ZA OBČINO VELIKE LAŠČE

Urbis, d. o. o., in občinska uprava

Postopek priprave sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju: SD OPN) se vodi v skladu z veljavno zakonodajo. Ta določa način priprave, postopek in gradiva, ki jih je v različnih fazah postopka treba pripraviti (strokovne podlage, osnutek, dopolnjen osnutek, predlog ipd.). Poleg občine, ki postopek priprave SD OPN vodi, so vanj vključeni številni državni organi (nosilci urejanja prostora), ki pomembno odločajo o sprejemljivosti predlaganih pobud z vidika pristojnosti določenega organa.

Kot rečeno, je postopek sestavljen iz različnih faz. Nekatere so odvisne od izdelovalca SD OPN in izdelovalcev drugih strokovnih podlag (izdelava vseh potrebnih gradiv), druge od občine (npr. priprava gradiv za občinski svet, obravnave na občinskem svetu), določene faze pa so odvisne od državnih nosilcev urejanja prostora, ki v postopku sodelujejo z izdajo smernic in mnenj (soglasij) k predlaganim spremembam v SD OPN.

V času priprave SD OPN smo si tako občina kot tudi izdelovalci strokovnih gradiv prizadevali, da bi postopek tekel čim hitreje. Vsem je skupen cilj, da bi se SD OPN čim hitreje zaključil in da bi v čim večji možni meri upoštevali pobude, ki ste jih podali občani.

Žal pa na čas, ki si ga vzamejo nekateri državni nosilci urejanja prostora, ne moremo vplivati, kljub temu da si za to močno prizadevamo. Tako smo bili nemočni v postopku usklajevanja z Direkcijo RS za vode, s katero je usklajevanje trajalo dve leti. Naj poudarimo še to, da kljub vsem prizadevanjem še vedno nismo dokončno usklajeni. V koncu leta so nam potrdili ustreznost poplavne študije. Ta je strokovna podlaga za odločanje o pobudah, ki se nahajajo na potencialno poplavnih območjih.

Ne glede na to da usklajevanje še ni zaključeno, smo se odločili, da bomo pred dokončno uskladitvijo nadaljevali s postopkom na način, da bomo SD OPN javno razgrnili. Pri tem bodo problematične pobude, ki z vidika poplav še niso usklajene, vključene, vendar bodo posebej označene, saj se lahko v nadaljnjem postopku usklajevanja izkaže, da bodo morale biti zaradi poplav izločene iz SD OPN. Predvidoma bomo gradiva javno razgrnili v roku enega meseca. Takrat bo organizirana tudi javna razprava, na katero ste krajani vljudno vabljeni. O času in kraju javne razgrnitve in razprave boste pravočasno javno obveščeni. Že sedaj pa je treba poudariti, da novih pobud v ta postopek ni več možno vključevati.

V nadaljevanju bi na kratko predstavili ključne faze postopka, ki so bile do sedaj izvedene:

- zbiranje pobud
- sklep o pripravi SD OPN: januar 2015
- izdelava strokovnih podlag in osnutka SD OPN: maj 2015
- pridobitev posebnih smernic državnih nosilcev urejanja prostora: junij 2015–januar 2016
- analiza smernic: februar 2016
- dopolnitev osnutka SD OPN: april 2016
- pridobitev prvih mnenj državnih nosilcev urejanja prostora: junij– avgust 2016 z izjemama:
  - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: oktober 2016
  - Direkcija RS za vode: april 2017 negativna opredelitev do poplavne študije, ki je bila izdelana za veljavni OPN (Urbania, d. o. o., 2013) (dopolnjevanje in usklajevanje poplavne študije je potekalo do konca novembra 2018)
  - maj 2017 negativno mnenje na SD OPN – pripravo SD OPN pogojujejo z dopolnitvijo poplavne študije iz leta 2013.

Glede na dopolnjeno poplavno študijo se nekatere pobude izkazujejo za neizvedljive in jih bomo izločili iz nadaljnega postopka, za določene pa želimo vztrajati, saj gre za obstoječe legalno zgrajene objekte na stavbnih zemljiščih, ki se jim je ob sprejemu OPN spremenila raba prostora, kar razumemo za nepravilno. Lastnike teh objektov in zemljišč bomo pozvali, da nam bodo predložili dokazila o legalni izgradnji objektov.

Če teh dokazil ne bomo predložili na Direkcijo RS za vode, nam ta ne bo izdala pozitivnega mnenja za spremembo namenske rabe in jih bomo morali izločiti iz postopka pred pridobitvijo končnih mnenj nosilcev urejanja prostora, ki so predpogoj za sprejem SD OPN na Občinskem Svetu.

Pred javno razgrnitvijo se izdela dopolnjen osnutek SD OPN, v katerem so upoštevana mnenja državnih nosilcev urejanja prostora ter dogovore, ki smo jih dosegli med usklajevanji z njimi. Tako izdelano gradivo je skupaj s strokovnimi podlagami pripravljeno za javno razgrnitev in predstavitev.

Po zaključeni javni razgrnitvi bodo zavzeta stališča do pripomb in predlogov, podanih v času javne razgrnitve, ter na podlagi zavzetih stališč bodo pripravljene predlog SD OPN in dopolnitev okoljskega poročila, ki bosta posredovana v pridobitev drugih mnenj NUP, ter odločbe o sprejemljivosti plana na okolje.

Po izvedenih usklajevanjih z nosilci urejanja prostora in pridobljenih pozitivnih mnenjih bo občinski svet sprejel odlok o SD OPN.

PROJEKTNA SKUPINA ZA TURIZEM – JAVNI POZIV

Občinska uprava Velike Lašče

Občina Velike Lašče bo na predlog župana ustanovila Projektno skupino za razvoj turizma. K sodelovanju vabi predstavnike društev, drugih organizacij in posameznike, ki bi želeli s svojimi idejami in predlogi soustvarjati razvoj turizma v občini Velike Lašče.

Za zainteresirani se za sodelovanje lahko prijavite do **12. aprila 2019** na naslov obcina.velike-lasce@siol.net ali po telefonu na št. **01 7810 370**.

SPOŠTOVANI OBČANKE IN OBČANI!

V novem mandatu bo delovanje občine usmerjeno tudi v delo na področju turizma, saj si bomo prizadevali nadoknaditi zamujeno v preteklih obdobjih. Tako je še posebej aktualno vprašanje prenočitvenih možnosti v občini, ki jih zdaj pravzaprav ni. Občane, ki imajo možnost za pripravo kakršnihkoli prenočitvenih ponudb, vabim, da to pripravljeno v obliki konkretnih predlogov sporočijo na Občino Velike Lašče, na Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem, kjer jih bomo z vso resnostjo obravnavali in pomagali pri uresničevanju.

S skupnimi močmi lahko naredimo nekaj zase in obenem tudi za občino ter začnemo pisati uspešno zgodbo o turizmu. Ta bi moral postati pomemben vir dodatnega zaslužka občanov, za nekatere morda celo osnovni vir dohodkov.

Prav tako bomo veseli tudi vseh drugih pobud za izboljšanje stanja na področju turistične ponudbe v občini.

Srečko Knafelc,

*član Odbora za gospodarstvo, kmetijstvo
in turizem pri občinskem svetu Občine Velike Lašče*

PRAVILNO IZVAJAJANE ORANJA KMETIJSKIH POVRŠIN OB JAVNIH CESTAH

**Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Dobrepolje,
Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče**

V spomladanskih mesecih se pričnejo različna opravila na njivah in poljih, med katerimi je tudi oranje. V praksi namreč zaradi neupoštevanja pravilnih odmikov prihaja pri oranju kmetijskih površin do poškodb vozišča in bankin. Orači obračajo traktorje s priključki na cestnem svetu, celo na asfaltnem vozišču, s čimer povzročajo poškodbe bankine, posledice takega oranja se kažejo v razpokanosti asfalta in posedanju roba vozišča ter nanosu blata in zemlje na cestišče. Z namenom preventivnega ukrepanja vam v nadaljevanju predstavljamo pravičen pristop k temu opravilu.

Uvodoma pojasnjujemo pomen izrazov, določenih v 2. členu Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18, v nadaljevanju: ZCes-1):

- Cestni svet je zemljišče, katerega mejo na podlagi predpisov o projektiranju javnih cest določajo linije med skrajnimi točkami prečnega in vzdolžnega profila cestnega telesa vključno z napravami za odvodnjavanje. Meja cestnega sveta poteka največ 2 metra od linij skrajnih točk vključno z napravami za odvodnjavanje.
- Cestno telo je del javne ceste, ki ga sestavlja cestišče z nasipi in vkopi.
- Cestišče je del javne ceste, ki ga sestavljajo vozišče, odstavnin in ločilni pasovi, kolesarske steze, pločniki, bankine, naprave za odvodnjavanje, če so tik ob vozišču, ter zračni prostor v višini 7 metrov, merjeno od točke na osi vozišča.
- Bankina je utrjen vzdolžni del cestišča ob zunanjem robu vozišča, ki zagotavlja bočno stabilnost vozišča in brežine ter omogoča namestitev prometne signalizacije in opreme.
- Vozišče je del cestišča, ki ima eno ali več smernih vozišč, namenjeno prometu vozil pod pogoji, določenimi s predpisi o pravilih cestnega prometa, pa tudi pešcem in drugim udeležencem cestnega prometa, če s prometno signalizacijo ni določeno drugače.
- Zakon o cestah v 4. točki drugega odstavka 5. člena prepoveduje orati na razdalji manj kot 4 metre od roba cestnega sveta v pravokotni smeri na cesto ali na razdalji manj kot 1 meter od roba cestnega sveta vzporedno s cesto.

Orač oziroma voznik delovnega stroja mora pri oranju upoštevati odmike od cestnega sveta. V praksi to pomeni, da naj bo pri oranju vzporedno s cesto pnevmatika traktorja odmaknjena od roba asfalta vsaj 1,30 metra, pri oranju pravokotno na cesto pa naj traktor ustavi na razdalji vsaj 2 metra od roba asfalta. Preden se vključi na javno cesto, mora orač očistiti s pnevmatik blato, zemljo in druge snovi ter tako očiščen delovni stroj zapeljati na javno cesto. V primeru, da kmetijskih del nikakor ni mogoče izvesti, tako kot je opisano, pa Zakon o cestah v 27. členu dopušča tudi možnost, da izvajalec del pred pričetkom izvajanja del upravljavca cest (občino) zaprosi za soglasje. S tem soglasjem se določijo pogoji, pod katerimi se ta dela lahko opravijo, po potrebi se določi časna označitev ovire na ali ob cesti z časno prometno signalizacijo ter dolžno ravnanje izvajalca del, potem ko je z deli zaključil. Pri izvajanju oranja se je torej bolje držati pravil oziroma se pri upravljavcu ceste prej pozanimati, kako dela pravilno izvesti, kot pa kasneje plačati visoko globo.

POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE NA OBMOČJU OBČINE VELIKE LAŠČE ZA LETO 2018

Javno komunalno
podjetje Grosuplje
Grosuplje, januar 2019

Na območju občine Velike Lašče se uporabnike oskrbuje tudi z vodovodnega sistema Rob–Dobrepolje v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje.

Letni notranji nadzor je izvedel pooblaščen izvajalec Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuirala ustrezna zdrava pitna voda. Na vodovodnem sistemu Rob (vrtina črpališče Rob, izvir Zviršče) je bila vzorčena tudi surova voda pred

pripravo. Rezultati vzorčenja izkazujejo prisotnost fekalnega onesnaženja (koliformne bakterije, enterokoki).

Celotno letno poročilo za leto 2018, ki ga je pripravil pooblaščen izvajalec notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si> pod rubriko Kakovost pitne vode. Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva:

Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

VODOVODNI SISTEMI	količina distribuirane vode [m ³]	trdota vode [°dH]	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				
			št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	ukrep prekuhavanja [dni]
Rob-Dobrepolje	231.407 od tega 62.269 občina Velike Lašče	15,5	15	100	0	-	4	100	0	-	0

REZULTATI NOTRANJEGA NADZORA NAD KAKOVOSTJO PITNE VODE PRI UPORABNIKIH V LETU 2018

Legenda: EC - E. coli - pokazatelj fekalnega onesnaženja, CP - clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna / KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtni rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne / SK22 - št. kolonij pri 22°C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. / SK37 - št. kolonij pri 37°C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

OBVESTILO UPORABNIKOM VODOVODNIH SISTEMOV V UPRAVLJANJU VODOKOMUNALNEGA PODJETJA D. O. O O NAČINU OBVEŠČANJA JAVNOSTI

Vodokomunalni sistemi, d. o. o.
Velike Lašče, januar 2019

Skladno z določili *Pravilnika o pitni vodi 1 (UL. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) in strokovnim mnenjem NIJZ, Obveščanje uporabnikov, ZIRS, NIJZ in NLZOH*, vas obveščamo o načinih in rokih obveščanja uporabnikov vodovodnih sistemov:

- Velike Lašče
- Turjak
- Boštetje (Selo, Dednik, Naredi)

Zavest, da varna pitna voda predstavlja enega izmed osnovnih pogojev za zdravje, se počasi krepi. Pa vendar, vodo še vedno prepogosto dojemamo kot nekaj danega. Zato mora vsak posameznik nujno oz. preventivno skrbeti, varčevati in s tem pomagati pri oskrbi s kakovostno pitno vodo.

Za zagotavljanje skladnosti pitne vode na vsaki pipi vodovodnega omrežja je potrebno tudi sodelovanje uporabnikov, ki morajo redno vzdrževati svoje vodovodno omrežje. Inštitut za varovanje zdravja RS je pripravil priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja, ki se nahajajo na njihovi spletni strani: <http://www.jvz.si/>

Kaj storimo, če sumimo, da voda ni pitna?

Pokličite na tel. **01 7889-219** ali **041 646-473**. V primeru upravičenega suma na neskladnost pitne vode bomo po predhodnem dogovoru odvzeli vzorec za mikrobiološko ali fizikalno kemijsko analizo. V nadaljevanju vam skladno z določbami pravilnika o pitni vodi in z vsebino strokovnih priporočil Inštituta za varovanje zdravja RS posredujemo informacije o rokih in načinih obveščanja uporabnikov v posameznih primerih ugotovljene neskladnosti odvzetega vzorca pitne vode glede na zahteve pravilnika v letu 2014.

Za morebitna vprašanja smo vam na razpolago na tel. 01 7889-219 ali 041 646-473 ter na e-naslovu info@vks-belaj.si.

Spletna stran: <http://www.vks-belaj.si>

ČLEN PRAVILNIKA	VZROK ZA OBVEŠČANJE	ČAS OBVEŠČANJA	NAČIN OBVEŠČANJA
9. člen	Vzrok neskladnosti pitne vode je hišno vodovodno omrežje ali njegovo vzdrževanje	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh.	1. Osebno ² . 2. Obvestilo uporabniku v primeru večstanovanjskega objekta. 3. Individualne prijave na e-obvestila ⁴
21. člen	Obveščanje v primeru omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode	Ob začetku veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (obvešča se vsak dan do preklica)	1. Lokalni radio/oglasna deska 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ⁴
22. člen	Obveščanje v primeru, kadar se izvajajo ukrepi za odpravo vzrokov neskladnosti	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu	1. Lokalni radio/oglasna deska 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ⁴
31. člen	Obveščanje v primeru dovoljenega odstopanja (ki ga izda ministrstvo, pristojno za zdravje)	Na dan pridobitve dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh ³	1. Lokalni radio/oglasna deska 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ⁴
34. člen	Obveščanje uporabnikov o skladnosti v okviru notranjega nadzora, Letno poročilo o skladnosti pitne vode	Najmanj enkrat letno (najkasneje do 31. marca za preteklo leto)	1. Občinska glasila 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ⁴

- Člen pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09).
- Osebno: kratek dopis, ki se izroči uporabniku hkrati s položnico ali neposredno v nabiralnik. Pri enostanovanjskih objektih zadostuje samo osebni način obveščanja. Za manjše vodovodne sisteme, ki imajo manj kot 100 odjemnih mest in so v našem upravljanju, se zaradi geografskih značilnosti posameznih sistemov namesto obveščanja prek radia uporablja način obveščanja z dopisom posameznim uporabnikom.
- Če se ukrep omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode izvaja več kot dva tedna, se lahko dnevno radijsko obveščanje po dveh tednih nadomesti s tedenskim obveščanjem. Uporabnike se obvesti tudi o prenehanju omejitev ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanja ukrepov oziroma dovoljenjem odstopanja.

E-OBVESTILA PRIJAVITE SE!

4. Uporabniki, ki želijo biti v najkrajšem možnem času obveščeni o morebitnih motnjah oskrbe s pitno vodo, se lahko prijavijo v sistem e-obveščanja. Prosimo jih, da na naši spletni strani www.vks-belaj.si izpolnijo obrazec za prijavo. O morebitnih motnjah bodo obveščeni preko SMS sporočila. Storitev je brezplačna.

Vodooskrbni sistemi, vodovodi	Mikrobiološka preizkušanja vzorcev pitne vode	Fizikalno kemijska preizkušanja vzorcev pitne vode	Skladnost pitne vode	Dezinfekcija pitne vode	Prekuhavanje pitne vode	Varnost oskrbe
	Št. vzorcev skupaj / rezultat	Št. vzorcev skupaj / rezultat				
Velike Lašče, Poraba vode 116.256 m ³	46 / skladni	13 / skladni	Skladna	Kloriranje- zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v posameznih delih vodovoda.	NE	Oskrba je bila varna
Selo Dednik Naredi Poraba vode 6.055 m ³	9 / skladni	4 / skladni	Skladna	Kloriranje - zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v posameznih delih vodovoda.	NE	Oskrba je bila varna
Turjak Poraba vode 39.971 m ³	30 / skladni	8 / skladni	Skladna	Kloriranje - zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v posameznih delih vodovoda.	NE	Oskrba je bila varna

OBVESTILO V ZVEZI Z OGROŽANJEM VARNE UPORABE JAVNE CESTE

Roman Viršek, Občinska uprava Velike Lašče

Ob izvajanju pregledne službe javnih cest v zadnjem obdobju opažamo porast odlaganja lesa v cestnem svetu ter poškodbe bankin in prometne signalizacije, kjer so v nekaj primerih že ukrepale tudi pristojne inšpekcijske službe.

Zakon o cestah jasno določa, da je v cestnem svetu javne ceste prepovedano:

- puščati živali brez nadzora, napajati živali v obcestnih jarkih, pasti živino ali graditi napajališča za živali;
- nameščati in uporabljati luči ali druge svetlobne naprave, ki bi lahko zmanjšale varnost prometa;
- postavljati ograje, stebričke, zasaditi živo mejo, drevje, trto ali druge visoke nasade ali

poljščine, nameščati ali odlagati les, opeko, zemljo, drug material ali predmete;

- nasipati zemljišča ali nameščati kakršnekoli predmete, ki bi lahko ovirali ali onemogočili nemoteno in varno odvijanje cestnega prometa;
- postavljati nagrobne plošče in druga spominska znamenja;
- namerno zažigati travo, les ali druge odpadne snovi;
- odvajati odplake in druge tekočine;
- ovirati odtokanje vode.

Vse občane zato opozarjamo, da upoštevajo navedene zakonske določbe, saj s tem zagotavljamo prometno varnost in skrbimo za urejenost občinskih cest.

FREE WI-FI
VELIKE LAŠČE

**BREZPLAČNI
DOSTOP DO
INTERNETA
TUDI V VELIKIH
LAŠČAH**

Občinska uprava Velike Lašče

Občina Velike Lašče je skupaj s ponudnikom telekomunikacijskih storitev T-2 vzpostavila brezplačno Wi-Fi omrežje na treh lokacijah v občini. Brezplačni dostop do internetnih storitev bo občanom in obiskovalcem na voljo do tri ure na dan, dinamično je omejena tudi pasovna širina.

Brezplačno Wi-Fi omrežje je uporabnikom internetnih storitev na voljo v centru Velikih Lašč, na Trubarjevi domačiji na Rašici in v centru Turjaka.

PRVA ELEKTRIČNA POLNILNA POSTAJA V VELIKIH LAŠČAH ŽE SLUŽI SVOJEMU NAMENU

Marija Ivanc Čampa, Občinska uprava Velike Lašče

Občina Velike Lašče se je septembra lani prijavila na javni poziv Eko sklada RS za nepovratne finančne spodbude občinam za novo naložbo nakupa polnilnih postaj za električna vozila. Na razpisu je uspešno pridobila nepovratna sredstva za dve AC polnilni postaji v višini 5.998,00 evrov.

V mesecu februarju letošnjega leta je bila ena polnilna postaja za električna vozila že nameščena in je tako na voljo za uporabo. Polnilna postaja omogoča priklop in polnjenje dveh e-vozil istočasno. Omogoča tudi polnjenje električnih koles in skuterjev. V ta namen ima vgrajeni dve električni vtičnici TYPE2 ter klasično vtičnico. Skupna moč polnilne postaje je 22 kW. Na omenjeni polnilni postaji je možna aktivacija te preko telefonskega klica (številka je navedena nad vtičnico) ali preko aplikacije (www.napolni.me/app).

Polnilna postaja za električna vozila se nahaja v Velikih Laščah na parkirišču pri trgovini Kmetijske zadruge.

V skladu z zahtevami razpisa Eko sklada je bilo treba zagotoviti dve parkirni mesti za

polnjenje dveh vozil hkrati, poskrbeti za ustrezno talno označbo in postaviti ustrezen prometni znak.

V kratkem je na območju občine Velike Lašče predvidena postavitev še ene tovrstne polnilne postaje.

SMETENJE OB JAVNIH CESTAH IN NEODGOVORNO ODLAGANJE ODPADKOV V NARAVNO OKOLJE

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče

Vsi, ki se dnevno vozimo v službo, v šolo ali po opravkih po naših cestah, lahko samo ne- močno opazujemo, koliko pločevink, plastenk, ostankov embalaže hitre prehrane, itd. leži ob cesti (**še posebej na odseku regionalne ceste G2 0261, Škofljica–Rašica**) in verjetno se vsi sprašujemo, kdo so posamezniki, ki jim ni mar za urejeno in čisto okolje, kdo so ljudje, ki kljub urejenemu področju ravnanja s komunalnimi odpadki brezvestno odvržejo iz avtomobila vse, česar ne potrebujejo.

Tudi sprehod v naravo nam velikokrat pokvari pogled na divje odlagališče, ki ga odkrijemo zgolj po naključju. In ob tem se seveda sprašujemo, zakaj nekdo odvrže smeti sredi gozda, daleč od urbanega naselja in daleč od zabojnikov, namenjenih za ločeno zbiranje odpadkov in daleč stran od zbirnega centra odpadkov. Zakaj bi odpadke sploh kam vozili, če pa jih izvajalec javne službe pobere pred našim domom?

Da gre za pomanjkljivo obveščenost, ne moremo trditi, saj o tem, kako pravilno ravnati z odpadki preko različnih medijev obveščajo inšpekcijske službe, razna okoljevarstvena društva, javna komunalna podjetja in tudi občine. Temeljni problem torej ni v slabi obveščenosti, ampak da uporabnik odpadkov ne ločuje že pri izvoru, kar pomeni, da doma vse

skupaj enostavno shrani v vrečo in to odvrže. Ja, nekje v naravi, tam, kjer ga nihče ne vidi.

Tako odvrženi odpadki kazijo naravo, kvarijo podobo našega kraja, zmanjšujejo kakovost bivanja in na žalost tudi turistične privlačnosti kraja. Predstavljajo tudi grožnjo okolju, posledično pa ogrožajo vse nas, saj pogosto vsebujejo nevarne snovi. Te lahko prodrejo v podtalnico in nepovratno onesnažijo vire pitne vode in poslabšajo kakovost prsti.

Tovrstno smetenje terja sredstva za sanacijo, ki gredo iz davkopačevalskega denarja. Na tem mestu ni odveč vprašanje, ali moramo pobiranje in čiščenje teh odpadkov res plačati vsi, torej tudi tisti, ki z odpadki ravnamo odgovorno, torej vsi, ki jih ločujemo in odlagamo v za to namenjene zabojnike.

Gre torej za očitno odgovornost izvirnega povzročitelja odpadkov, saj sam ne stori tistega, kar mu jasno nalagajo pravne norme in kar bi mu morala nalagati predvsem vest.

Poleg tega pa prav ti izvorni povzročitelji odpadkov očitno zelo budno spremljajo akcije poostrelega nadzora pristojnih služb in se pridno učijo, kako čim bolj učinkovito zakriti svoje sledi, namesto da bi se naučili odgovornega ravnanja z odpadki.

Namen tega sporočila je opozoriti vse deležnike, da pravilno odlaganje in ločeno zbiranje odpadkov ni problem nekoga drugega, ampak naš skupni cilj. Zato je na mestu poziv vsem, ki odkrijete bodisi divje odlagališče v naravi ali opazite posameznike, ki brezvestno smetijo in nezakonito odlagajo odpadke v naravi, da o tem obvestite inšpekcijske službe, posameznike pa opozorite na nedopustno ravnanje.

Za naravo moramo skrbeti, saj tudi narava skrbi za nas. Naša dolžnost je, da otrokom zapustimo okolje, v katerem bodo lahko kakovostno živeli, dihali čist zrak in pili izvirske vode.

PRENOVA LEKARNIŠKE PODRUŽNICE VELIKE LAŠČE

Lekarna Ljubljana obvešča, da so pričeli z obnovo Lekarniške podružnice Velike Lašče. Obnova bo predvidoma trajala tri mesece. V tem času bo podružnica delovala na nadomestni lokaciji – v mobilni enoti na parkirišču pri Zdravstveni postaji Velike Lašče.

IDEJA, POSLANSTVO IN VIZIJA

Gorazd Milavec – specialist za poslovno svetovanje

Spoštovani podjetniki, obrtniki, poslovodje, direktorji, samostojni podjetniki ali vsi tisti, ki ste pred odločitvijo, kako začeti svojo prvo poslovno pot. V prihajajočih šestih enostranskih člankih bom navajal osnovne podjetniške poglede, ki se začne z idejo, s poslanstvom, poslovnim modelom, organizacijsko strukturo, procesi in z drugimi spremljajočimi službami, oddelki, ki spremljajo vsak poslovnim subjekt.

Vse se začne s poslovno idejo. Ali je to ideja, s katero nameravamo začeti orati ledino v poslovnem svetu, ali pa je nastala v že obstoječem poslovnem subjektu, ni velika razlika. Vedno mora za idejo stati realna oseba z dovolj denarja in podpornim okoljem, da lahko idejo uresniči. Načeloma imajo zaposleni z idejo, ki že delujejo v obstoječem poslovnem subjektu ob predpostavki, da ima podjetje višek denarja (ki ne omejuje osnovnega poslovnega procesa), lažje delo. Za tiste, ki pa bi radi svoje prve poslovne ideje uresničili sami, bom proti koncu članka opisal nekaj oblik poslovne pomoči, ki jih lahko vsak posameznik brezplačno izkoristi v okviru poslovnega podjetniškega podpornega okolja.

Izdelana ideja, naj bo to storitev ali izdelek, ki je namenjen trgu, še ni nujno, da je tudi poslovna, torej taka, ki bo rešila kak problem ljudi. Zelo dobra je ideja, ki je namenjena rešitvi problema ali težave čim večjega števila ljudi. Zato je treba idejo razviti s pomočjo testiranja na majhnem vzorcu kupcev, stalnega preverjanja stroškov, analize trga, raznih simulacij, iskanja ciljne publike, idr. Vse te aktivnosti morajo našo idejo zavreči ali potrditi v končno poslovno priložnost, to je lansiranje na trg.

Kako nam v obstoječem inovativnem in ustvarjalnem okolju služita poslanstvo in vizija? Ko razmišljamo o ideji, se moramo obvezno vprašati kaj sta naše poslanstvo in vizija našega podjetja. Ali se bo naša ideja vključila v naše osnovno vodilo, namen našega obstoja. Bo reševala problem v okviru naše vizije razvoja podjetja?

Zakaj je to tako pomembno, bom razložil z nakupnimi navadi ljudi. Začel bom z drugega konca. Postavil se bom v vlogo tistega, ki odloča, ali je vaš izdelek primeren za trg, ali bo pristal na naših – kupčevih policah?

Po navadi gre prodajni proces v tej smeri. Večina kupcev se ob nakupu izdelka sprašuje, kako

bo izdelek ali storitev rešil njegov problem. In za katerega se bo odločil ob poplavi podobnih izdelkov? Cenejšega, manj kakovostnega, ekološko spornega? Pregledal bo spletne strani, slišal kaj od prijateljev, ki so imeli podobne izkušnje. Kako se bo odločil? Kako se odločate vi, ko greste nakupovat? Seveda ne govorim o izdelkih za vsakdanjo uporabo, kot so hrana in podobno. Govorim o izdelkih, ki so namenjeni vam, ki vam pomenijo nekaj več ali pa so namenjeni za opremo prostorov, gradnjo, se pravi izdelkom ali storitvam, ki dolgoročno rešujejo vaš problem. Tu pa navkljub vsem spletnim prodajalnam, reklamam, letakom in podobnim gradivom nastopi človek, posameznik, prodajalec, vodja, direktor. Vse je kar naenkrat na plečih posameznika, ekipe, pisca ponudbe, komercialista, idr. Vsi ti zaposleni so prodajalci vašega izdelka, ki morajo o svojem izdelku vedeti dobesedno vse.

Od vseh zaposlenih organizacija pričakuje, da bodo čim več prodali. Da pa bo zaposleni kar najuspešnejši, mora imeti prodajalec izkušnje, pravo orodje, in kar je najpomembnejše, zagovarjati mora poslanstvo svojega podjetja. Samo visoko motiviran zaposleni bo svoj prodajni program prodajal s srcem, saj se bo 100-odstotno poistovetil z izdelkom in poslanstvom podjetja.

Poslanstvo mora biti na vrhu naše hierarhije ciljev. Predstavlja razlog, zaradi katerega organizacija sploh obstaja in nam daje odgovore, kaj je osnovno področje. Je seveda samo usmeritev, vendar kupcem kaže opis trenutnega stanja in značilnosti organizacije, ki opredeljuje njene člane, uporabnike, vodstvo, vlogo v širši skupnosti, tehnologijo in metode, ki jih uporablja – vizija pa je večdimenzionalna podoba njene zaželene prihodnosti.

Jasno opredeljeno poslanstvo varuje organizacijo, da ne izgubi smeri v vse širšem svetu različnih možnosti, vizija pa jo vodi v nova področja. Vizija torej spodbuja zviševanje

pričakovanj, krepitev spretnosti, boljše izkoriščanje sposobnosti, možnosti in potencialov, medtem ko poslanstvo sproža pomisleke in organizacijo ščiti pred prenapljenimi ter nepremišljenimi odločitvami in dejanji.

Razumevanje poslanstva organizacije in postavljanje jasne vizije zelene prihodnosti sta pogosta za prepoznavanje strateških dejavnikov, ki lahko vplivajo na nadaljnji razvoj organizacije – tako v obliki omejitev kot priložnosti. Organizacija, ki ima jasno opredeljene vrednote, poslanstvo in vizijo, z njimi dobi dragoceno orodje za razvijanje strategij za uresničevanje svojih najpomembnejših ciljev.

Poslanstvo nam da odgovor na to, kaj smo in zakaj obstajamo. Vizija nam odgovori na vprašanje o tem, kaj želimo postati. S strategijo določimo korake o tem, kaj moramo storiti, da bomo upravičili poslanstvo in uresničili vizijo.

Dolžan sem še nekaj podatkov, kako lahko mladi podjetniki izkoristite podjetniško podporo okolje, ki ga nudi Slovenija:

- Zakon o podpornem okolju za podjetništvo (ZPOP 1)
- Krovni organ je Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo
- SPOT točke omogočajo celovito brezplačno podporo storitve na dvanajstih lokacijah
- Gospodarska zbornica Slovenije
- Moj spletni priročnik – brezplačni tedenski informativni bilten
- Inkubatorji – pomoč pri realizaciji idej, informiranje, poslovni prostori, mreže poslovnih stikov, itd.
- Pospeševalniki (ti so bolj strukturirani in bolj selektivni), kot so Tehnološki parki, Območne zbornice, podjetniški skladi, projekt Erasmus za mlade podjetnike, brezplačni mentor-Zavod ypsilon,...

Naslednjič: Kaj je to strategija podjetja in kako do denarja za razvoj, ki ga omogoča slovensko poslovno okolje?

2,16 MILIJONA EVROV BO OKREPILO 40 PODJETIJ

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v okviru evropske kohezijske politike tudi letos prek slovenskega podjetniškega sklada (SPS) zagotavlja sredstva za mlada inovativna podjetja.

Javni razpis P2 2019 – spodbude za zagon inovativnih podjetij – je vreden 2,16 milijona evrov, posamezen start-up pa lahko prejme do največ 54.000 evrov.

Zagonsko spodbudo P2 lahko koristijo mikro in mala podjetja, ki so se registrirala pri pristojnem organu oz. sodišču v obdobju od 1. 1. 2018 do vključno 15. 3. 2019 in ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- razvijajo inovativne (nove) proizvode, procese ali storitve ter se na inovativen način odzivajo na zahteve trga ter rešujejo problem kupcev,
- ponujeni proizvodi ali storitve morajo biti tržno naravnani,
- so ustanovljena v Republiki Sloveniji in imajo sedež podjetja na enem izmed programskih območij Vzhodne ali Zahodne kohezijske regije,
- se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirana kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki ali zadruga.

Podjetje, ki bo izpolnjevalo pogoje razpisa, bo lahko prejelo do 54.000 evrov subvencije (v treh tranšah) za dosežene minimalno zahtevane cilje. Ti so realizirana zaposlitev, vključitev v program mentorstva, začetek izvajanja razvojnih aktivnosti, priprava MVP (minimalno sprejemljivega produkta do preverjanja tržnega potenciala) in testiranja, zaključek razvoja, vstop na trg. Izplačilo bo podjetje prejelo ob

dokazanih zastavljenih oziroma zahtevanih ciljnih, kar je pomembna poenostavitev v primerjavi s prejšnjimi leti, saj je podjetje moralo ob vsakem mejniku še dodatno predložiti dokazila o nastalih in plačanih upravičenih stroških. Javni razpis je objavljen v Uradnem listu in na spletni strani Slovenskega podjetniškega sklada.

Vse pomembne mejnike in informacije za prijavo najdete v letaku. **Rok za oddajo vlog za razpis P2 je 19. april 2019**, ko bodo že znani rezultati predseleksijskega postopka. Do 26. marca 2019 lahko vsa inovativna podjetja, ki se želijo prijaviti na razpis P2 2019, pridobijo dodatne točke, tako da sodelujejo v predseleksijskem postopku Tekmovanja Start up Slovenija 2019. Tekmovanje se zaključuje z osebno predstavitev idej na predstavitvenem dnevu, podjetje pa lahko prejme do 35 točk, ki se upoštevajo pri razpisu P2.

KAJ SE DOGAJA NA TURJAKU?

Gorazd Milavec

Predstavniki vasi in zaselkov okraja Turjak smo se zbrali na sestanku Krajevnega odbora Turjak in se pogovarjali o prihodnosti našega kraja. Pobudo za letošnji prvi sestanek je dala občina, ki nas je v dopisu prosila za mnenje glede načrtovane izgradnje velikolaške obvoznice. Po pregledu načrtov in predlogov smo podali enotno mnenje, da si Velike Lašče zaradi velike obremenjenosti ceste in s tem vedno manjše cestne varnosti za svoje otroke in občane zasluži izgradnjo obvoznice. Ob predlaganih treh različicah smo podprli prvo in drugo ter odločitev prepustili prebivalcem Velikih Lašč, ker bo trasa potekala po njihovih zemljiščih in mimo njihovi hiš. In ko je beseda tekla o cestni infrastrukturi, smo bili enotnega mnenja, da bi bilo dobro pregledati ceste in poti ter nekatere odseke preplasti in popraviti.

Zavedamo se, da ima naša občina veliko cest in poti, a vendarle ugotavljamo, da so naše ceste slabo vzdrževane, zato bi bilo dobro na nekaterih odsekih odrediti asfaltiranje ali preplastenje ter urediti brežine, zlasti na odsekih, kjer je frekvenca vozil največja in po katerih se vsak dan vozijo naši otroci.

Glede na veliko povzročeno škodo v naših gozdovih opozarjamo tudi na vse večjo neurejenost in zanemarjenost gozdnih poti. Prav je, da vsak lastnik ali izvajalec poskrbi za čiščenje poti za seboj, vendarle pa pogrešamo malo več aktivnosti naše redarske ali inšpekcijske službe.

V naslednjem delu našega druženja smo se spraševali o nadaljnjih aktivnostih glede izgradnje šole na Turjaku. Zelo podpiramo oziroma kar nestrpnost pričakujemo: nadaljno izgradnjo šole, preselitev ekološkega otoka in podrtje stare leseno-montažne zgradbe na Turjaku.

Po lepi in novi ureditvi prostora pred kulturnim domom bi z novo zgrajenimi objekti Turjak dobil funkcionalno celostno podobo.

Nadalje smo se pogovarjali o vprašanju odstranitve lesenega objekta na desni strani na klanecu na poti iz Turjaka proti Gradežu, postavitvi krožišča v Turjaku in povečanju pokopališča. Na sestanku je bila izpostavljena rešitev komunalnih odpadkov iz gospodinjstev. V predlogu je bilo predstavljena gradnja skupinske čistilne naprave, ki bi zadoščala potrebam cele vasi. Predviden strošek za posamezno gospodinjstvo oz. hišo bi bil manjši od nakupa male čistilne naprave (brez stroškov izgradnje).

Na koncu smo se spraševali, kdaj bodo na Turjaku: bančni avtomat, novi povečani električni omari v vasi Prazniki in Turjaku, dokončana pešpot od Rašice do Turjaka in z novo povečano električno omaro do ponovnega zimskega drsališča.

Zelo nas je presenetila novica, da so prebivalci Sloke Gore ostali skoraj brez cestne povezave in da imajo v vasi Gradež nad 100 še vedno težave v zvezi z osnovnim zagotavljanjem odvoza smeti, plujenjem in lastništvom cest.

Malo za šalo smo se potem še v neformalnem pogovoru ozirali za idejo o izgradnji doma za starejše ter se sproščeno razšli v upanju, da bodo naši sestanki vsaj malo pripomogli h boljšemu življenju na Turjaku.

MOKROJNI TRAVNIKI IN BARJA V MIŠJI DOLINI SO TUDI KMETIJSKE POVRŠINE

Partnerji v projektu Marja

Mokrišča in barja izginjajo, čeprav so pomembna za ohranjanje pestrosti rastlinskih in živalskih vrst ter blaženje posledic podnebnih sprememb. Ker pa k ohranjanju mokrišč na kmetijskih površinah pripomore prav ustrezna kmetijska raba, so se v Zavodu RS za varstvo narave skupaj s partnerji lotili projekta **Mala barja – Marja** ali s celim imenom: Izboljšanje stanja bazičnih nizkih in prehodnih barj v osrednji Sloveniji in na Gorenjskem. Projektne aktivnosti potekajo od 1. 1. 2018 in bodo trajale do konca oktobra 2021. Poleg Zavoda RS za varstvo narave, ki je vodilni partner projekta, sodelujejo še občine Bled, Trzin in Logatec ter Zavod Parnas. Projekt sledi izhodiščem Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020 in je eden od prednostnih projektov za izvedbo v okviru Programa upravljanja območij Natura 2000.

Njegov namen je ohranjanje in varovanje nekaterih ključnih barjanskih površin v okolici Ljubljane in na Gorenjskem. Gre za območja Natura 2000, in sicer: Krimsko-menišijsko barje, Stržene luže, Črno dolino, Miško dolino, Mlake pri Trzinu, Češeniške gmajne, Podhom, Bodešče, Brje-Zasip in Jezerc pri Logatcu.

Glavni cilj je izboljšanje slabega stanja treh habitatnih tipov na projektih območjih, to je mokrotnih travnikov z modro stožko, bazičnih nizkih in prehodnih barj ter ohranjanje in izboljšanje razmer za najbolj ogrožene vrste Natura 2000, kot je npr. v Mišji dolini kukavičevka Loeselova grezovka. Slabo stanje barjanskih površin in vrst, ki so na njih prisotne, je predvsem posledica odsotnosti rabe in zaraščanja z lesnimi ter invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin.

Preko projektne aktivnosti bo vzpostavljeno dolgoročno primerno upravljanje barjanskih površin, ki ga bodo zagotovili s pogodbenim varstvom oz. odkupi ključnih površin projektne območij. Med akcijami je predvideno tudi odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlin, izboljšanje vodni režim in sodelovanje s kmeti, lastniki zemljišč ter lokalnimi skupnostmi. V območju Mišje doline, ki med izbranimi predstavlja najboljše območje mokrotnih travnikov in nizkih barj, bo večja pozornost posvečena še izobraževalnim vsebinam. Te umeščajo na Trubarjevo domačijo, kjer vzpostavljajo informativno vstopno točko v območje Natura 2000 in izobraževalno tematsko pot. V prvem letu projekta so tudi v Mišji dolini potekale projektne akcije, nameščeni so bili posebni merilci za ugotavljanje namočenosti zemljišč, pridobivali so soglasja za izvedbo del oz. odkupe zemljišč, načrtovane vsebine so umeščali v občinske prostorske in druge načrte, potekala pa so tudi usklajevanja za umestitev vsebin na Trubarjevo domačijo.

KGZS Zavod Ljubljana, kmetijska svetovalna služba je bila v tem projektu izbrana kot zunanji sodelavec. Kmetijski svetovalci so močno vključeni v izvajanje kmetijske politike in lokalno dobro poznajo razmere v kmetijstvu. Območje Mišje doline pokriva kmetijski svetovalec Peter Indihar, ki je vključen v aktivnosti na tem območju. Preko dela Kmetijske svetovalne službe so kmetje dobro seznanjeni z območji Natura 2000 in možnostmi, ki jih ponuja v tem kontekstu pristop k ukrepom in operacijam v Programu razvoja podeželja. V tekočem obdobju Kmetijsko-okoljskih-podnebnih plačil 2015–2020 lahko kmetije prostovoljno pristopijo k operaciji Posebni travniški habitati (HAB)

in prejmejo sredstva za omejeno uporabo gnojil in čas košnje. Tako za pridobivanje subvencij kot za ukrepe Programa razvoja podeželja pa je treba izpolnjevati zahteve in to tudi evidentirati. Za kmete je to še posebej neprijetno opravilo, zato se nekatere kmetije ne vključujejo v te operacije. Žal prejetje sredstev brez dokazovanja o izpolnjevanju zahtev ne gre. Izkušnje iz predhodnih podobnih projektov kažejo, da so ti ukrepi bolj sprejemljivi za kmete, ki ne razvijajo kmetije v ekonomsko enoto in ki jim je kmetovanje obstranskega pomena.

Na take površine vedno bolj prodirajo invazivne rastline. Na Ljubljanskem barju so bile preizkušene različne prakse, ki so bile različno učinkovite. Nujno je kontinuirano delo na površinah, ki so izločene iz intenzivne kmetijske proizvodnje, hkrati pa imajo poseben naravovarstveni status.

Dosedanje stanje v Mišji dolini je bilo opredeljeno predvsem z vidika naravnih danosti in razdrobljenosti površin. Projekti niso bistveno vplivali na stanje, a bodo z novimi spoznanji in bolj ciljno usmerjenimi projekti lahko dosegali boljše stanje. Kmetije s tega območja bodo v prihodnosti morale zaradi majhnosti in omejitvenih dejavnikov dosegati dohodek v povezavi z dopolnilnimi dejavnostmi in še z dohodki iz varovanja okolja in narave, drugače bo dohodek za mlade kmete nezanimiv.

Projektne aktivnosti lahko spremljate na spletni strani www.malabarja-marja.si in na spletnih straneh partnerjev. Ko se bo stanje na teh površinah s primerno rabo izboljšalo, bo to pomenilo izboljšanje življenjskih površin za barjanske organizme in izboljšanje biotske raznovrstnosti.

MOKRIŠČA – LUŽE S KOMARJI ALI KAJ VEČ?

Urška Hren, dipl. ing. agr.

Zahodno od Velikih Lašč med krajema Knej in Karlovica se razprostira Mišja dolina, znana kot velika mokrotna dolina, po kateri teče potok Veliki Graben. Tamkajšnja zemljišča, ki jih pogosto dojemamo kot nekoristna območja z zastajajočo vodo in letečim mrčesom, so prav poseben ekosistem – mokrišča. Na njihovo vlogo in ogroženost so prvič opozorili leta 1971, ko so v iranskem mestu Ramsar podpisali Ramsarsko konvencijo. Ta predstavlja medvladni sporazum, ki zagotavlja mednarodno sodelovanje pri ohranjanju mokrišč, njihovih funkcij in biotske raznovrstnosti. Med Ramsarske lokalitete spadajo tudi Sečoveljske soline, Cerknisko jezero z okolico in Škocjanske jame. V pripravi za vpis pa je zazdal Ljubljansko barje. V sklopu konvencije spremljajo obseg mokrišč (Wetlands Extent Index), ki prikazuje njihovo izgubo v zadnjih desetletjih z merjenjem krčenja njihovega obsega. Vzorčenje več kot tisoč mokrišč med letoma 1970 in 2008 je pokazalo, da se je njihov obseg skrčil za povprečno 40 % (Slika 1). V primerjavi z letom 1900 pa je za vedno izgubljenih že 64 % mokrišč. To je predvsem posledica gradnje infrastrukture, preusmerjanja vode z jezovi in nasipi, spremembe rabe zemljišč in povečanje kmetijske

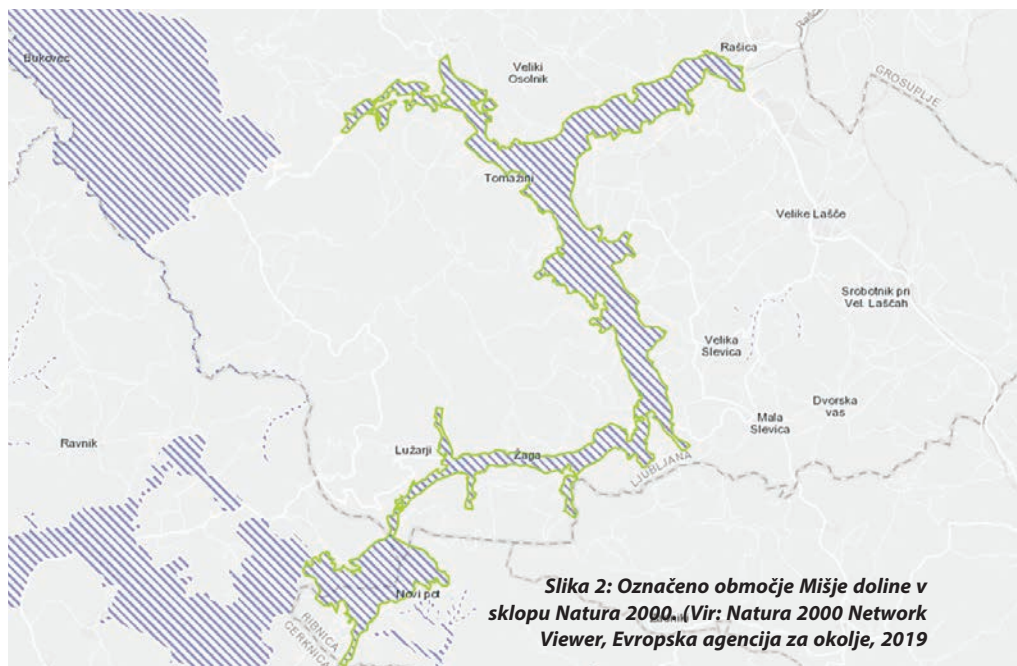
proizvodnje. Svetovni padajoči trend se odraža tudi v Sloveniji, saj rezultati poročil kažejo, da so najslabše ohranjeni travniški in mokriščni habitatni tipi v nižinskih delih Slovenije. Ti habitatni tipi so najbolj ogroženi in ranljivi zaradi že navedenih razlogov.

V zadnjem času smo lahko pričali povečanemu ozaveščanju o varstvu narave, podnebnih spremembah ter nagovarjanju k trajnostnejšemu načinu življenja. Mislim, da je zgornja slika dovolj zgovorna in opravičuje nastale skrbi ter dokazuje, da se okolje nedvomno spreminja. Na grafu (Slika 1) izstopa predvsem Evropa, kjer lahko opazimo, da je padajoči trend biološke raznovrstnosti največji. Zaradi teh opažanj je Evropska unija ustanovila (vsem bolj poznano) mrežo Natura 2000, ki ima včasih nekoliko negativen prizvok. Njen glavni namen je ohranjanje biotske raznovrstnosti, tako da varuje naravne habitate ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Slovenija se je v evropsko mrežo vključila leta 2004, saj posebna varstvena območja obsegajo kar 37,46 % površine Slovenije. Sem spada tudi naša Mišja dolina (Slika 2) s svojimi 673,38 hektarji. Tam lahko najdemo preplet mokriščnih, nizkobarjanskih in travni-

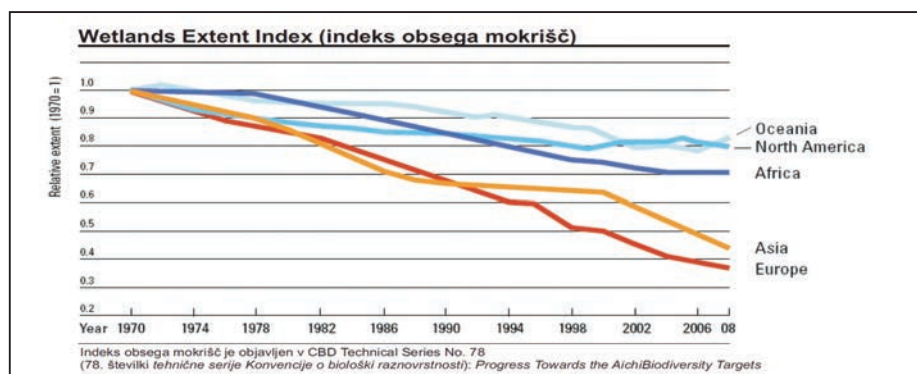
ških habitatnih tipov. Vsi tipi so prepoznani kot ogrožena in najbolj ranljiva območja. V dolini je zaradi raznolikosti mokriščnih habitatov prisotna tudi velika raznolikost na mokriščna vezanah rastlinskih in živalskih vrst.

Marsikdo se zdaj verjetno sprašuje, zakaj se vsa ta močvirnata in nekoristna zemljišča tičejo prav njega. Ker delujejo kot naravni blažilci stresa (poplave, erozija ...), čistijo in filtrirajo nevarne snovi iz vode, nam zagotavljajo sladko vodo in uravnavajo okoliško klimo. Lahko rečemo, da opravljajo naravne storitve, od katerih imamo prav vsi koristi, vendar jih velikokrat dojemamo kot samoumevne. Kako ohraniti Mišjo dolino kot prožen mokriščni ekosistem ki bi omogočal življenjske potrebe prebivalstva ter hkrati zagotavljal ohranjanje biotske pestrosti in mnoge druge koristi zemljišč?

S tem vprašanjem se sooča projekt Mala barja – Marja, katerega vodilni partner je Zavod Republike Slovenije za varstvo narave. Je eden prednostnih projektov za izvedbo v okviru Programa upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020), o katerem boste v prihodnosti slišali še kaj več.

Slika 2: Označeno območje Mišje doline v sklopu Natura 2000. (Vir: Natura 2000 Network Viewer, Evropska agencija za okolje, 2019)

Slika 1: Indeks obsega mokrišč v obdobju 1970–2008. (Vir: 78. številka tehnične serije Konvencije o biološki raznovrstnosti).

POGOVOR S PETROM INDIHARJEM

Angelca Petrič, foto: osebni arhiv

Malodane vsi v Velikih Laščah poznajo Petra Indiharja. Kmetijskega svetovalca, aktivnega kmeta, člana govedorejskega društva, konjerejskega društva, občinskega svetnika in še bi lahko naštevali. Skratka, vsesplošno dejavnega človeka. Ne glede na bolj ali manj ugodne čase za kmetijstvo so Velike Lašče še vedno pokrajina, ki ji daje kmetijstvo močan pečat, zato ni naključje, da smo se v uredništvu odločili za pogovor z njim.

V Velikih Laščah vas poznajo po svojem delu tako na poklicnem kot privatnem področju. Kako bi predstavili delo kmetijskega svetovalca in kako se je vaša vloga skozi leta spreminjala?

Kot že samo ime pove, svetujemo kmetom pri samem procesu kmetovanja, načinu kmetovanja, v zadnjem času pa vedno bolj svetujemo in pomagamo pri pridobivanju različnih subvencij, pridobivanju sredstev na razpisih in urejanju potrebne dokumentacije.

Državni razpisi so na primer namenjeni investicijam za mlade prevzemnike (na mojem območju je že kar nekaj prevzemnikov dobilo ta sredstva), nato njihovo delo spremljamo pet let. Lani smo pripravljali razpise za male kmete in vsi so bili pozitivno ocenjeni. Za razpise je treba najprej pregledati razpisne pogoje. Oteževalna okoliščina je, da naše področje spada v osrednjeslovensko regijo, zato smo pri točkovanju glede na druga področja v slabšem položaju. Kljub temu smo bili pri razpisu za male kmetije uspešni.

Drugi del našega dela se nanaša na tehnologijo kmetovanja. S pomočjo specialistične službe na našem kmetijskem zavodu spremljamo tudi tehnološko delo – nove načine pridelave, vzgoje, vzreje, itd.

Z leti se je delo seveda spremenilo. Začel sem kot kmetijski pospeševalec na Kmetijski zadruzi Velike Lašče. Imeli smo nalogo pospeševati proizvodnjo. Vse je šlo v smeri intenziviranja pridelave, tako na področju poljedelstva kot

tudi živinoreje. Sedaj pa se ukrepi preko subvencij usmerjajo v ekstenzivnost. Ni več tako pomembno, koliko se pridelava, ampak se upošteva način pridelave in pomen kmetijstva za okolje, torej, da so travniki pokošeni in da se ohranja naravo. Zato subvencije niso več po litru ali kilogramu, ampak na površino, na hektar. Na ta način se pokriva primanjkljaj pri sami proizvodnji in vzdržujemo nižjo ceno pridelkov.

Na kakšen način se financira delo kmetijskosvetovalne službe in v katero državno institucijo sploh uvrščamo delo kmetijskega svetovalca?

Kmetijskosvetovalna služba spada pod Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenija, Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana. Kot javna služba na področju kmetijstva seznanjamo uporabnike o ukrepih kmetijske politike in te pomagamo izvajati ter z uporabo različnih metod izobražujemo prebivalce podeželja. Na območju širše ljubljanske pokrajine od Medvod, Polhovega Gradca, pa vse do Kolpe deluje 47 svetovalcev, od tega je 15 specialno usmerjenih. Sredstva za naše delo financira Ministrstvo za kmetijstvo RS, del pa moramo pridobiti na trgu – preko državnih in občinskih projektov, del za pomoč pri izpolnjevanju subvencijskih vlog prispevajo tudi kmetje.

Drži, da je vse manj obiskov po terenu in vse več dela v pisarni za računalnikom?

Da, vse manj je dela na terenu. Sedaj smo od januarja do maja pred računalnikom. Najprej pomagamo pri oddaji pavšalnih poročil, nato

pri trošarini, sledijo subvencijske vloge (te je treba oddati do 6. maja). Preko subvencij pride na naše območje več kot pol milijona evrov sredstev, kar zagotovo upravičuje naše delo. Delamo na tehnologijah, izobraževanju, delamo z društvi podeželske mladine, podeželskih žena, z govedorejskimi in konjerejskimi društvi. Organiziramo različne tečaje, razna ocenjevanja izdelkov, osebno pa sem zadolžen tudi za promocijo peke zorjene govedine. To izvajamo po celotnem območju, ki ga pokriva Kmetijski zavod Ljubljana. Na ta način želimo spodbuditi uporabo kakovostne slovenske govedine, ki je na našem območju prirejena na sonaravni oziroma ekološki način, saj skoraj vsi rejci svoje živali poznajo po imenu.

Moderno kmetijstvo je precej drugačno kot v preteklosti. V čem so glavne razlike? (npr. št. kmetovalcev, stalež živali, količina oddanega mleka)?

Trideset let nazaj je bilo na našem območju 200 kmetij, ki so oddajale mleko. Takrat so odkupili okrog milijon litrov mleka. Sedaj imamo 18 proizvajalcev, ki oddajo isto količino. Trend se usmerja v npr. 50 glav živine na kmetijo.

Pred tridesetimi leti smo imeli na tem področju skupaj 700 krav, sedaj jih je 470. Nekatere so bile molznice, druge dojljle, tako smo imeli tudi dovolj telet za pitanje. Da bi zmanjšali uvoz telet iz drugih držav in na drugi strani ohranili ustrezno rabo travnikov, bi potrebovali še 230 krav. Racionalne so kratke verige. Na tem območju je aktivnih okrog 330 kmetij, ki obdelujejo površine, od tega se jih z rejo živali ukvarja 190. Nekaj je manjših, bolj samooskrbnih. Od živinoreje (glede na osnovo travnatih površin) se redijo molznice, krave dojljle, pitanji, plemenske telice, konji in drobnica.

Kje se kažejo glavne težave in v kateri smeri se kažejo rešitve oz. kje vidite prihodnost kmetijstva na domačem območju?

Kmetije se zapirajo, ko starejši obnemorejo. Najprej prodajo krave, spitajo zadnja teleta do primerne teže, in ko je treba kupiti naslednja teleta, se zadeva ustavi in tako se hlevi zapirajo. Za ohranitev staleža živali bi bilo treba preurediti hleve za rejo krav dojlj na način proste reje, tako bi imeli mladi prevzemniki čim manj vsakodnevnega dela v hlevu. Na kmetiji morajo biti travojede živali, da se ohranja obdelanost. Sodoben delovnik zaposlenim ne omogoča več toliko popoldanskega kmetijstva. Rešitev vidim v celodnevni paši in preureditvi hlevov za prosto rejo živali.

Gre pa pri kmetijstvu za družinsko delo, v katerega je vpeto več generacij.

Kako bi ljudem približali komasacije, kaj bi s tem pridobili?

Komasacija nedvomno prispeva k racionalnosti kmetovanja. Za uspešno komasacijo morajo dati pobudo ljudje sami – pristop mora biti od spodaj navzgor. Ta interes združevanja površin je tudi izziv za mlajšo generacijo. Se pa že sedaj na nek način povečujejo obdelovalne površine, saj če nekdo opusti kmetovanje, se površine običajno najprej ponudi sosedu, na ta način se grafične enote rabe (GERK-i) povečujejo, razparceliranost pa še vedno ostaja ista. Po drugi strani pa zaradi razdrobljenosti lastništva ni interesa, da bi nas pokupili tujci, (kot se recimo dogaja v tujini – Madžarska, Portugalska, idr.) in slovenska zemlja še vedno ostaja v naših rokah.

Kakšna je perspektiva kmetijstva v naši občini: eko kmetovanje, reja drobnice, govedoreja, sadjarstvo, poljedelstvo ali morda kaj drugega?

Subvencije so pripomogle k temu, da se površine ne zaraščajo več. Kmetovanje v praksi poteka po načinu sonaravne reje. Pri reji živali je problem vezana reja. Če bi bilo več hlevov s prosto rejo, bi bil izpolnjen pogoj za ekološko kmetovanje. Za poljedelstvo pri nas ni najboljših pogojev. Gre predvsem za samooskrbo in košnjo za prehrano govedine. Zelenjadarstva ni, ker to ni bila tradicija na tem področju. Ko se bo zgradila nova klavnica, bi bilo smiselno razmišljati tudi o obratu za predelavo mesa in o odprtju trgovine, ki bi omogočala prodajo morda dražjega, a kakovostnejšega mesa. Cilj bi morala biti prodaja na domačem trgu v obliki kratkih verig. Ekološkega pridelka je seveda manj, vendar je treba s pravilnim trženjem tak izdelek tudi dražje prodati.

Kako je z mladimi prevzemniki kmetijske dejavnosti, kaj lahko pričakujemo čez deset let?

Mladi prevzemnik mora postati lastnik s prepisano kmetijo in ustrezno izobrazbo (izvaja se tudi projekt nacionalne poklicne kvalifikacije). Mladi prevzemniki imajo možnost, da se javljajo na razpise za investicije za gradnjo, na različne razpise za nakup mehanizacije, kjer lahko pridobijo več točk in imajo več možnosti za uspešno kandidiranje.

Kaj bi svetovali našim občanom, ki se ukvarjajo s kmetijstvom? Morda večjo zagnanost, zavzetost, realna pričakovanja?

Naj kmetujejo še naprej, treba je vztrajati, kmetje ne smemo popuščati različnim pritiskom trenutne mode ali politike. Iz nič začeti je težko. Če ima človek vsaj malo občutka za delo z naravo, z živalmi, uživa na prostem, je to neprecenljivo, a seveda tudi najdražje delavno mesto. Starši morajo svoje otroke usmeriti v kmetovanje, v kmetijske šole in jih spodbujati, da dosežejo čim višjo stopnjo izobrazbe. Kmetovati je treba znati, mladi s kmetijsko izobrazbo tako uspešnejše kmetujejo. Razmisliti bi bilo treba tudi o štipendiranju na tem področju. V kmetijstvu ni pričakovati, da bomo čez noč obogateli, zato je treba spremljati javne razpise in subvencije, se izobraževati in na vseh področjih pobirati pridelek.

Kakšen odnos imata z novim županom, je naklonjen kmetijstvu?

Upam, da bo naklonjen kmetijstvu, saj je navsezadnje veterinar. Najin odnos je kolegialen. Upam, da bo podpora iz občinskega proračuna preko razpisov za pomoč kmetijam in za izvedbo različnih investicij ostala. Pomembno je nadaljevati dobro zastavljene projekte in jih nadgraditi s še boljšimi. Kot predsednik odbora za kmetijstvo se bom zavzemal za smiselne in uspešne ukrepe.

Če ima človek vsaj malo občutka za delo z naravo, z živalmi, uživa na prostem, je to neprecenljivo, a seveda tudi najdražje delavno mesto.

ZAKAJ JE **ODSTREL** **RJAVEGA MEDVEDA** POMEMBEN ZA NJEGOVO OHRANJANJE?

Zavod za gozdove Slovenije

Tuje države navadno dojemajo Slovenijo kot državo z zglednim sistemom upravljanja populacije rjavega medveda, saj je ta pri nas v odličnem ohranitvenem stanju, učinkoviti pa smo tudi na področju blaženja konfliktov med ljudmi in medvedi. Med pomembne upravljavske ukrepe sodi tudi odstrel, ki je pri nas skrbno načrtovan na podlagi raziskav in strokovnih presoj. Kljub soglasnosti strokovnjakov, da je odstrel nujen za dolgoročno ohranitev medveda pri nas, smo se letos soočili s prepovedjo njegovega izvajanja.

Slovenija je v vrhu znanja, raziskav in upravljanja z rjavim medvedom

Slovenski del populacije rjavega medveda, ki se sicer razteza čez celotno Dinarsko gorstvo in sega do Grčije, spada med najboljše raziskane v Evropi. Po podatkih raziskave, izvedene v okviru mednarodnega projekta LIFE DINALP BEAR, je bila za leto 2018 številčnost medveda v Sloveniji ocenjena na 750–975 osebkov, kar pomeni, da je v zadnjih 10 letih številčnost narasla za več kot 60 %. Lokalne gostote medvedov v Sloveniji znašajo celo 40 osebkov na 100 km², tako imamo pri nas ene od najvišjih populacijskih gostot medvedov na svetu.

Sobivanje ljudi in medvedov je nujen predpogoj za njihovo dolgoročno ohranitev

V primerjavi z nekaterimi drugimi vrstami velikih zveri, npr. volka in risa, medved ni teritorialna vrsta, torej osebk ne branijo svojih teritorijev in ne preganjajo drugih osebkov iste vrste z že zasedenih teritorijev. Medved tudi nima drugih izrazitih mehanizmov, ki bi preprečevali visoke gostote osebkov na določenem območju. Rast gostote medvedje populacije v

popolnoma naravnih okoljih, npr. v divjinah Azije ali Severne Amerike, tako omejuje razpoložljivost hrane. V Sloveniji in drugje v Srednji Evropi se urbana, kmetijska in gozdna krajina tesno prepletajo, območja sklenjenih gozdov pa so mnogo premajhna, da bi lahko velike zveri živele tako daleč od ljudi, da njihove prisotnosti ne bi redno zaznavali. V tako razdrobljenem okolju rasti številčnosti medvedov ne omejuje dostopnost hrane, pač pa strpnost ljudi, ki skupaj z medvedi v istem okolju živijo – sobivajo.

Poleg odstrela izvajamo druge upravljavske ukrepe, pomembne za sobivanje

Za zagotavljanje sobivanja ljudi in medvedov poleg odstrela, s katerim uravnavamo velikost populacije, uporabljamo še druge ukrepe. Med temi so najpomembnejši ukrepi, s katerimi medvedom preprečujemo dostop do hrane človeškega (antropogenega) izvora.

V Sloveniji imamo vzpostavljene številne primere dobrih praks s področja varovanja drobnice s pastirskimi psi in visokimi električnimi ograjami. S slednjimi pred škodami učinkovito varujemo tudi čebelnjake. Preprečevanje dostopa do hrane antropogenega izvora pa ni nujno le za preprečevanje škodnih primerov, temveč tudi za odvracjanje medvedov od naselij. S pomočjo medvedovarnih smetnjakov in kompostnikov lahko tovrstne vire hrane učinkovito zavarujemo. Pri izvajanju ukrepov je ključnega pomena ozaveščenost prebivalstva in vedenje, da je sobivanje lahko na dolgi rok uspešno le s kombinacijo različnih ukrepov.

Načrtovana višina odstrela ne ogroža dolgoročnega obstoja medveda, njegova prepoved pa bi ga lahko

Namen povišanega odstrela je zaustaviti dosedanje hitro rast številčnosti medvedov. Odstrel 175 medvedov, ki ga je za letošnjo sezono potrdila Vlada Republike Slovenije, poleg dodatnih predvidenih izgub (povoz, pogin) 25 medvedov, ne bo ogrozil dolgoročnega obstoja medveda pri nas. Predlagana višina odstrela namreč sovпада z letnim prirastkom v populaciji. Za razliko od odstrela pa bo lahko imela prepoved le-tega, o čemer trenutno odloča Upravno sodišče RS, nepopravljive posledice.

Nadaljnje povečevanje številčnosti populacije bo namreč povzročilo pogostejše zahajanje medvedov v bližino naselij in s tem postopno izgubo strahu pred človekom. S tem se bo povečala možnost konfliktnih situacij, kar bo vodilo v močno nasprotovanje pri ljudeh, ki z medvedom sobivajo. To pa pomeni resno grožnjo dolgoročni ohranitvi medveda v Sloveniji. To potrjuje tudi študija, izvedena leta 2016 v okviru projekta LIFE DINALP BEAR, ki je pokazala, da so prebivalci južnega dela Slovenije medvedu večinoma naklonjeni, a si ne želijo, da bi se številčnost medveda še povečala. V večini tudi podpirajo redni odstrel medvedov kot nujen ukrep za uravnavanje številčnosti populacije. To jasno kaže na dejstvo, da je za ljudi še sprejemljiva številčnost medvedov (t.i. družbena nosilna zmogljivost) že dosežena.

Več informacij:
Spletna stran projekta
LIFE DINALP BEAR
Spletni portal »Varna paša«

pripravila: **Aleksandra Majič Skrbinšek,**
Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

CARNIVORA DINARICA HRVATI IN SLOVENC SKUPAJ ZA OHRANITEV MEDVEDA, RISA IN VOLKA

Na prvi konferenci projekta CARNIVORA DINARICA so predstavniki projektnih partnerjev predstavili cilje in aktivnosti projekta za boljše sobivanje ljudi in velikih zveri

Crni Lug, Hrvaška – Sobivanje ljudi in velikih zveri še posebej na podeželskih območjih Hrvaške in Slovenije sega globoko v preteklost, to znanje pa je treba v današnjih časih še okrepiti. Za boljše upravljanje s populacijami velikih zveri je tako nujno čezmejno sodelovanje. S to mislijo se je danes v Narodnem parku Risnjak zbralo več kot 50 predstavnikov iz Hrvaške in Slovenije na uvodnem dogodku, ki ga skupaj s partnerji organizira WWF v okviru projekta CARNIVORA DINARICA.

»Samo z dialogom in sodelovanjem deležnikov v kmetijstvu, strokovnjakov, deležnikov s področja varstva narave, lovcev in privatnih lastnikov zemljišč na mednarodni ravni lahko ohranimo stabilne populacije volka, medveda in risa ter hkrati poiščemo najboljše rešitve za sobivanje ljudi in velikih zveri v naši regiji,« pravi Snježana Malić Limari iz WWF Adria.

Projekt CARNIVORA DINARICA se ukvarja z ohranjanjem populacij velikih zveri – medveda, risa in volka na področju severnih Dinaridov, na mejnem območju med Hrvaško in Slovenijo. Posebna pozornost bo namenjena zmanjševanju tveganj, ki ogrožajo velike zveri, preko informiranja, usposabljanja in z drugih aktivnosti. Vzpostavili bomo kmetijo dobrih praks, donirali bomo električne ograje in pastirske pse za preprečevanje škod, postavili aktivno signalizacijo na prometnicah za zmanjšanje tveganj za povoze zveri, zgradili bomo ogrado za osirotele mladiče risa v NP Risnjak ter postavili medovarne smetnja-

ke. Velike zveri so lahko tudi del turistične ponudbe, zato se bo vzpostavilo ukrepe za usmerjanje obiskovalcev na področju NP Risnjak, Snežnika in dela Kolpe. S tem ukrepom bomo tudi zmanjšali obremenjenost velikih zveri in njihovih habitatov. Kot glavni ukrep za ozaveščanje bomo v Pivki ustanovili središče za usmerjanje in ozaveščanje prebivalcev in obiskovalcev o pomenu velikih zveri.

»Projektna ekipa povezuje glavne akterje pri upravljanju velikih zveri na Hrvaškem in v Sloveniji, kar predstavlja pomembno prelomnico v čezmejnem sodelovanju dveh držav na področju varstva narave. Pričakujemo, da bo projekt poleg izvedbe konkretnih aktivnosti za izboljšanje sobivanja ljudi in velikih zveri ključno pripomogel k trajnemu in uspešnemu sodelovanju pri upravljanju s populacijami velikih zveri, dolgoročno pa tudi omogočil ohranitev teh vrst in njihovega življenjskega okolja,« je zaključila Aleksandra Majič Skrbinšek, vodja projekta CARNIVORA DINARICA z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

.....
Več informacij:
Biotehniška fakulteta
Univerze v Ljubljani
.....

VPIS V VRTEC

Starše in zakonite zastopnike otrok obveščamo, da sprejemamo vloge za vpis v **vrtec Sončni žarek za šolsko leto 2019/2020 do 31. 3. 2019.**

Obrazci za vpis otroka so na voljo v vrtcu in na spletni strani **www.soncni-zarek.si**.

Če bo prošnja več, kot je prostih mest v vrtcu, bo o sprejemu otrok odločala komisija za sprejem otrok.

Za dodatne informacije

se lahko oglasite osebno v vrtcu, pokličete na tel. številki:

031 618-300, 7881-582

(Stanka Mustar) ali pišete na e-pošto:

stanka.mustar@vrtec.velike-lasce.si

Osnovna šola Primoža Trubarja
Velike Lašče

SREČANJE V VRTCU KARLOVICA – NASTOP STARŠEV

Skupina Žabice in Srnice

Vrtec je otrokov drugi dom. Pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti si zato prizadevamo, da bi dobro sodelovali z družinami in jih čim bolj vključevali v vsakdanji utrip vrtca.

V mesecu februarju je potekalo skupno srečanje Žabic in Srnic. Skupina devetih staršev je pripravila dramatizacijo za otroke in starše.

Naloge so se lotili zelo resno in odgovorno. Samostojno so izbrali pravljico, poskrbeli za kostume, glasbeno spremljavo ter se zbrali za vajo. Prisotni smo zelo uživali v ogledu dramatizacije REPA VELIKANKA. V napetem pričakovanju smo sledili prihodu nastopajočih, ki so navdušili s kostumi, petjem, plesanjem, z igranjem na harmoniko in dobro voljo. Po koncu predstave je sledilo presenečenje – poln lonec repne jote. Vsakdo

jo je imel možnost poskusiti in se z njo okrepčati.

Srečanje smo nadaljevali v sosednji igralnici, kjer smo se sproščeno družili ob sladko-slanih dobrotah. Zadovoljstvo je bilo obojestransko. Otroci so bili navdušeni nad predstavo staršev, starši pa so izžarevali ponos. Iz pogovora smo razbrali, da je bilo potrebnega kar nekaj usklajevanja in dogovarjanja, kljub vsemu pa so v druženju uživali in utrdili prijateljske vezi.

Vsem nastopajočim staršem se otroci in zaposleni srčno zahvaljujemo. Zahvala gre tudi vsem staršem, ki ste si vzeli čas in se v tako velikem številu udeležili srečanja. Hvala tudi mami Katji, ki je spekla jabolčno pecivo. Morda tovrstno sodelovanje med vrtcem in družinami preraste v tradicijo na Karlovinci.

»Predstava mi je bila všeč, ker je nastopala tudi mami, čeprav je bila bolna.«
Lovrenc

»Všeč mi je bila babica, pa muca, tudi kuža, pujsek in drugi.«
Neli

»Všeč mi je bilo, ko so izpulili repo ven.«
Eva

»Predstava mi je bila všeč.«
Sara

IZDELOVANJE PTIČJIH KRMILNIC

Vzgojiteljica Irena Hren

V vrtcu Sončni žarek smo v skupini Ribe v mesecu januarju imeli temo Zima in ptice. Do teme me je pripeljala želja otrok po pripravi ptičje pogače. V reviji Cicido so otroci našli načrt za izdelavo ptičje krmilnice iz odpadnega materiala, našli so pesem o ptičkih, prinašali sličice o ptičkih itd.

Na Izakov predlog, da z njegovim očkom izdelamo pravo ptičjo krmilnico, sem se takoj odzvala. Pravzaprav se je vse dogovoril sam. Skupno smo določili datum in z Urošem Cento imeli pravo mizarsko delavnico. Že takoj na začetku smo skupno pripravili prostor, poskrbeli za zaščito miz in v skupinah neposredno sodelovali pri izdelavi.

Otroci so spoznali orodje, sestavljali so lesene dele po navodilu v celoto, zabijali žebelje, s pravo vrtalno napravo pritrdjevali vijake. V spominu mi je ostala izjava otroka: **»To je moj najsrečnejši dan v vrtcu.«**

Otroci so se odzivali na različne načine, nekateri so imeli že določene izkušnje, nekateri so prvič držali v rokah orodje in pripomočke. Vsak si je izdelal pravo ptičjo krmilnico, ji v nadaljevanju tedna pobarval streho in jo ponosno odnesel domov. Eno ptičjo krmilnico je Izak izdelal za našo skupino. Izaku in njegovemu očku se zahvaljujem za vso pripravo materiala, prilagodljivost in dobro sodelovanje pri sami izvedbi.

Neposredno sodelovanje s starši obrodi sadove. Ponudimo si drug drugemu roko in sodelujemo v dobrih in za življenje poučnih dejavnostih. Vsak od nas nosi v sebi kaj posebnega. Če se da, naj to vključi v neposredno dejavnost z otroki. Vabljeni, da se nam pridružite in s tem veliko prispevate k razvoju otrok

PUSTOVANJE V VRTCU KARLOVICA

Vzgojiteljica Joži Planinšek

Pustni čas je čas, ki ga spremljajo hudomušnost, razigranost, veselo pričakovanje. V vrtcu se na praznovanje pusta skrbno pripravimo. Otroci in odrasli prinesemo kostume. Po zajtrku se našemi in udeležimo pustnega rajanja.

Tudi letos je bilo tako. Vesele in glasne maškare smo se zbrale v igralnici Čebelice. Pustovanje je vodil klovn. Zabaval nas

je s petjem, čaranjem in z drugimi vragolijami. Maškare so se sprehodile v krogu in se predstavile po skupinah.

Po kratkem programu je sledilo rajanje ob glasbeni spremljavi. Ob koncu pustovanja so bile rdečelične, nasmejane in zadovoljne maškare nagrajene z bonbonom.

»Jaz sem bil čebela. Plesali smo, gledali smo predstavo.«
Blaž

»Bila sem zobna vila. Predstava mi je bila všeč.«
Maša

SPREMENIMO SE V GASILCE

Vzgojiteljice iz skupin Zajčki, Mucki in Metuljčki

Delo in oprema gasilcev vedno navduši otroke. Zato smo se v skupinah Zajčki, Mucki in Metuljčki odločili, da podrobneje spoznamo njihov poklic. Preko igre in različnih dejavnosti so najmlajši dan za dnevno spoznavali njihovo opremo, oblačila in naloge. V igralnicah smo oblikovali gasilske kotičke, kjer so se lahko otroci igrali z gasilskimi pripomočki, lutkami, avtomobili in pregledovali knjige z gasilsko tematiko. Imeli smo tudi prave gasilske obleke, čelade in gasilne aparate. Peli smo gasilsko pesem in korakali ob gasilski koračnici. Preizkušali smo svoje spretnosti s plezanjem na lestev, hoji po vrvi in z vožnjem. Ogledali smo si posnetke različnih reševanj, v kate-re so vključeni gasilci, in spoznali, da delo

gasilcev ni le gašenje požarov, temveč tudi reševanje in pomoč pri drugih nesrečah. Največ navdušenja je poželo popoldansko srečanje otrok in staršev z gasilci PGD Karlovica. Po krajšem pohodu so nas pred gasilskim domom na Karlovinci čakala gasilska vozila s prižganimi lučmi. Gasilci Tomaž, Gregor in Jure so nam pripravili prikaz gašenja ognja z gasilnimi aparati ter nam pokazali gasilsko opremo. Tudi otroci so lahko preizkusili svoje spretnosti pri zbijanju tarče z brentačo. Še enkrat se zahvaljujemo gasilcem PGD Karlovica za pripravljenost in sodelovanje pri organizaciji gasilskega presenečenja za naše otroke

MALE SIVE CELICE

Mentorica: Renata Lesar Hržič

Ekipo učencev: **Anja Centa, Maruša Pirkovič** in **Matej Žagar** se je septembra, na predtekmovanju Male sive celice uvrstila med **32 najboljših šol v Sloveniji**. Na prvem televizijskem tekmovanju, 12. 11. 2018, se je pomerila z ekipo OŠ Gorica Velenje. Velenjčane je premagala, čeprav sta bili ekipi precej izenačeni. Oddajo so na RTV SLO 1 predvajali 24. 11. 2018. Lahko si jo ogledate v arhivu oddaj Male sive celice.

Z zmago so se uvrstili v naslednji krog – med 16 najboljših šol v Sloveniji. V drugem krogu tekmovanja, snemanje je potekalo 23. 1. 2019, so se pomerili z ekipo OŠ Hudinja, ki so jo sestavljali trije fantje. Tokrat sreča, izbira odgovorov ter znanje niso bili na naši strani. Naša odlična trojka je žal izgubila.

Ekipi čestitam za do sedaj najboljši dosežek naše šole na tekmovanjih Male sive celice. Kar dvakrat so se uvrstili na televizijsko snemanje.

Oddaja je bila na sporedu na pustno soboto, 2. 3. 2019. Tudi to oddajo si lahko pogledate v arhivu oddaj Male sive celice.

TEDEN PISANJA Z ROKO

Koordinatorica na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
Magda Grajš

Na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče se zavedamo, kako pomembno je spodbujati posameznike k čitljivim zapisom. Zato smo se vključili v projekt **Pišem z roko 2019** in se lotili dela na predmetni stopnji. Kmalu se nam je porodila zamisel. Tudi odrasli vedno bolj opuščamo željo po lepi pisavi, zato smo projekt izpeljali kar medgeneracijsko. K delu smo povabili tudi zaposlene, ne le učitelje, ampak tudi tehnično osebje (v tajništvu, računovodstvu, svetovalni službi in pridružila se je tudi gospa ravnateljica). Vsi so se z veseljem odzvali. Učenci so bili navdušeni in priznali so, da bi se morali pri pisavi večkrat potruditi.

Najlepše izdelke smo razstavili in bili so lepa kulisa prireditve v počastitev kulturnega praznika.

Želimo, da bi večkrat pomislili na pomen pisave, ne samo v tednu, ko nas je v to vključila akcija.

SUBVENCIJA

ŠVEDSKE TOPLOTNE ČRPALKE

NIBE

TOPLOTNA ČRPALKA

NIBE F2120

- najvišji letni COP med vsemi konkurenčnimi črpalkami – SCOP > 5
- segrevanje vode v sistemu do 65 °C
- delovanje do -25 °C zunanje temperature

PRIJATELJI V MRZLI ZIMI

ŠVEDSKI KAMINI

Contura

www.knut.si | 01/788 99 16

USPEHI UČENCEV GLASBENE ŠOLE RIBNICA

Učenci Glasbene šole Ribnica so se v zimskem času udeležili različnih tekmovanj, na katerih so dosegli lepe uspehe. Domen Bojc je na Mednarodnem tekmovanju pevcev Lazar Jovanović, ki je potekalo v zadnjih dneh januarja v Beogradu, dosegel 2. mesto, nato pa na tekmovanju TEMSIG prejel priznanje za udeležbo.

Domen Bojc

Prav tako v Beogradu so naši učenci sodelovali na mednarodnem tekmovanju Davorin Jenko. Da je istoimenska glasbena šola v Beogradu, ki to tekmovanje organizira, poimenovana po slovenskem skladatelju, ni nobeno naključje. Davorin Jenko je v 19. stol. dolgo časa deloval v Srbiji, kjer je med drugim tudi uglasbil srbsko državno himno Bože pravde, postavil temelje srbski zborovski glasbi in celotno glasbeno dogajanje v Srbiji pripeljal bližje modernim evropskim tokovom.

Korepetitorka Teja Merhar in Pavel Klun

Z leve strani Črt Gradišar, Žak Gradišar in prof. Tadej Kopitar

Doma, v Sloveniji, je uglasbil znano Vilharjevo Lipa zelenela je in himno Simona Jenka Naprej zastave slave, ki je bila nekaj časa naša himna, zdaj pa je uradna himna Slovenske vojske.

Na Mednarodnem tekmovanju Davorin Jenko v Beogradu, ki je potekalo februarja in marca, so naši učenci, Matic Mrhar, Štefan Petrič in Bogdan Arko, združeni v trobilski trio Trub, dosegli zlato priznanje. Sledili so jim Žak in Črt Gradišar na rogu, ki sta dosegla bronasto priznanje, ter Pavel Klun, ki je s trobento priigral odlično srebrno priznanje.

Z leve strani Matic Mrhar, Štefan Petrič in Bogdan Arko

Vsem tekmovalcem čestitamo za dosežene uspehe in se že veselimo novih.

GLASBENA MAŠKARADA

Učenci glasbene šole so v Velikih Laščah na pustni torek odganjali starko zimo in klicali pomlad z nastopom na odru. V barvitih in privlačnih maskah so na različnih instrumentih izvajali vesele, poskočne in zabavne skladbe. Poslušalci pa so z bučnim aplavzom pozdravili nastopajoče in dodali svoje k preganjanju zime. Nastop so zapustili z velikim nasmehom, ki je spominjal na sladke pustne krofe. Za veselo vzdušje so pred in med nastopom poskrbeli učitelji, saj so v pustnih maskah odganjali tremo in spodbujali učence. Na sporedu je bilo preko dvajset točk, nastopili so: trobilski trio, nekaj duetov in solisti.

Dobro izbrane točke so nas vodile od ljudske glasbe preko jaza in filmske glasbe do klasike. Nastop v Velikih Laščah sta organizirala Domen Gracej in Emina Kuhar.

Pismo materi

*Zemlja si. Iz nje sem vzklila
Pognala drobne koreninice.
Zalite z mlekom življenja.
Na prsih pripeta sem preživela.
Voda si. Gasila si mojo žejo.
Božala moje nežno telo.
Spirala iz mene težo sveta.
Plavajoča sem preživela.
Ogenj si. Ob tebi sem se grela.
Črpala energijo duhovnega sveta.
Svarila si me, da se nisem opekla.
Učila ljubiti si me brez zlata.
Mati moja. Ti si prva moja beseda.
Zatočišče v neurju in tolažnica gorja.
Hvala ti, da si me sprejela
v ta mali košček velikega sveta.*

Silva Langenfus

IZJEMEN USPEH ŠOLSKE KOŠARKARSKE EKIPE STAREJŠIH UČENCEV

Bojan Novak, športni pedagog

V letošnjem šolskem letu, ki se je že prevesilo v drugo polovico, smo na šoli dejavni tudi na športnih tekmovanjih. Preden se začnejo spomladanska atletska tekmovanja, vas z veseljem seznanjam z velikim uspehom šolske košarkarske ekipe starejših učencev, ki je letos osvojila 9. mesto v državi.

Tako kot vselej se je tekmovanje v košarki za starejše učence (9. razred in mlajši) začelo na medobčinski ravni, kamor sodijo šole iz Log Dragomerja, Horjula, Preserij, Brezovice, Dobrove, Polhovega Gradca, Iga in Škofljice. Na tekmovanju je sodelovalo pet ekip. Naša ekipa je zmagala na vseh štirih tekmah, razlika pa na nobeni ni bila manj kot 20 točk.

Najboljši dve ekipi sta se uvrstili na naslednjo, področno raven, kamor sta se uvrstili tudi ekipi iz Grosuplja in Kočevja. Na tekmovanju, ki smo ga organizirali, 20. 12. 2018, v naši športni dvorani, smo v polfinalu premagali vrstnike iz OŠ Zbora odposlancev (51 : 7), nato pa se v finalu srečali še z ekipama OŠ Šmarje Sap in OŠ Ob Rinži. Tudi v finalu smo pokazali svojo moč in tekmi dobili z rezultatom 50 : 24 in 54 : 25.

Najboljši dve ekipi (poleg naše še OŠ Šmarje Sap) sta se uvrstili v nadaljnje tekmovanje, na državno raven (četrtfinale). Izvedbo četrtfinalnega turnirja sta Zavod za šport Planica in Košarkarska zveza Slovenije zaupala naši šoli in v sredo, 16. januarja, sta v goste prišli ekipi OŠ Kolezija iz Ljubljane in OŠ Vavta vas. Tudi

na tej ravni naša ekipa še ni priznala poraza in na krilih trojke igralcev, ki tudi sicer zelo uspešno nastopajo v dresu Košarkarskega kluba Grosuplje (Domen Benčina, Aljaž Strnad, Anže Šeme), zmagala na obeh tekmah in se uvrstila med 24 najboljših šol v državi.

Polfinalno tekmovanje je potekalo 5. februarja v Novem mestu (OŠ Center Novo mesto). Poleg domače in naše šole so nastopili tudi učenci iz OŠ Franceta Bevka Ljubljana. Prav ljubljanska ekipa je našim košarkarjem zadala prvi in edini letošnji poraz. Razpoloženi Ljubljanci so nas premagali z rezultatom 72 : 58, tako da smo po zmagi nad OŠ Center Novo mesto (48 : 32) osvojili drugo mesto. V nadaljevanje, med osem najboljših šol v državi, je vodilo samo prvo mesto, zato se je naša pot končala v Novem mestu. Osvojili smo mesta od 9 do 16.

Ekipa učencev je na desetih tekmah v letošnjem šolskem letu kar devetkrat zmagala in le enkrat izgubila ter tako postavila lestvico v ekipnih športnih igrah tako visoko, da jo bo v naslednjih letih sila težko preseči. Gre za tretji največji uspeh v športnih igrah, za naslovom državnih prvakov v nogometu (leta 2012) in 5. mesto v košarki za mlajše učence (leta 2017).

Ekipo je na tekmah vodil trener Bojan Zidar, sicer član trenerske ekipe Šole košarke Slavka Duščaka, ekipo pa so sestavljali: **Domen Benčina** (kapetan), **Aljaž Strnad**, **Anže Šeme**, **Luka Čop**, **Žak Gradišar**, **Vid Kas-**

telic, **Vid Kovačič**, **Mark Tomšič Tekavčič**, **Ažbe Drmota**, **Tilen Fajfar**, **Matevž Jeršič**, **Žak Tomšič Tekavčič** in **Lovro Strnad**.

Trenutno potekajo tekmovanja v športnih igrah za mlajše učence (7. razred in mlajši), v aprilu in maju pa sledijo še atletska tekmovanja in tekmovanje v ulični košarki 3:3. Predvsem od zadnjega pričakujemo še kak večji uspeh. O rezultatih bomo bralce Troble seznanili ob koncu šolskega leta.

Devetošolci OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče smo sprejeli izziv ravnateljice in se odločili, da pokažemo, kako znamo sodelovati in pomagati, zato vas vabimo na

2. DOBRODELNI TEK

HOČEM, ZMOREM, TEČEM!

Ta bo v soboto, **6. aprila 2019**, v **okolici Velikih Lašč**.

URNIK PRIREDITVE:

8.00: začetek prireditve na šolskem igrišču

8.15: skupinsko ogrevanje ob glasbeni spremljavi

8.30: začetek spremljevalnega programa

8.30: odhod učencev 3. triletja na štart, štart ob 8.45, začetek pohoda

9.15: odhod odraslih in nešolskih tekačev na štart, štart teka ob 9.30

10.00: odhod učencev 2. triletja na štart, štart teka ob 10.15

10.45: odhod učencev 1. triletja na štart, štart teka ob 11.00

12.00: zaključni del prireditve na šolskem igrišču, nastop skupine **LUMBERJACK**

Tek je **netekmovalne narave**. Vsak tekač preteče toliko, kot želi. Proga je speljana po naravnem okolju (makadamska pot, travnik, gozdna pot) in poteka krožno.

DOLŽINA PROGE:

1 krog – 3.500 m

2 kroga – 6.200 m

3 krogi – 8.900 m

Veseli bomo, če boste namesto štartnine pomagali s **prostovoljnimi prispevkom** in nam pomagali zbrati sredstva za nakup igral za učence 1. triletja. Na prireditvi bomo imeli tudi **srečelov**.

S seboj pripeljite tudi prijatelje

in vse tiste, ki zmorejo in želijo pomagati.

Za ljubitelje hoje smo pripravili novost – POHOD.

Za predšolske otroke smo pripravili delavnico ustvarjanja in gibanja. Povezovalac prireditve bo Marcel Lejko. Z nami bo tudi voditelj oddaje Male sive celice in človek različnih znanj, Nik Škrlec! Ob zaključku prireditve se bodo predstavili udeleženci letošnje EME, skupina LUMBERJACK.

Več o našem projektu si lahko preberete na spletni strani www.ptrubar.si – Dobrodelni tek ali na naši Facebook strani Hočem. Zmorem. Tečem! Za dodatna pojasnila nam pišete na dobrodelni.tek9@gmail.com.

»CVETICA MLADA STALA NA LIVADI ...« STRITARJEV VEČER V KNJIŽNICI FRANA LEVSTIKA

Maja Smole, vodja knjižnice Frana Levstika

Stritarjev večer je že postal tradicionalna prireditve, ki jo Knjižnica Frana Levstika skupaj z Občino Velike Lašče posveča spominu na literata Josipa Stritarja. Knjižnico je ob tej priložnosti letos obiskala doktorica znanosti s področja literarnih ved in prava **ddr Mira Delavec Touhami**, ki v tujini uči slovenščino. Večer pa sta glasbeno obogatili učenki glasbene šole Ribnica, enota Velike Lašče **Vida Novina Kurir** in **Maruša Pirkovič**.

Gostja nam je pripravila predavanje, ki ga je obogatila s projekcijo. Govorila je o **pogledu na ženske v 19. stoletju** in prvi slovenski pisateljici, pravljíčarki, pesnici, skladateljici, pianistki **Josipini Turnograjski**, ki je bila le 3 leta starejša od našega **Stritarja**, ki bi letos praznoval 183 let.

V prvem delu predavanja, smo lahko videli in slišali o pogledu na ženske v 19. stoletju. Od reakcije moških na žensko modo, do tega, da ženske nimajo kaj početi v literaturi. Omenila je misel Janeza Trdine, ki je Lovru Tomanu navrgel: **»Daj Josipini mir, pa naj se babe v**

te reči ne mešajo, naj primejo rajši za igle in burkle. Za pametne ljudi so ženske avtoritete le v kuhinji in v postelji.« Toman je seveda znorel, pa je Trdina izrekel le to, v kar so bili takrat po tistem prepričani vsi.

V drugem delu predavanja nam je predavateljica predstavila Josipino Turnograjsko. Zavedno Slovenko, ki je, čeprav je bila plemiškega rodu, pisala samo slovensko. Za žensko tistega časa je bila nadpovprečno izobražena (znala je latinščino, italijanščino, grščino, zemljepis, zgodovino, matematiko, znala je igrati na klavir ...) Pri sedemnajstih je spoznala Lovra Tomana, s katerim se je kasneje poročila. Do poroke pa sta, ker je Toman pravo študiral v Gradcu, ostajala v stiku preko pisem. Ohranjenih je kar 1066 (dolgi so bili od 15 do 35 strani). Poleg čustvovanja dveh zaljubljenecv pisma razkrivajo tudi veliko podatkov o življenju sredi 19. stoletja. Opisujejo kulturne dogodke, odnose med sorodniki, načini prehranjevanja, oblačenja itd.

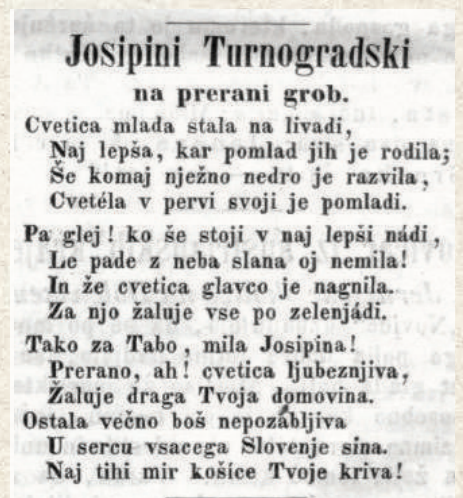
Po treh letih dopisovanja je bil datum poroke končno določen, a jo je Lovro preklical, saj mu ni bila všeč višina njene dote. K sreči je na pomoč priskočil njen stric in dodal manjkajoči denar. Tako je bil datum samo prestavljen. Po poroki se je skupaj z mamo in bratoma, preselila v Gradec, kjer je zaradi zapletov pri porodu, umrla, stara komaj 21 let. Pokopana je v Gradcu. Videlo se je, da predavateljica

diha in živi z Josipino. Vodi namreč kulturno društvo Josipine Turnograjske in skrbi celo za njen grob.

Za konec predavanja pa smo predvajali posnetek Josipinine skladbe, z naslovom Zdravljica, ki jo je izvajala Vokalna skupina Kokrčan. Večer smo zaključili s pogostitvijo in druženjem v Spominski sobi.

S predavanjem smo se poklonili dnevu žena in Stritarju, ki je bil ob Josipinini smrti star osemnajst let, a je poznal njeno delo in je v njen spomin napisal sonet z naslovom **Josipini Turnogradski na prerani grob.**

SLAVNOSTNAPRIREDITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Levstikov dom v Velikih Laščah

Besedilo: **KUD Primož Trubar**, foto: **Boštjan Podlogar**

KUD Primož Trubar, OŠ Primoža Trubarja in Glasbena šola Ribnica so bili organizatorji letošnje slavnostne prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, ki je bila posvečena 200. obletnici smrti Valentina Vodnika, jezikoslovca, pesnika, prevajalca, časnikarja, duhovnika in učitelja. Z njim je slovenščina zaživela v slovnica, priročnikih, Veliki in Mali pratiki, časopisu Lublanske novice in najbolj slovito v pesniških zbirkah Pesme za pokušino in Pesmi za brambovce. Pod vplivom velikega spodbujevalca in podpornika Žige Zoisa se je Valentin Vodnik spustil na številna področja, ki jih je prinesel in zahteval čas razsvetljenstva.

V 18. stoletju je bilo v Evropi vse več razsvetljenih ljudi prepričanih, da bomo živeli bolje in srečnejše, če bomo razvijali različne znanosti in tehniko s ciljem razumeti naravo in si jo podrediti, razumeti človeka in razumeti zgodovinske spremembe, če bomo spoznanja prenašali v šolo, jo naredili dostopno večini, in to v ljudskem jeziku, ki ga obvladamo od

otročstva, in ne v latinščini. V istem času se je vse več ljudi identificiralo ne le s svojo državo ali deželo, ampak tudi z narodom. Presek tega dvojega je prizadevanje za osnovno in srednje šolstvo v narodnem jeziku, za uvažanje naravoslovja v šole in za poučevanje o narodnih pesnikih in pisateljih v šole.

V duhu razsvetljenstva je na Slovenskem deloval Zoisov krog, katerega član je bil tudi Valentin Vodnik. Razsvetljenski ideali so se pri njih kazali predvsem v težnjah po prenovi slovenskega jezika kot duše narodne identitete, delovanje pa je bilo usmerjeno v izobraževanje nekega ljudstva ter v splošni in gospodarski napredek slovenskih dežel.

Buditi, navduševati, razsvetljevati, poučevati, opogumljati, spodbujati pa tudi zabavati preprosto in neizobraženo ljudstvo – to so bili hotenja, želje in naloge naprednih slovenskih razsvetljencev. In Valentin Vodnik je bil človek, ki se je zelo zavzeto angažiral za narodov blagor.

V kulturnem programu so nastopili pevci glasbene šole: *Lana Košir, Heidi Patricia Košir, Teja Levstik, Ana Stritar, Lidija Čop, Tina Dovič, Simon Lušin, Domen Bojc in Petra Koren*, učenci osnovne šole: *Rebeka Merljak, Izabel Pečnik, Petja Klobučar, Dora Pelko Jamnik, Špela Kokošinek, Petra Zakrajšek, Petra Kotelj, Eva Pečnik, Hana Debeljak, Eva Marolt, Nina Hočever, Lucija Kaplan, Lola Petrovič, Klara Zakrajšek* in *Eva Kovačič*, člani kitarškega orkestra: *Ela Maxine Košir, Julija Adamič, Matic Žagar, Ajda Arko, Anja Pogorelc, Vid Adamič, Timotej Arko, Mija Šega, Lana Krže, Ina Marie Lovšin in Monika Košmrlj*, glasbeniki glasbene šole: *Črt in Žak Gradišar, Petra Zakrajšek in Eva Marolt*, klavirska spremljava: *Vladimir Mlinarič*, mentorji: *Naja Zapušek, Pavla Lušin in Dejan Herakovič* ter člani KUD Primož Trubar: *Margareta Damjanič, Urša Zalar, Mojca Šilc, Ana Rigler, Dren Gruden in Matjaž Gruden*.

Posebni gost večera je bil župan naše občine Tadej Malovrh, ki se je občinstvu predstavil z deklamacijo Prešernovih pesmi Apel in čevljar ter Al prav se piše kaša ali kasha.

Scenarij in režija je bila v rokah **Majde Samsa** iz KUD-a Primož Trubar, za nemoten potek prireditve je poskrbela tehnična ekipa **KUD-a: Urban Gruden, Matej Hren, Niko Samsa** ter **Zdenko Samsa**, večer pa se je zaključil s prijetnim druženjem pod pokroviteljstvom **Občine Velike Lašče**.

DRAGO TRŠAR: PRIMOŽ TRUBAR

Barbara Pečnik, foto: arhiv Trubarjeve domačije

Eden izmed najbolj prepoznavnih znakov Trubarjeve domačije je podoba Primoža Trubarja v obliki kipa (buste), ki je delo kiparja Draga Tršarja. Kip krasi pročelje spominske sobe, ki ga je avtor izdelal ob obnovi Trubarjeve domačije v letih 1985–1986.

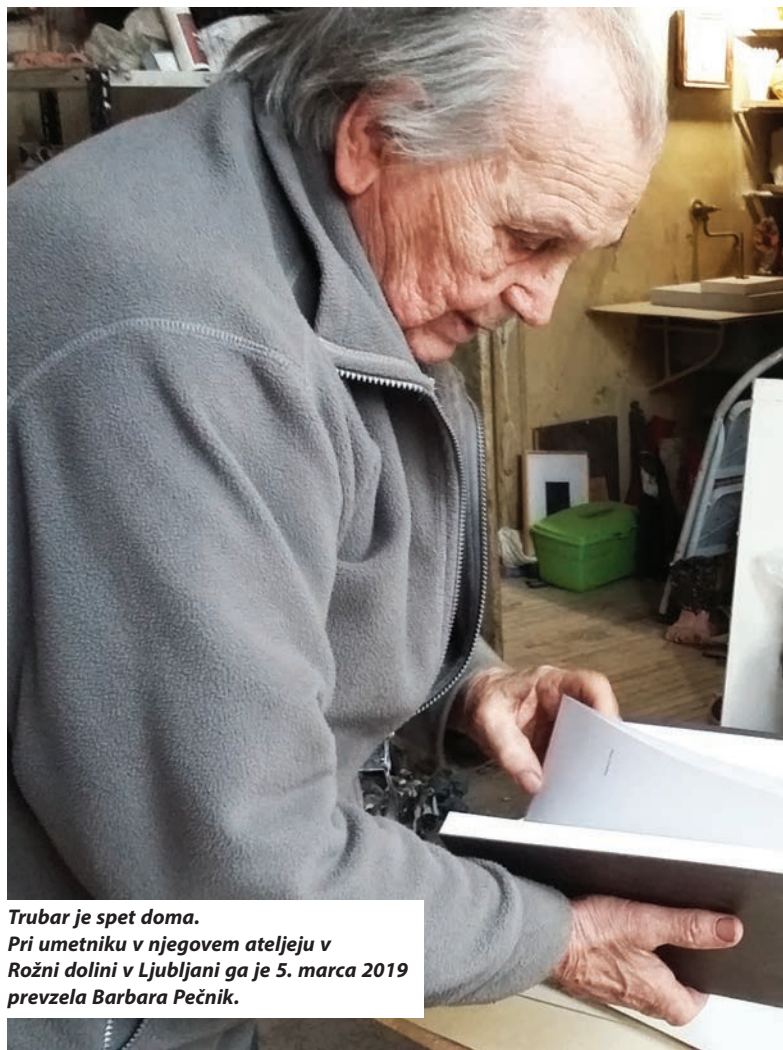
Drago Tršar je domačiji ob tem podaril tudi njegov voščen odlitek, ki je dobil mesto v enem izmed stebrov v notranjosti spominske sobe in bdi nad posnetki prvih dveh slovenskih tiskanih knjig – Abecednika in Katekizma iz leta 1550 v gotici in iz leta 1555 v latinici.

Še en bronast odlitek je bil najprej del Trubarjeve spominske sobe v Levstikovem domu v Velikih Laščah, leta 2004 pa se je preselil v novo vzpostavljeno Trubarjevo čitalnico, kjer je še danes.

Čas tudi umetninam ne prizanese. In ker je še posebej vosek zelo občutljiv na temperaturne spremembe, ki so značilne za Trubarjevo spominsko sobo, je busto zob časa precej načel. Kipar Drago Tršar je kljub svojim že 92 letom še zelo vitalen ter aktiven v svojem ustvarjanju in uspelo se nam je z njim dogovoriti, da je busto sam popravil. Obiskali smo ga v njegovem ateljeju v Rožni dolini, kjer smo si lahko ogledali tudi delček del njegovega bogatega opusa.

O umetniku in njegovem delu:

Drago Tršar se je rodil leta 1927 na Planini pri Rakeku. Že v letih 1944 in 1945 se je po končani meščanski šoli na Rakeku vpisal na tečaje večerne risarske šole Franceta Goršeta in nato osem mesecev delal v ateljeju oziroma se učil pri Borisu Kalinu. Po osvoboditvi se je vpisal na Ljubljansko Akademijo za likovno umetnost in študij kiparstva končal leta 1951. Njegovi profesorji so bili Boris Kalin, Zdenko Kalin, Karel Putrih in Peter Loboda. V letih 1951 in 1952 je obiskoval kiparsko specialko pri Frančišku Smerduju. Med letoma 1951 in 1959 je bil v svobodnem poklicu. Takrat je dobil tudi prva naročila za v njegovem opusu sicer številne javne plastike in spomenike. Med letoma 1953 in 1955 je bil član Skupine ali Grupe 53. Potoval je v Pariz, s štipendijo Prešernovega sklada je študijsko potoval še po Italiji (1956–1957), leta 1957 je bil v Egiptu, nato na Nizozemskem in v Belgiji. V parku Middelheim, ki je del Muzeja Middelheim v Antwerpnu, še danes stoji njegovo delo Manifestanti iz leta 1957. Pozneje je potoval oziroma se študijsko izpopolnjeval tudi v Sovjetski zvezi, Nemčiji in znova Italiji. Leta 1956 so ga povabili na svetovno razstavo v Parizu. Leta 1958 je razstavljal na beneškem bienalu in leta 1959 na Documenti v Kasslu. Leta 1960 se je zaposlil na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani kot asistent za kiparstvo. 1967. leta je postal docent, leta 1974 pa izredni profesor. Bil je tudi član Grupe 69. V šestdesetih letih se je udeleževal kiparskih

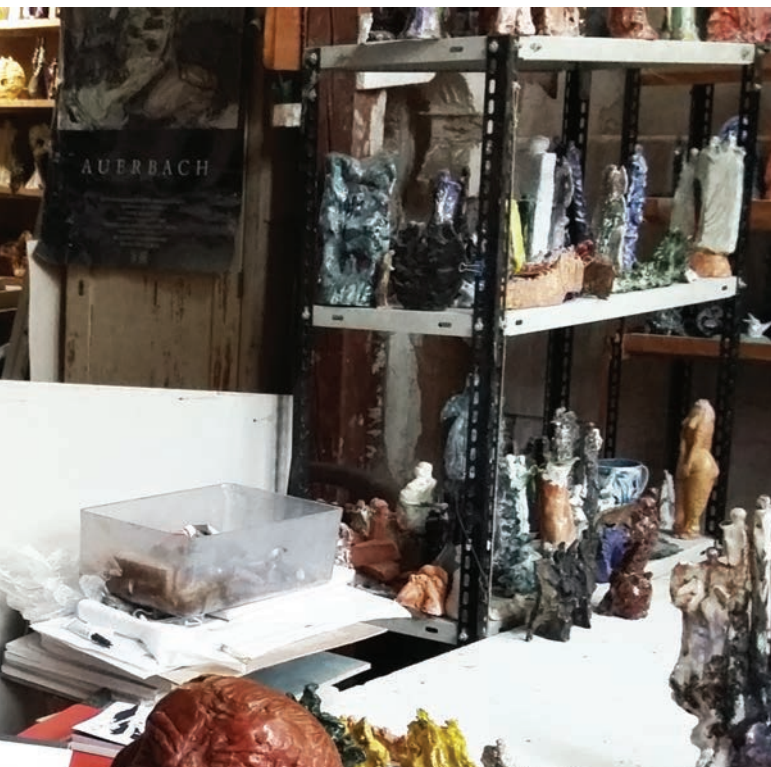
Trubar je spet doma.
Pri umetniku v njegovem ateljeju v Rožni dolini v Ljubljani ga je 5. marca 2019 prevzela Barbara Pečnik.

simpozijev, na primer v Seči, Arandelovcu in Danilovgradu. Prejel je številne nagrade, med drugim nagrado za kiparstvo na I. mediteranskem bienalu v Aleksandriji (1955), nagrado Prešernovega sklada leta 1968, Jakopičevo nagrado leta 1972 in Prešernovo nagrado za življenjsko delo leta 1990. Od leta 1991 je bil dopisni in nato od leta 1995 tudi redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

(Povzeto po: Peter Krečič, Slovenska bibliografija, SAZU, 2013)

Opus Draga Tršarja je izjemen tako po številu del kot tudi po raznovrstnosti, ki obsega poleg kiparstva tudi risbo, slikarstvo, scenografijo, grafiko, keramiko, tapiserijo, knjižno opremo itn. Izjemna je tudi njegova razstavna zgodovina, pri kateri je treba omeniti zlasti njegove mednarodne uspehe in zaznamovanost tako slovenskega kot jugoslovanskega oziroma mednarodnega prostora z njegovimi javnimi plastikami in spomeniki. Leta 1967 je doživel eno od življenjskih prelomnic, ko ga je Guggenheimov muzej v New Yorku z Manifestanti uvrstil na reprezentativno razstavo svetovnega kiparstva. Mednarodno je bil prisoten tudi s preglednimi razstavami jugoslovanske umetnosti. Tudi v teoretskem pogledu je Drago Tršar velikokrat izpostavljen kot najpomembnejši predstavnik svoje generacije v kiparstvu, zlasti v luči odmika od polne plastike oziroma tradicionalne obravnave človeške figure, ki pri njem zlagoma prehaja v stiliziranost, kot nam to na prvem mestu razkriva Janica (1953), in nato še v razvoju figuralnih kompozicij, bolj množic ali mas, ki se pozneje venomer bolj gibljejo na robu abstrakcije. Najbolj odmeven primer teh figuralnih kompozicij ali mas je vsekakor Tršarjevo najznamenitejše delo Spomenik revolucije na Trgu republike v Ljubljani. (Povzeto po: Peter Krečič, Slovenska bibliografija, SAZU, 2013)

Ob Tršarjevi 90-letnici so pod vodstvom Moderne galerije Ljubljana slovenske galerije pripravile skupni projekt z enotnim glavnim naslovom Monument – Drago Tršar. Sodelovale so: Galerija Božidar Jakac Kostanjevica na Krki, Koroška galerija likovnih umetnosti, Galerija Murska Sobota, Galerija Prešernovih nagrajencev Kranj, Muzej in galerije mesta Ljubljana in Obalne Galerije Piran. Vsaka izmed omenjenih galerij je ali pa še bo pripravila svojo lastno razstavo in svoj lasten izbor del Draga Tršarja. 17. maja 2019 bo odprta razstava v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici. Zaradi specifičnosti njihovega prostora se bo osredotočila na plastiko manjših formatov, pri čemer bodo izpostavili avtorjev izjemen opus portretov.

.....

Drago Tršar je avtor številnih portretov najpomembnejših Slovencev: Cankarja, Plečnika in mnogih drugih slovenskih književnikov in ustvarjalcev. Med njimi sta tudi dve Trubarjevi podobi; ena je na Trubarjevi domačiji, druga pa je podoba Trubarja s pokrivalom, ki so jo postavili v Trubarjevem letu leta 2008 tudi v mestnem parku v Murski Soboti.

.....

Vabljeni na odprtje
likovne razstave slikarja
Igorja Dolenca:

SLOVENSKA POKRAJINA,

ki bo v četrtek, 11. aprila 2019,
ob 19. uri v Galeriji Skedenj
na Trubarjevi domačiji.

NOVOSTI NA NAŠIH POLICAH

.....
V knjižnici Frana Levstika Velike Lašče se vedno trudimo, da bi za bralce priskrbeli novo, aktualno in zanimivo gradivo.
 .....

Smo že konec marca in počasi se že začne delo na vrtu, ki pa dobro deluje na naše zdravje. V knjigi Okrepimo imunski sistem - praktični vodnik za trajno krepitev telesne obrambe lahko o tem preberemo: »Delo na vrtu s sončnim klobukom in vrtnarskim orodjem ne zveni kot športna aktivnost, toda rezultati raziskav so pokazali, da je vrtnarjenje pri katerikoli starosti koristno za zdravje ... Dejansko je vrtnarjenje lahko idealen trening za celotno telo: krepi srce, spodbuja prekrvavitev in skrbi za vsesplošno zmanjševanje stresa.« Torej ... gremo na vrt! Pa bomo vse počeli tako kot lansko leto? Bomo prekopavali, ali pa morda ne? Kako bomo oblikovali grede? In kako se bomo lotili škodljivcev? Tukaj je nekaj knjig, ki smo jih dobili lansko leto in morda odgovorjajo na ta vprašanja:

- **Sulzberger, Robert: Znebimo se poljev (55 učinkovitih nasvetov)**
- **Špiler, Robert: Štihanje? Ne, hvala**
- (z manj dela do izjemno produktivnega sonaravnega vrta)
- **Rode, Janko: Zeliščni rist**
(domača lekarna)
- **Pušenjak, Miša: Naravno varstvo vrtnin**
- **Stein, Siegfried: Visoke grede**
(kako jih izdelati in zasaditi)

Kar se tiče pa novosti, ki so prišle do nas v zadnjih dveh mesecih, sem tudi tokrat iz seznama izbrala 3 knjige iz mladinskega oddelka in 3 knjige za odrasle bralce.

Mladinski oddelek / Fantastika

Barnhill, Kelly: DEKLICA, KI JE PILA MESEČINO GRLICA, 2018

Prestrašeni prebivalci Protektorata verjamejo, da v gozdu živi zlobna čarovnica. V strahu ji vsako leto žrtvujejo najmlajšega otroka v mestu in upajo, da so jo s tem pomirili. V gozdu pa res živi čarovnica, vendar ni zla in ne je otrok. Vsako leto reši izpostavljenega otroka pred zvermi in mu poišče prijazno družino v oddaljenem mestu. Nekoč pa po naključju nahrani deklico - namesto z zvezdno svetlobo - z mesečno in s tem z naraščajočo čarobno močjo. Čarovnica Xan nima izbire. Ob pomoči majhnega zmajčka Fyriana in Glerka, močvirske pošasti z zlatim srcem, sama vzgaja deklico, ki jo poimenuje Luna. Deklica, ki je pila mesečino je ena izmed tistih izrednih in lepih zgodb, ki se čudežno znajdejo v vašem srcu. Dobitnica Newberyjeve medalje za najvidnejšo otroško knjigo 2017.

Zgodbice

Dahl, Roald: BINE IN MILINCI Mladinska knjiga, 2018

Pogumni deček Billy kljub materini prepovedi odide raziskovat gozd in se sreča z nenavadnimi drevesnimi bitji, majhnimi kot vžigalice, ki jih junaško rešuje pred požrešnimi pošastmi. Tako se začne napeta dogodivščina, polna humorja. Knjiga je prvič izšla kmalu po smrti Roalda Dahla, leta 1991, z ilustracijami Patricka Bensona. To je bilo njegovo zadnje delo, ki pa ga v slovenščini še nismo brali. Po skoraj tridesetih letih je knjigo z novimi ilustracijami opremil Quentin Blake in tako dopolnil brezčasni opus enega najbolj priljubljenih pisateljev za otroke na svetu. Čudovita knjiga, ki bo navdušila male in velike bralce!

Medicina za mladino

Martin, Raphaël: HURA ZA FANTE! vodnik za odrasčajoče fante Mladinska knjiga, 2019

Vsak mladostnik ve, da je odrasčanje bolj ali manj težavno obdobje, polno izzivov in sprememb. S pomočjo tega vodnika bodo fantje med 11. in 15. letom to težavno obdobje lažje preživeli. Vodnik vsebuje podatke in razlage, teste, izkušnje vrstnikov in nasvete strokovnjakov, s pomočjo katerih bo odrasčajočim fantom uspelo, da se soočijo z nenavadnimi spremembami lastnega telesa, najdejo pot do lastne osebnosti, uživajo v prijateljstvu, odkrijejo skrivnosti ljubezni, se znajdejo v novem svetu srednje šole, razumejo življenje v družini in ne pozabijo na svoj prosti čas.

Živalstvo

Radinger, Elli H.: MODROST VOLKOV (kako razmišljajo, načrtujejo in skrbijo drug za drugega)

Mladinska knjiga, 2019

O tem, kako volkovi razmišljajo, načrtujejo in skrbijo drug za drugega – presenetljivi podatki o človeku najbolj podobni živali. Ljubi svojo družino, skrbi za tiste, ki so ti za-upani, nikoli ne obupaj in nikoli se ne prenehaj igrati – to so načela volkov. Volkovi empatično skrbijo za svoje stare in poškodovane volkove, z vso ljubeznijo skrbijo za podmladek, v igri pa so zmožni pozabiti na vse. Razmišljajo, sanjajo, imajo načrte, med seboj inteligentno komunicirajo – od vseh živih bitij so nam najbolj podobni. Avtorica pripoveduje napete zgodbe o čutu za družino, zaupanju, potrpljenju, zmožnosti vodenja, pazljivosti, pozornosti, soočanju z neuspehi ali smrtjo.

Oddelek za odrasle / Biografija

Kolšek, Peter: Reci tvoji roki, da jo poljubljam (Ivan Cankar in ženske)

Mladinska knjiga, 2018

Cankaroslovje je o razmerju med Cankarjem in ženskami povedalo malo celovitega. Bolj dejavna je bila psihoanaliza, izhajajoča iz ženskih likov v dramah in prozi. Toda kdo so bile resnične ženske, predvsem dekleta, a tudi ne več najmlajše gospe, s katerimi je Cankar vzpostavljaval ljubezenska razmerja, od platoničnih do erotičnih, one pa so mu čustva vračale ali jih le zadržano sprejemale? Kaj je pričakoval od žensk in kaj jim je bil sposoben dati? Dokumentarno-esejistično delo Reci tvoji roki, da jo poljubljam skuša na to vprašanje odgovoriti s pomočjo razpoložljivega stvarnega gradiva. To so najprej pisma in druga drobna pošta. Različnim naslovniciam jih je napisal zelo veliko, ohranjenih je okrog 370.

Aletrnativna medicina

Plantan, Veronika; Plantan, Uroš: MEDICINA SVETE HILDEGARDE (temeljno delo za zdravje človeka)
Slovensko društvo tradicionalne evropske medicine, 2018

Prvič v slovenskem prostoru je pred nami knjiga o modrosti svete Hildegarde, ki ni prevod tujih del, ampak sta jo po sedmih letih raziskovanja, učenja, razmišljanja, poglobljenega študija tekstov svete Hildegarde in preizkušanja, napisala slovenska avtorja, Veronika Plantan in mag. Uroš Plantan. Knjiga je priročnik, v katerem je skupno 336 in 32 natančnih receptov za izdelavo starodavnih zdravil. Je preplet originalnih Hildegardinih citatov z razlago avtorjev. Posebna je tudi zato, ker je veliko rastlin osvetljenih z vidika sodobne znanosti, vključno s kontraindikacijami. V knjigi boste našli zdravilno hrano, Hildegardin post in kar je posebnost, vzroke za nastanek bolezni.

Viri: www.emka.si, www.bukla.si,
www.tradicionalna-medicina.si.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ:

KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA VELIKOLAŠKE DEŽELE

Občina Velike Lašče razpisuje fotografski natečaj Kulturna in naravna dediščina velikolaške dežele, na katerem lahko sodelujejo vsi, ki jih zanima fotografsko ustvarjanje in jih velikolaški kraji navdihujejo.

Prijavljena fotografija naj ne bo predhodno objavljena, priporočena velikost pa je najmanj 600 dpi. Prednost bodo imele fotografije z manj poznanimi motivi naše naravne in kulturne dediščine, ki bi lahko na nov način promovirale občino.

Fotografije pošljite po elektronski pošti na naslov: obcina.velike-lasce@siol.net ali jih dostavite na USB-ključku na Občino Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče. K vsaki fotografiji pripišite osnovne podatke avtorja (ime, priimek, naslov, kontaktna telefonska številka).

Rok za oddajo fotografij je 30. april 2019.

Komisija bo med prejetimi fotografijami izbrala najboljše, ki jih bo dala izdelati in jih bo razstavila v Trubarjevem spominskem parku v Velikih Laščah. Fotografije bodo predvidoma na ogled od junija do konca septembra 2019.

Za dodatne informacije pokličite na tel. št. 781 03 60 ali 781 03 62 ali pišite na mail

Občina Velike Lašče

PRAZGODOVINSKA IN ANTIČNA NAJDIŠČA NA OBMOČJU OBČINE VELIKE LAŠČE IN SOSEDNIJH KRAJEV

Janez Škulj, foto: arhiv ZVKDS

V tistem času so bili naši kraji več ali manj odmaknjeni od večjih naselitvenih središč in območij.

a) Iz bakrene in bronaste dobe (ki sta trajali od približno leta 3000 pred našim štetjem do leta 1000 pred našim štetjem) so v naši bližini samo kolišča na Ljubljanskem barju.

b) Iz halštata (starejše železne dobe, ki je trajala od približno 760 leta pred našim štetjem do leta 420 pred našim štetjem, takrat so pri nas živeli Iliri, in mlajše železne dobe (iz latena), ki je trajala od leta 420 pred našim štetjem do leta 14 našega štetja, ko je cesar Tiberij ustanovil Emono – takrat so pri nas živeli Kelti, vsaj ponekod poleg Ilirov. Poznana so najdišča naselij v naslednjih krajih: Gradiški Vrh pri Robu (tu so poleg zidanih ostalin našli uhato železno sekuro in grobove), na vzpetini Sv. Lenarta v Krvavi Peči, na hribu Sv. Primoža (Zgonče), Lužarji (Sv. Ožbalt), na Golem (tudi rimska utrdba, v Ortneku (stari grad), na hribu Sv. Ahaca, na hribu Sv. Roka v Velikih Laščah. Posamične najdbe iz tega časa so še v Robu, v Turjaku, Malih in Velikih Lipljenih, Starem Apnu in Vodica.

Naselja so bila obzidana, pri nas so praviloma štela le nekaj družin, izjemoma (morda v Gradiškem Vrh) nekaj več. Hiše so bile lesene na kamnitih temeljih.

Iliri in Kelti so si praviloma postavili naselja v višjih predelih, tako da so bila tudi po naravi zavarovana. Na mestu nekdanjih halštatskih naselij so kasneje mnogokrat postavili cerkve, Turjaški in Ortenburški pa tudi oba stara gradova.

c) V antičnem času so izkazana naslednja naselja: Gradišče pri Robu, Lašče (topilnica železa), Ulaka, to kaže ime kraja, Veliki Ločnik. Zelo verjetno so se v ta čas obdržala nekatera nižje ležeča naselja iz halštata in latena, kot so: Turjak, Rob, kjer so našli rimsko svinčeno utež, in Gradež.

V rimskem času je veljala pax romana in varna so postala tudi neobzidana naselja v niž-

je ležečih krajih. Odročna višinska naselja so opustili. Rimski oblasti utrjena višinska naselja domačega prebivalstva (Rimljani so bili vendar okupatorji) niso bila vseč, zato naj bi ukazala odstraniti obzidja in včasih tudi preselitev.

Prebivalci opuščeni naselij so vse preselili v nižje ležeče kraje, npr. iz Sv. Roka v Lašče.

d) Poznoantične zapore

Relativno dobro ohranjene ostaline, zgrajene pretežno v drugi polovici 4. stoletja našega časa, so poznoantične zapore. Svet se neprestano spreminja in s tem se spreminjajo tudi pogoji za življenje ljudi. Verjetno se je zaradi podnebnih sprememb (predvsem smeri, jakosti in vodnatosti vetrov) povečala rodovitnost zemlje v drugam in tretjem stoletju našega časa v nekaterih delih centralne Azije in sosednjih deželah. Prebivalstvo, ki je imelo dovolj hrane zaradi milejših zim, se je močno povečalo.

Ampak spremembe v eno smer se skoraj vedno obrnejo v nasprotno smer, in tudi tokrat je bilo tako. Blagodejnega dežja ni bilo več in rodovitne ravnice je začela izpodrivati puščava. Zaradi podnebnih sprememb najbolj prizadeti Huni so pritisnili na svoje zahodne sosede (Germane), ti na svoje sosede na zahodu in naenkrat je bil ves vzhod v gibanju, ki mu pravimo preseljevanje narodov. Rimska obramba na mejni Donavi se je sesula in Rim je prešel v obrambo. Treba je bilo postaviti novo obrambno črto (za obrambo središčne Italije) in jo nasloniti na prirodne ovire gora. Nova obrambna linija je tekla preko naših krajev, in sicer od Reke do Babnega polja na Blokah, od tu na Gradišče pri Robu, kjer se je obrnila proti zahodu na Rakitno in dalje preko Vrhlike do Idrijsko-Cerkljanskega hribovja.

Najmočnejše je bila utrjena ob veliki cesti (via publica), ki je tekla od Emone preko Vrhlike do Ajdovščine in dalje v Oglej. Novi obrambni sistem se je imenoval Clavstra alpium iuliarum, katerega središče je bila današnja Ajdovščina. Tu so v kraju, ki se je sprva imenoval Fluvio frigido (mrzla reka), postavili trdnjavo (Castra),

kjer je bil sedež poveljnika in preskrbovalno središče.

Zavarovati pa je bilo treba tudi ceste nižjega reda, ki so vodile proti zahodu. Med njimi je bila tudi tista, ki je tekla mimo Roba (Gradišča), Sela, na Lužarje, na Runarsko in dalje proti zahodu.

V naših krajih in v njihovi bližini so bile naslednje zapore: Gradišče pri Robu, Dednik, Selo, Runarsko, Benete. Prve tri so zapirale dohod iz Dolenjske (preko Rašice), drugi dve pa dohod iz Sodraške doline.

Možno je, da so obstajale zapore pri Lužarjih in na Novem Potu, vendar ali sledov ni več, ali pa jih niso odkrili. Zapore so bile videti močnejše, kot so bile v resnici. Praviloma niso bile zasedene. Pred glavno obrambno črto so bile številne signalne postojanke, ki so zbirale obvestila in jih sporočale poveljstvu. Naj jih samo nekaj naštejemo: Ptuj, Vranje pri Sevnici, Vel. Malence, Korinje pri Ambrusu, Čušperk. Opazovalnice so zbirale obvestila trgovcev, morda pa so pošiljale tudi vohune. Običajno so se napadalci pripravljali na napad, tako da so s pomočjo lova ali iz lastnih čred pripravili velike količine prekajenega mesa za hrano na poti. Tega niso mogli skriti.

Rimljani so v pričakovanju napada zasedli pripravljene utrdbe z manjšim številom vojakov, ki so morali zadrževati napadalce tako dolgo, da se je zbrala vojska, ki jih je potisnila nazaj. Rimljani so imeli za obrambni sistem v dolžini približno 130 kilometrov pripravljene tri legije. Zapore so več desetletij delovale, na koncu pa so vendarle popustile.

IZ VELIKOLAŠKEGA OKRAJA 16: TOVORNICI

Metka Starič

Med najbolj znanimi tovorniki (pa čeprav le kot literarni lik) je gotovo Martin Krpan, ki je na svoji kobilici proti morju tovoril angleško sol. Janez Debeljak piše, da naj bi bili po Valvasorju vsi dobrepoljski tovorniki - tovorniki s soljo, Anton Mrkun pa Valvasorja citira takole:

Dobrepolje ... Ljudstvo prenaša sol na malih konjičih. Ponjo hodi v Cerknico ali prav k morju. Soli ne prodajajo za denar, ampak zamenjavajo za žito. Za mero soli (mernik) zahtevajo enako mero dobrega žita; če je žito slabo, zahtevajo več žita, tudi dvojno mero.

Lašče ... Svet je brdnat, nič posebno rodoviten; veliko slabši kot v Dobrepoljah. Pečajo se z zidarstvom, žganjem apna in tovorijo s soljo. Ravno tako približno je v Turjaku in v Strugah.«

A tale zgodba govori o tovornikih z lesom. Nastala je ob pomoči arhivskega gradiva SEM iz šestdesetih let prejšnjega stoletja. Etnolog Boris Orel se je takrat 'u malni na Griči' pogovarjal z Alojzom Škuljem s Kaplanovega, rojenim leta 1875. Alojzov oče je bil sošolec pisatelja Josipa Stritarja, kasneje pa uspešen trgovec z lesom, z lesom pa je trgoval tudi že njegov ded.

Trst je bil najpomembnejše pristanišče Avstro-ogrske monarhije. Konec julija 1857 je bil dograjen še zadnji, 145 kilometrov dolg odsek železnice od Dunaja do Jadranskega morja - odsek od Ljubljane do Trsta. Slovesnost v Trstu je s svojo navzočnostjo počastil sam cesar Franc Jožef. Tedaj je bila namesto stare ceste, ki je bila hudo slaba, napravljena nova cesta iz Velikih Lašč na Rakek, kjer so nalagali les za Italijo. Ta cesta je bila speljana čez Lužarje, Radlek, Grahovo, čez Cerknico in na Rakek. Tudi Alojzov oče je trgoval z lesom. Imeli so žago, na kateri so zrezali les v deske in plohe in ga prodajali Italijanom, ko je bila napravljena železniška proga v Trst. A preden so zgradili železnico do Trsta, so les tovorili na konjih, prav do Trsta.

Tedaj je les kar gnil po gozdovih, veliko ga je bilo, kmet pa je bil vesel, če je

dobil kakšen krajcar. Dedova brata sta si napravila žago za les. Razžagan les so potem tovorili v Trst, ko še ni bilo železnice. Kupila sta petnajst turških konj in si napravila 'samare' za konje. Spodaj so bili podloženi z usnjem, pod njih pa so namestili še odeje. Nanje so naložili deske, in sicer na tri konjiče 2m² suhega lesa. (Sámar je posebno nosilo za tovorjenje lesa na oslu ali konju, v Pleteršnikovem slovarju pa najdemo: sámár, -rja, m. 1) = tovorni konj ali osel, Jan. (hs.); - 2) = tovornik, C.; - iz nem. Saumer = Lastthier, Säumer = tovornik.)

Dva od konj sta imela sedlo, da sta brata lahko jahala. Ponavadi sta zaradi varnosti potovala po dva skupaj, brez pomočnikov. Namesto njiju je včasih jahal tudi kdo drug, a vedno je bil en brat pri teh ježah zraven. Oprava je zajemala 'jerhaste hlače in usnjat rekelc'. V 'čoulih' do kolen je bil zataknen 'nošč', brušen na obe strani. 'Nošč' je imel 'noženco'. Gospodar je nosil še malo zakrivljeno sabljo, oba sta imela tudi pištoli. Doma sta si nasekala železnih šiber in z njimi 'naladala' pištoli. Gospodar je nosil 'pajngentl', to je pas čez rami, v katerega je dal denar, sam srebrn denar. Na glavi sta nosila kapi iz domače volne. Gospodar je imel tudi 'deko' iz domače volne - na eni strani je bil vtkan sveti Jurij, na drugi pa Mati Božja. Ta 'deka' je bila za pod sedlo, pa tudi ostalim konjem so dali pod samare 'deke', da jih ni žulilo. Vse te 'deke' so bile domače delo.

Od doma sta se odpravila v nedeljo opolnoči in potovala do Sežane. V Sežani sta se ustavila in 'blago nafutrala'. Zjutraj sta zgodaj vstala in šla v Trst, tam prodala in se vrnila. V Sežani sta spet prenočila in tretji dan sta prišla domov in 'blago' se je šlo past. Čeprav sta bila večkrat napadena, sta se napadalcev vedno ubranila. O vsem tem je Alojzu Škulju pripovedoval njegov oče, ki je tudi še videl ves ta 'alat' (orodje). Danes od te opreme na Griču nimajo nič več ohranjenega, sabljo so kasneje doma predelali za 'nožče'.

Viri: www.emka.si, www.bukla.si,
www.tradicionalna-medicina.si.

Leta 453 so Huni pod Atilo požgali in porušili Emono in prebili utrjeno linijo. Tak razvoj dogodkov pa ni bil mogoč samo zaradi moči napadalcev, ampak tudi zaradi slabosti rimske države, ki so jo pretresali spopadi med pretendenti v cesarstvu. Rima tokrat že dolgo niso več branili rimski legionarji (Rimljani), ampak plačani germanski najemniki.

Vojak, ki se bojuje za denar, ne pa za domovino, ni kaj prida bojevnik. Leta 476 je vojskovodja Odoaker odstavil zadnjega rimskega cestarja, mladega Romula Augustusa in na razvalinah imperija so nastale barbarske, predvsem germanske države.

Povzeto po razpravi
Arheološka najdišča
Slovenije

ZGODBE MOJEGA KRAJA: SPOMINI NA PRAZNOVANJA IN OBIČAJE NATEČAJ ZA NAJBOLJŠO ZGODBO

Vesna Trobec, Mestna knjižnica
Ljubljana

Mestna knjižnica Ljubljana v sodelovanju s knjižnicami osrednjeslovenske regije pripravlja natečaj za najboljšo zgodbo z naslovom **Zgodbe mojega kraja: spomini na praznovanja in običaje**, ki traja od **8. februarja do 15. aprila 2019**.

Natečaju se lahko pridružijo vsi, ki so dopolnili **60 let** in radi pišejo. **Do 15. aprila 2019** naj pošljejo kratko, resnično zgod-

bo iz preteklosti kraja, povezano s praznovanji in z običaji. Zaželeno je, da pisci priložijo tudi kakšno fotografijo, povezano z zgodbo, kar pa ni pogoj za sodelovanje. Sodelujejo lahko le z eno zgodbo, ki naj bo napisana v slovenskem jeziku in naj ne presega 1600 besed. Oddajo jo lahko natipkano ali v elektronski obliki na naslov **Mestna knjižnica Ljubljana, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana** s pripisom za natečaj Zgodbe mojega kraja ali po elektronski pošti na **mojkraj@mklj.si** ter hkrati posredujejo ime in priimek avtorja zgodbe, leto rojstva, stalni naslov, morebitni e-naslov in telefonsko številko.

Prispevke bo v aprilu in maju 2019 ocenjevala žirija in izbrala deset najboljših, ki bodo nagrajeni in objavljeni na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana (www.mklj.si) in na portalu digitalizirane kulturne dediščine slovenskih pokrajin Kamra (www.kamra.si). Prva tri najboljša dela bodo posebej nagrajena.

Pravila in pogoji sodelovanja so objavljeni na spletni strani Mestne Knjižnice Ljubljana **www.mklj.si** ter na promocijskih letakih za natečaj. Za dodatne informacije pokličite na **01 308 51 75** ali pišite na e-naslov **mojkraj@mklj.si**.

Natečaj so podprli: Arboretum Volčji Potok, Herba Slovenica, Modrijan založba, d. o. o., Rečni transport, d. o. o., Ljubljana in Terme Snovik.

Spoštovani krajanji in občani!

Knjižnica v Krvavi Peči

vas vabi vsak tretji petek v mesecu od 17h do 19h!

Poleg izposoje knjig se lahko pogovarjamo o kulturi, izmenjujemo izkušnje in ustvarjamo! **DOBRODOŠLI!**

Tole je utrinek prvega uradnega izposojevalnega dne 15. februarja, ko sta večer popestrila Iztok Kariž s predavanjem ob projekciji diapozitivov s poti po Škotski in Angliji ter Boris Muževič z glasbo iz tistih krajev ...

POVABILO ZA SODELOVANJE NA RAZSTAVI ČAR LESA 2019

Z namenom promocije lesa in lesnih izdelkov Društvo za zaščito lesa Slovenije, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo – Direktorat za lesarstvo, Javna agencija SPIRIT Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Innorenew Coe – Center odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja, BF – Oddelek za lesarstvo ter Svet za les v sodelovanju s Cankarjevim domom že enajsto leto organizirajo prireditve Čar lesa 2019. Ob strokovnih srečanjih, posvetih in predstavitev bo od 13. do 19. maja 2019 osrednji dogodek promocijska razstava lesnih izdelkov v Veliki sprejemni dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

Razstava bo gostovala tudi v Levstikovem domu v Velikih Laščah od 31. maja do 2. julija 2019.

Vabimo podjetja in vse, ki se na kakršenkoli način ukvarjate s predelavo ter obdelavo lesa oziroma proizvodnjo lesnih izdelkov, da svoje eksponate prijavite na razstavo v Cankarjevem domu. Vsem razstavljalcem omogočamo predstavitev podjetja in izdelkov v Katalogu Čar lesa 2019 ter na spletni strani Čar lesa, prav tako pa ob vhodu na razstavnici oz. prireditveni prostor. Informacije o oglaševanju so vam na razpolago na spletni strani www.carlesa.si. V času razstave bo razstavljalcev lahko svoj izdelek predstavil obiskovalcem v okviru akcije Izdelek se predstavi.

Informacije in prijave: Informacijo o pogojih sodelovanja, oglaševanja in prijavi obrazec najdete na spletni strani www.carlesa.si, kjer lahko po el. pošti pošljete prijavo izdelka na el. naslov carlesa.prireditve@gmail.com. Za vsak izdelek je treba izpolniti ločeno prijavo z označeno fotografijo.

Rok za prijavo eksponatov na razstave je, 15. april 2019, do 12. ure.

Za informacije sta vam na voljo

Franc Pohleven, 031 390 393,
franc.pohleven@bf.uni-lj.si ter
Borut Kričej, 041 862 812,
borut.kricej@gmail.com.

Veslimo se vašega sodelovanja!

Organizacijski odbor prireditve Čar lesa 2019
prof. dr. Franc Pohlev

PROSLAVA OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU NA TURJAKU

KUD MARIJ KOGOJ, podpredsednik: Franci Pečnik, foto: Evgen Šerbec

Tradicija sodelovanja med Kulturno-umetniškimi društvom Marij Kogoj in turjaško Poudružnično šolo, ki so jo začeli pevci moškega turjaškega kvinteta, se je ohranila vse do danes. To je tudi vrednota, za katero se in se bo KUD zavzemal tudi vnaprej. Pohvaliti gre tudi zagnanost vseh učiteljic PŠ Turjak.

Neli Pečnik na violini

Igrica Volk in trije prašički

Ob tej priložnosti se jim zahvaljujemo, prav tako tudi učenkam in učencem, ki navdušujejo s svojimi talenti.

Letošnja proslava je potekala v četrtek, 7. februarja 2019, povezovala pa jo je članica KUD-a, Brigita Železnikar.

V programu so nastopili učenci s petjem, plesom, kratkimi igrkami ter z recitacijami in deklamacijami. Na violino je zaigrala tudi učenka Neli Pečnik.

Vse skupaj so popestrili pesnica in avtorica besedil za narodnozabavne ansamble, pred

leti ustanovna članica ŽPZ Rozamunda, Nataša Klinc Viberak ter Aleš Gačnik s harmoniko in Marko Šavli na kitari.

Po proslavi so bili otroci skromno pogoščeni, člani KUD-a pa smo z učiteljicami imeli krajše druženje. Snovali so namreč naslednjo slovesnost ob mednarodnem prazniku žensk in materinskem dnevu, 22. marca. To je naša naloga in dolžnost za nadaljnji obstoj našega kraja in njegove identitete.

Hvala vsem, ki ste kakorkoli sodelovali pri organizaciji in izvedbi letošnje proslave.

Otroški pevski zbor in Nataša Klinc

OBČNI ZBOR TD TURJAK

Danijela Gruden, TD Turjak

V nedeljo, 10. marca, smo se člani TD Turjak sestali na rednem letnem srečanju ter postavili nov mejnik v delovanju društva. Pridružil se nam je kar nekaj novih somišljenikov z izvirnimi predlogi za naše delo. Poudarek je bil na spodbujanju sprememb in bogatejši, osveženi podobi našega kraja.

Smernice so naravnane v turistični razvoj kraja, vključno z ureditvijo pešpoti in urejanjem okolice gradu.

Združili smo prijetno s koristnim in za naše člane pripravili tudi pogostitev kot pozornost ob dnevu mučenikov in dnevu žena.

Veseli me, da ste vsi udeleženci z zanimanjem prisluhnili načrtovanim aktivnostim. Hvala za vaše pobude in mnenja. Zahvaljujem se tudi za podporo obeh svetnikov občine Velike

Lašče, Katarini Gačnik in Srečku Knafelcu, ki bosta naše navdušenje prenesla tudi do drugih ljudi, ki si želijo izboljšati položaj turizma v občini.

Zavedamo se, kako pomembno je medsebojno povezovanje in sodelovanje, zato vabimo v svoje vrste nove nadobudne člane, prav tako pa vse občane vabimo na naš že tradicionalni pohod po turjaški turistični poti, ki bo, kot je običajno, v mesecu juniju.

PUSTNA POVORKA GRADEŽCEV

Zdenka Zabukovec, foto: Miha Merljak, Andrej Jakob

Društvo za ohranjanje dediščine z Gradeža je tudi letos na pustno soboto organiziralo sprevod mačkar.

Dopoldne je nekdanji predsednik društva, Marko Šavli, zbral majhne in malo večje otroke, ki so se sprehodili po vasi v različnih maskah. Občudovali smo lahko: čarovnice, bojevnike, kostke, supermana, indijanko, pava, miško, zmaja, idr.

Prav prisrčno so nam zdeklamirali, ali imamo kaj za pusta hrusta, in seveda smo jim vsi radi ustregli. Tako so nabrali veliko sladkarij, sadja in tudi kar nekaj denarja.

Popoldne je ženitovanjsko povorko v starinski opravi, od katere so bili posamezni kosi stari več kot 100 let, organiziral novi predsednik društva, Alojz Senčar. Letos smo bili, žal, v okrnjeni sestavi, manjkala sta en »ta star« in ena »ta stara« od mladoporočencev. Od Gradeža do Turjaka in še na Malem Ločniku smo zvonili pri večini hiš in se razveselili vsake dobrote, ki so nam jo namenili vaščani in vaščanke, od krofov do mesnin in jajc. Vsi so se nas razveselili in nekateri so nam pripravili kar majhno gostijo, tako smo se poslovili hvaležni in ganjeni. Še po cesti so nam vozniki navdušeno trobili, povsod pa je posebno pozornost zbujala »ta stara«, ki je rada pokazala svoje »pumparice«, ko je nakazovala, da bi zaradi slabega mehurja morala malo odtočiti. Največ energije je, kot se spodobi, imel pust, čeprav letos sploh ni bilo treba opraviti osnovnega poslanstva – pregnati zime. Samo upamo lahko, da se je za to sezono res že dokončno poslovila.

VABLJENI NA PRAZNOVANJE POMLADI

V NEDELJO,
28. APRILA 2019,
OB 14. URI
NA GRADEŽU:

sprehod po vasi, travnikih in sadovnjakih z Zelenim Jurijem
petje pomladnih pesmi
(Suhe češplje, Krheljčki)
pomladni koncert
nastop folklorne skupine
zabava za najmlajše
ogled delavnice slikarjev
pestra ponudba
hrane in pijače

*Društvo za ohranjanje
dediščine*

NA SEJMU ALPE-ADRIA

Zdenka Zabukovec

V okviru Turistične zveze Slovenije se je nekaj naših članic in članov aktivno udeležilo 30. sejma Alpe-Adria, ki je bil na Gospodarskem razstavišču od 30. januarja do 2. februarja. V ospredju sejma je zeleni, aktivni turizem, kot novost so se letos pridružili še ponudniki s področja kampinga in karavaninga.

Sodelovalo je več kot 330 turističnih ponudnikov iz Slovenije, Srbije, Hrvaške, Črne gore, Italije, Avstrije, Madžarske, Češke republike ter iz Nepala, ki ga s Slovenijo, kot je povedal njihov častni konzul, povezuje ljubezen do gora.

Hkrati je potekal GASTexpo – sejem okusov. Oba sejma je od srede do sobote obiskalo 20.000 ljudi, kar je v zadnjem desetletju turistične sejemske prireditve na Gospodarskem razstavišču rekordno. Alpe-Adria je popestril spremljevalni program: novinarske konference, okrogle mize, predavanja in posveti, srečanja, potopisi, itd. Jožica se je udeležila zanimivega predavanja Po medvedovih stopinjah o 64 kilometrov dolgem pohodu po kočevskih gozdovih, ki bo 20. aprila za udeležence nepozabna dogodivščina.

Vsakoletno nagrado sejma, imenovano Jakob, je letos prejel projekt Nepozabni dan v ribogojnici Fonda (Fonda Fish Garden – your next unforgattable day). Poleg gojenja brancinov predstavlja neposredni stik s turizmom in turističnimi programi, ki jih izvajajo na gojišču (degustacije brancinov, vzgoja in izobraževanje ter ozaveščanje turistov).

Predstavniki našega društva so na razstavnem prostoru pripravili veliko reklamnega gradiva ter degustacijo pestre ponudbe sladice in suhega sadja. Največ pozornosti so kot vsako leto zbudili Andrej, Slavka, Tončka in Joža, ki so prikazovali stara podeželska opravila: izdelovanje košar, zobotrebcev in predpražnikov iz ličkanja ter pređenje na kolovratu. Vse dni so drugi člani in članice skrbeli tudi za obveščanje obiskovalcev sejma o delu našega društva. Predstavljali so naše programe in povezovanje s sosednjimi občinami (Grosuplje, Tabor, Št. Jurij), opisovali delo v sušilnici in znamenitosti vasi. Marsikdo se je začudil, da imamo Gradež tudi v Sloveniji (celo tako blizu Ljubljane), ne le v Italiji.

Za našo ponudbo so obiskovalci pokazali kar nekaj zanimanja, še posebej se je podpredsednica društva dogovarjala s predstavniki šol in društev upokojencev. Obeta se nam sodelovanje s turističnimi ponudniki iz občin Kostel in Vojniki. Člani mnogih drugih društev so v pogovoru z njo poudarjali, da imajo pri delu izredno veliko občinsko podporo, kar bi si v bodoče želeli tudi v našem društvu.

Dragi otroci,

v okviru Društva za ohranjanje dediščine ustanovljamo otroški pevski zbor, ki bo popestril dogodke društva, pel ob jaslicah, itd.

Verjamem, da vas je veliko, ki bi želeli sodelovati, zato mi pišite na krheljcki@gmail.com in poslala vam bom več podatkov.

Komaj čakam, da skupaj zapojemo. Verjamem, da bomo uspešni pri delu.

Petra Merljak

PRI ČLANIH DRUŠTVA UPOKOJENCEV

Marija Trotovšek

Običajno smo člani Društva upokojencev Velike Lašče začeli bolj aktivno delovati v mesecu februarju, letos pa smo zavihali rokave že januarja. Napovedali smo kar tri dogodke.

Nekajmesečno dogovarjanje in organiziranje med Spominčico, Občino in Društvom je bilo odprtje prepotrebne **DEMENCI PRIJAZNE TOČKE**. To se je zgodilo, 17. januarja 2019, v Glasbeni šoli Ribnica, oddelek Velike Lašče. Društvo skuša že kar nekaj let ozaveščati krajanje o demenci – najbolj zahrbtni bolezni sedanjega časa – z raznimi predavanji in srečanji ter s sprehodom **ZA SPOMIN**.

Da je beseda o **DEMENCI** kar nujna, je pokazala tudi prisotnost 40 udeležencev predavanja gospe Virant in odprtje DEMENCI PRIJAZNE TOČKE. Kdo lahko pride na Demenci prijazno točko (DPT) – to so osebe, ki mislijo, da imajo demenco, svojci oseb z demenco, zaposleni v lokalni skupnosti (trgovine, bifeji, pošta itd.) in seveda tudi sosedge. Kakšno pomoč lahko

dobite na DPT: informacije o demenci, usmeritve kam po pomoč, informativno gradivo. Naša DPT bo na začetku odprta v društveni sobi enkrat mesečno, in sicer prvo sredo v tekočem mesecu od 12 do 15 ure. Za informacije Lahko pokličete tudi telefon 041 536 918. Pričakujem vaše obiske – ne se ustrašiti, kajti odgovor ni vedno demenca, velikokrat je samo pozabljivost, če pa se le izkaže, da je demenca, se lahko veliko postori za upočasnitev bolezni in ohranjanje samostojnosti oseb v domačem okolju.

Tudi drugi dogodek v okviru programa **SOŽITJE ZA VEČJO VARNOST V CESTNEM PROMETU**, 22. januarja, je pritegnil veliko pozornost. Predavanje, ki so trajala od 9.30 do 12.20, se je udeležilo kar 25 voznikov, seveda seniorjev. Odgovorili so na mnogo vprašanj, veliko tem osvežili in slišali tudi marsikaj novega. Nekaj naših članov se je odločilo za testno svetovalno vožnjo po Ljubljani in bili so zelo zadovoljni.

Predavanje Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu

Če bo tudi drugo leto možnost podobnega brezplačnega preventivnega dogodka, ga bomo brez dvoma organizirali.

Da pa ne bi zamudili neposrednega prenosa opere Carmen iz New Yorka, smo se takoj na začetku februarja odpeljali v Celje. Ob nepozabnih melodijah že večkrat slišane opere smo preživeli lep sobotni večer. Da bomo spoznali mesto Celje tudi z druge strani, bomo z obiskom knežjega mesta Celje poskrbeli v mesecu aprilu.

V drugem prispevku o Občnem zboru in praznovanju 8. marca pa bo imela besedo Helena.

SREČNO!

Smo Ana, Zala, Vesna, Amadeja in Nina, študentke 6. letnika Medicinske fakultete v Mariboru. V sodelovanju s Sekcijo za tropsko in potovalno medicino ter z Medicinsko fakulteto v Mariboru se oktobra 2019 odpravljamo na trimesečno humanitarno-medicinsko odpravo v Zambijo.

Združuje nas želja po pomoči soljudem, želimo izkoristiti priložnost in prispevati delček k že več let trajajočemu projektu. S svojo voljo in znanjem lahko pripomoremo k prizadevanju, da se zdravstvena oskrba zagotovi vsem ljudem. Hkrati nas bo odprava obogatila z znanjem in izkušnjami, ki nam bodo koristile pri našem nadaljnjem delu.

HUMANITARNO-MEDICINSKA ODPRAVA V ZAMBIJO

Ana Kenk

Odhajamo v zambijsko vas Nangoma, kjer bomo delovale v okviru tamkajšnje misijonske bolnišnice. Prebivalci se tam soočajo z velikim pomanjkanjem osnovne medicinske oskrbe. V misijonski bolnišnici v Nangomi so zaposleni le trije zdravniki, ki nudijo pomoč 78.000 prebivalcem. Največji problem predstavljajo velika umrljivost otrok, malarija, HIV/AIDS, tuberkuloza, črevesne okužbe in podhranjenost. Za malarijo umreta kar dva od desetih otrok, mlajša od petih let. S svojim znanjem bomo kot mlade zdravnice nudile zdravstveno oskrbo, preprečevale širjenje nalezljivih bolezni in z zdravstveno vzgojo o prehrani, higieni, skrbi za nosečnice ter novorojenčke skušale krepiti preventivno zdravstveno dejavnost.

Organizacija in izvedba odprave sta povezani z visokimi stroški. Ker je naše delovanje prostovoljno, je tudi izvedba odprave v celoti odvisna od zbranih sredstev. Če bi nam radi pomagali pri uresničitvi našega cilja in postali del naše

zgodbe, lahko to storite na različne načine. Pomagajte nam lahko z nakupom naših izdelkov, donacijo zdravstvenega materiala, nakazilom na naš transakcijski račun ali s sklenitvijo donatorske pogodbe.

Prispevek lahko nakažete na:
Društvo študentov medicine Maribor
Taborska ulica 8
2000 Maribor

TRR: SI56 0451 5000 1186 915 pri Nova KBM d. d.

Sklic: SI00 0045

Namen: prostovoljni prispevki

Koda namena: CHAR

Spremljate nas lahko tudi na naši Facebook strani: Odprava Zambija 2019
in naši spletni strani

www.odpravazambija2019.wordpress.com

OBČNI ZBOR ČLANOV DRUŠTVA UPOKOJENCEV VELIKE LAŠČE

besedilo: **Helena Grebenc Gruden**, foto: **Martin Gruden**

Vsako leto je Občni zbor osrednji dogodek našega društva. Vedno privabi veliko število članov. Tudi tistih, ki se običajno ne udeležujejo drugih naših aktivnosti. Veseli nas, da čutijo pripadnost društvu in želijo biti seznanjeni s tem, kaj se je in se bo čez leto dogajalo.

Osnovna šola Primoža Trubarja v Velikih Laščah nam je tudi letos dala na voljo prostor - svojo avlo in vse, kar sodi k takemu dogodku. Ravnateljici ga. Kolar se zato lepo zahvaljujemo. Veseli smo bili tudi, da so se povabilu odzvali naši gostje: predsednik OZDU Ljubljana Vič Rudnik g. Stane Hribar, predsednik MZU – Osrednjeslovenske pokrajinske zveze društev upokojencev g. Marjan Sedmak in novi župan Občine Velike Lašče dr. Tadej Malovrh.

Marija in Helena – predsednici

Poleg ustaljenega dnevnega reda so bile letos, ko se je zaključil mandat dosedanjemu predsedstvu, tudi volitve. Potekale so po pravilih statuta društva in s stoodstotno privolitvijo bomo naslednji mandat društvo vodili sledeči člani: predsednica Helena Grebenc Gruden, podpredsednica Franja Sedej, tajnik Martin Gruden, blagajničarka Marija Pavlin, referent za šport in rekreacijo Stane Hren, referentka za izlete in druženja Stanka Ivanc, referentka za socialo ostane Hilda Gruden, predsednica NO Lidija Vilar in predsednik ČR Jože Oblak. Nekaj zamenjav je bilo tudi v vrstah poverjenikov, ki niso voljeni. Tako je v Malih Laščah poleg Majde Gradišar zadolžitve dobila Vesna Šebenik, v Turjaku Jana Feguš, na Gradežu Lovro Bašnec, Mala in Velika Slevica je v domeni Marine Centa. Vsi ostali poverjeniki so ostali isti in delujejo na svojih področjih po ustaljenih navodilih.

V novi sestavi smo se skupaj z nekdanjim vodstvom in drugimi člani družili 8. marca. Obeležili smo dan žena in se istočasno vsem, ki so korektno in srčno vodili društvo, zahvalili za njihov trud. Naj to storimo še na tem mestu. Izpostavila bom predsednico Marijo Trotovshek, ki je bila na tem položaju osem let. V tem času je dvignila raven vodenja in društvenih aktivnosti. Skupaj s Petrom Trotovsčkom, referentom za šport in druženja, sta organizirala vrsto nepozabnih dogodkov: predavanj, izletov, ekskurzij, počitnikovanj in druženj.

Marija in Peter – nepozaben tandem

Ne smemo pa pozabiti tudi ostalih nekdanjih članov vodstva: podpredsednice Danice Cveto, računovodkinje Anice Zrnc, ki je prav tako vrsto let korektno skrbela za finančno stanje društva, Avgušтина Petrovčiča, referenta za šport in rekreacijo, Mileno Košir, članico NO, Marijo Jelaska, predsednico, in Jožico Mavser Nosan, članico ČR.

Omeniti je treba tudi zamenjave pri poverjenikih. Z novim letom sta posle predala Veronika Ivanc in Janez Gale v celoti, delno Majda Gradišar, pomoč pa je dobila tudi Olga Verovšek. Nadomestnih članic in članov NO in ČR nismo naštevali, tako kot tudi ne tistih, ki bodo ponovno opravljali prostovoljno delo v vodstvu in organizaciji društva.

Seveda se zahvaljujemo tudi njim, ker vemo, da so bili in bodo tudi v bodoče še kako dragoceni.

Mariji se gospodje zahvaljujejo za mafine, Petru pa za trobentice. Članice in člani DU Velike Lašče

**Občni zbor
DU Velike Lašče**

OBISK DETEKTIVSKE AKADEMIJE ZIMOVANJE VV 2019

Skavti smo se srečno vrnili iz letošnjih zimovanj, na katerih so volčiči obiskali detektivsko akademijo, izvidniki pa so se posladkali v Charlijevi tovarni čokolade. Od zime pa smo se poslovili s pustnim plesom. O naših dogodivščinah si lahko več preberete v nadaljevanju, naš pogled pa je že usmerjen v toplejše mesece, ko je na sporedu vse več doživetij v naravi.

V petek, 22. 2. 2019, smo se zbrali v vrsti in imeli detektivski pregled. Višji detektivi so z lupami preverili, ali imamo slučajno kakšno prisluškovalno napravo. Začasno smo dobili detektivska imena, zato so bila naša prvotna imena pozabljena. Dobili smo tudi svoje detektivske kape in čisto svoj dosje. Sledilo je raziskovanje sob na akademiji in urejanje ležišč. Imeli smo nekaj prostega časa in večerjo. Po večerji smo imeli zabavni večer in EPP, EPP. Trajal je kar dolgooo. Zapeli smo še pesem za lahko noč, zmolili, se pokrižali in prebrali pravljico za lahko noč. Takoj smo zaspali.

V soboto zjutraj smo imeli pregled spalne sobe in nas samih. Po pregledu smo se preoblekli, obuli in odšli ven na jutranjo detektivsko telovadbo, nato pa smo se okrepčali z zajtrkom, po katerem je sledilo urjenje na

terenu. Še prej smo seveda opravili svoje zadolžitve (pomivanje posode, prinašanje drv, pometanje, itd.). Na urjenju smo se naučili pripraviti zdravo malico, in sicer bananin kruh, ter si po skupinah oblikovali svoj našitek za detektivsko kapo ter izbrali svoje ime skupine. Sledilo je urjenje na terenu, kjer smo odkrivali sledi različnih živali (stezosledstvo), se morali izogniti stika z laserejem (pajkova mreža) in ciljali balone z vilicami. Po urjenju smo imeli kosilo. Sledil je prosti čas in igranje roverčka.

Kar naenkrat smo ugotovili, da so nam iz najbolj varovane sobe ukradli vzorec 132. Šli smo v akcijo. Vmes smo nabirali želode in storže ter opravljali različne izzive. Ko smo našli tenzorje, ki so nam ukradli vzorec 132, smo jih pregnali in vzorec odnesli nazaj v

akademijo. Sledila sta večerja in zabavni večer. Potem smo vsi zaspali, kot bi mignil, saj nihče ni uspel počakati niti pravljice. :)

V nedeljo zjutraj smo se zbudili, imeli jutranjo telovadbo, zajtrk in seveda vsakodnevna opravila po jedi. Potem smo imeli čas, da smo svoje osebne stvari pospravili v nahrbtnike. Kmalu je sledila slavnostna prireditev, kjer smo morali dati svojo svečano detektivsko zaoobljubo in smo bili povišani v višje detektive. S tem se je naše urjenje za detektive zaključilo. Sledila sta sveta maša in kosilo. Po kosilu smo se skupaj s starši odpeljali domov, polni lepih spominov na naše urjenje na akademiji.

VOLČIČI: Blažka Koren, Jernej Gruden, Martin Cimerman, Jakob Šinkovec, Zala Škrli, Ažbe Škrli, Nina Lumbret, Jošt Babič in Ažbe Kovačič

OBISK CHARLIJEVE TOVARNE ČOKOLADE ZIMOVANJE IV

foto: Boštjan Podlogar, David Šavli

V petek, 8. marca, smo se izvidniki za ves vikend odpravili v Podčetrtek. Tam smo prebivali v stari šoli, ali kot smo jo poimenovali po skavtsko – v Tovarni čokolade (po knjigi Charlie and the Chocolate factory). Ker pri skavtih ni nič kar tako, smo se o čokoladi že prvi večer podrobno podučili v kvizu o čokoladi, proti koncu večera pa smo prepevali skavtske pesmi in zaključili z molitvijo.

Naslednji dan smo se zjutraj dobro najedli zajtrka in se odpravili na pot proti Olimju, kjer smo si ogledali pravo čokoladnico in dišeče slastne koščke tudi poskusili. Čokolade je še nekaj ostalo, mi pa smo pot nadaljevali proti samostanu, v katerem je stara lekarna, ter se nato povzpeli na Jelenov Greben. Hranili in božali smo košute in jelene, ki so bili manj plašni od nas, saj jim najprej nismo povsem zaupali. Vrnili smo se utrujeni, a premalo za spanje. Zvečer smo nadaljevali s pogovori o našem skavtskem napredovanju in veščinah.

Biti skavt ne pomeni le preživeti v naravi, ampak tudi sklepati prijateljstva z dobrimi ljudmi.
Zala Kastelic, Skrbna žirafa

Na zimovanju smo se zabavali z različnimi igrami. Ena mojih najljubših je številka, ki se jo vedno radi igramo.
Petja Klobučar, Poslušna levinja

Na zimovanju smo se imeli super, najbolj pa mi bo v spominu ostala čokoladnica v Olimju.
Frída Petelinšek, Presenetljiva levinja

SKAVTSKO PUSTOVANJE

Nika Kranjc, Zavzeta čebela

V petek, 1. 3. 2019, smo se skavti odreda Škocjan-Turjak 1 zbrali v prostorih župnišča na Vidmu, kjer smo najstarejši (popotniki in popotnice) organizirali pustovanje. Ob dobri hrani, s katero nas je sponzorirala Okrepčevalnica in pizzerija Rozika, ter glasbi, smo v izvirnih kostumih preživeli res prijeten večer, v katerem nista manjkala niti ples niti dobra volja. Vsi skupaj smo se poslovili z željo, da pustovanje postane tradicionalno in da se z njim še bolj povežemo.

Zadnji dan je napočil zelo hitro, ampak mislim, da smo se v tem času zelo veliko naučili. Po sveti maši je ostal čas še za igre. Popoldan smo šli do Celja z vlakom, kjer so nas pričakali starši. S tem se je zaključilo naše čokoladno popotovanje, vsi pa se že veselimo poletnega tabora.
Dora Pelko Jamnik, Igriva čebelica

Mamice

*Ljube, drage mamice,
dobre zlate babice,
vsak dan, ki za vas je stkan,
naj mnogo lepih da spoznanj.*

*Tako vse lepe ste nocoj
kot meseca srebrn soj.
V milini sije vam obraz,
med gube je zarisan čas.*

*Kako so mehke gube te
kot nežne male ročice,
ki rožice so trgale,
veselje vam napravile.*

*Ve, pridne, dobre mamice,
bi za otroke dale vse,
saj leta dolga, dneve vse
ljubeče vaše je srce.*

*Ko babice postanete,
spet pravljice pozabljene
v večerih tihih ožive,
veselje vnukom naredete.*

*In pesmi lepe govore
o času, ko ste mlade
še pod lipo vaško rajale,
vezi ljubezni spletale.*

*A danes, drage mamice,
naj rožice vam govore,
saj vanje je ujet šepet,
ljubezni tople v njih je sled.*

*Da večkrat bi bilo tako,
kot je današnji dan lepo,
dišeče, drobne rožice,
naj mnogokrat
vaš dom krase.*

Nataša Vybiralik Klinc

NOVIČKE IZ STROJNEGA SVETA SK URBAN

OBČNI ZBOR PRINESEL NOVE ČLANE

Kot se spodobi za začetek novega leta, ki se sicer že preveša v prvo polovico, smo tudi v strojnem krožku Urban organizirali občni zbor. Ker si ne pridipravi znanja za spremembo od imetja ne morejo prilastiti, smo začeli s strokovnim predavanjem, ki ga je vodil tajnik Zveze strojnih krožkov Slovenije, g. Marjan Dolenšek. Tematika tokratnega predavanja je bila kmetijstvo v prihodnosti. Beseda je tekla predvsem o pogledu na oblike kmetijstva v prihodnosti, električnih pogonih v kmetijstvu in gozdarstvu ter avtomatizaciji pridelovalnih postopkov oziroma robotizaciji. Vil in grabljic za zdaj še niso uspeli digitalizirati, se pa pojavlja digitalizacija na področju strojev, priključkov ter živinoreje.

Po zanimivem predavanju je sledila beseda predsednika in poročilo o dejavnostih v letu 2018 ter želje, ideje članov za leto 2019. Ob tej priložnosti se je v krožek včlanilo kar nekaj novih članov, kar nam daje zagon za nadaljnje uspešno delo, ki ga brez podpore vseh prisotnih v krožku seveda ne bi bilo.

Novi člani dobrodošli vse dni v letu. Vse, ki imate željo po sodelovanju pri dejavnostih strojnega krožka Urban, vabimo, da stopite v stik s predsednikom Milanom Kaplanom ali z drugimi člani krožka.

Več o splošni dejavnosti strojnega krožka si lahko ogledate na spletni strani: <http://www.s-k.si>, kjer so poleg splošnih informacij prikazane tudi izjemno koristne informacije na področju varnega dela, uporabe strojev ter zakonodaje.

REDNI OBČNI ZBOR GOVEDOREJSKEGA DRUŠTVA

Govedorejsko društvo Velike Lašče

Na zadnji dan v mesecu februarju smo se v večernih urah zbrali člani Govedorejskega društva Velike Lašče. Predsednik društva Borut Vasič je pozdravil vse navzoče. Lani smo izpeljali strokovno ekskurzijo v Celovec, sodelovali v oddaji Dobro jutro na SLO1 in se predstavili na občinskem prazniku.

Po uradnem delu zborna smo prisluhnili mag. Janezu Kuncu, ki prihaja iz osemenjevalnega centra Preska, in gospodu Matiji Riglerju iz KGZS zavod Ljubljana, ki nam je predstavil analizo preteklega leta za krave molznice. V letu 2019 načrtujemo izvedbo strokovne ekskurzije na Primorsko, nabavo delovnih oblačil z logotipom društva in sodelovanje na različnih prireditvah.

Večer smo zaključili ob zelo okusni hrani, pijači in prijetnem pogovoru.

VABILO NA 10. BLAGOSLOV TRAKTORJEV

Strojni krožek Urban vas prijazno vabi na jubilejni 10. blagoslov traktorjev, ki bo **v nedeljo, 5. maja 2019, ob 14. uri na igrišču pri Svetem Gregorju.**

Namen blagoslova je blagosloviti vse traktorje in traktoriste za uspešno in pridelka polno sezono.

Vabljeni vsi lastniki traktorjev – velikih, malih, novih, starodobnih in tistih posebnih oblik, prav tako pa tudi lastniki Unimogov in MB Tracov.

Startna mesta povorke traktoristov so naslednja:
gasilski dom PGD Velike Lašče
(ob 13. uri)
bar Vinija (ob 13. uri)

Po osrednjem dogodku sledi druženje s pogostitvijo ob čudovitih zvokih Kvinteta slovenskih deklet.

ŽIVEL 5. MAJ!

Strojni krožek Urban

TRINAJSTA LICITACIJA LESA V SLOVENJ GRADCU IZREDNO USPEŠNA ZA DOMAČINA

V sredini februarja smo si ogledali licitacijo lesa, ki je potekala v Slovenj Gradcu. Tokratna licitacija je bila rekordna, saj je sodelovalo kar 566 lastnikov hlovodov, oddanih pa je bilo tudi največ ponudb do sedaj. Najboljšo ceno za hlovod je dosegel hlovod gorskega javorja, in sicer 15.389,01 evrov, čigar lastnik je domačin iz občine Velike Lašče.

STROKOVNA EKSKURZIJA V BAVARSKO PRESTOLNICO

V sodelovanju s strojnim krožkom Posestnik iz Ptuja smo se, 18. februarja 2019, odpravili na dvodnevno strokovno ekskurzijo v Nemčijo. Prva točka ekskurzije je bila tovarna Deutz-Fahr Lauingen, kjer smo imeli čast spoznati in si ogledati eno vodilnih nemških tehnologij traktorjev. Sledil je turistični ogled bavarske prestolnice München, kjer smo spoznali staro mestno jedro, videli ostanke mestnih vrat ter slavna trga – Kraljevi in Odenški. Poleg kulturnih znamenitosti smo mesto spoznali tudi z vrha olimpijskega stolpa. Obiskali smo največji tehnični muzej na svetu – nemški Muzej znanosti in tehnologije, ki se ponaša z več kot 15.000 razstavljenimi eksponati na površini 40.000 kvadratnih metrov. Sledila sta sprehod po razstavnem salonu distribucijskega centra tovarne avtomobilov BMW, imenovan BMW Welt, ter ogled muzeja.

Rigler

AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

VULKANIZERSTVO

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

SERVIS VOZIL

PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED

POLNJENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV

IZPUŠNI SISTEMI

AVTO DIAGNOSTIKA

AVTOVLEKA

POMOČ NA CESTI

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO

AVANTURA JOŽETA ZALARJA – RELI PEKING–PARIZ

Ana Pia Debeljak

Pariški časopis Le Matin je, 31. januarja 1907, objavil nenavaden izziv: »Kar je treba dokazati, je, da lahko človek in avtomobil naredita karkoli in gresta kamorkoli. Ali obstaja kdo, ki bi to poletje potoval iz Pekinga v Pariz z avtomobilom?«

Prijavilo se je štirinajst moštev, pet jih je poslalo svoje avtomobile na štart v kitajsko prestolnico, štiri posadke so pripeljale na cilj, ena je končala pot v mongolski puščavi Gobi.

Letos bo sedma ponovitev tega najstarejšega, najdaljšega in najzahtevnejšega relija starodobnikov na svetu. Legendarnega relija se bosta letos prvič udeležila tudi dva Slovenca – Jože Zalar in Blaž Stefanija. Jožeta, člana Old Timer Cluba Škofljica, marsikateri bralec Troble pozna, saj ima v svojih zgradbah v Malih Laščah blizu bencinske črpalke neprecenljiv zaklad starodobnih vozil in drugih predmetov naše dediščine. K projektu je pritegnil Blaža, dobrega prijatelja, s katerim se na skupnih daljših motorističnih potovanjih družijo že več kot dvajset let.

Zalarja in Stefanijo je doletela posebna čast. Izbrali so ju za reli med več kot 500 prijavitelji. Izbranih je bilo 120 dvočlanskih posadk, ki se bodo podale na avanturistično, 14.000 km dolgo pot.

Zalar in Stefanija sta starodobnika, s katerim se bosta odpravila na pot, predstavila medijem in javnosti, 5. marca, točno ob 12. uri na ljubljanskem Plečnikovem trgu pred Parlament pubom.

»Za izbor na ta prestižni reli so bili postavljeni trije večji kriteriji: Predstaviti moraš vozilo, s

katerim boš šel na pot, biti mora zanimivo. Pripravljeno oz. predelano mora biti po kriterijih organizatorjev. Poleg tega moraš biti finančno sposoben. Koliko me je stalo? Ne bom odgovoril. Me bo moje dekle ...,« se je nasmejal Jože.

Buick Series 40 Special je klasična limuzina s štirilitrskim vrstnim osemvaljnikom, ki proizvede 78 kW (105 KM). Izdelali so ga leta 1939 v ZDA. Restavrirali so ga na Finskem. Ko so ga pripeljali v Slovenijo, so ga še enkrat razdrli ter znova sestavili ter predelali. Predelava zajema vgradnjo varnostne kletke, namestitve dodatnih števcov za temperaturo, vgradnjo večjega, 160-litrskega rezervoarja za gorivo, predelavo električne napeljave iz 6- na 12-voltno, zamenjavo platišč s takimi, ki omogočajo uporabo pnevmatik brez zračnic, namestitve navigacijskih in drugih naprav ter zamenjavo originalne klopi za dva sedeža. Buick je že na poti preko morja do Pekinga, kjer se začne trasa dirke in vodi iz Kitajske prek Mongolije, Kazahstana, Rusije, Estonije, Latvije, Litve, Poljske in Nemčije do Francije. Tekmovalca bosta svojemu vozilu z letalom sledila konec maja. Do začetka dirke ju čaka še opravljanje kitajskega vozniškega izpita.

Vozila bodo štartala 2. junija in po dobrem mesecu, 7. julija, osvojila francosko prestolnico. Buick nosi štartno številko 30, gre namreč za 30. najstarejše vozilo na dirki.

Zalar je poudaril, da pri tej preizkušnji ne gre le za hitrost, temveč predvsem za natančnost in sposobnost navigacije. Vztrajnostni reliji so posebna vrsta tekmovanja, kjer ne šteje vedno le hitrost, temveč tudi spretnost, znanje in kanček sreče.

»Kot navigator imam zelo pomembno vlogo. Če navigator naredi napako, se narobe vozi in to je, kot pravijo, navigator je 60 % vožnje. V krajih, kamor se podajava, ni znakov, ni ceste, ni semaforjev, ničesar. Če rečem levo, voznik zavije levo, če rečem desno, zavije desno. Če zgrešim, smo zgrešili, če zadenem, smo vse zadeli. To je zelo odgovorno delo. Vozimo po roadbooku, s sateliti je pri navigaciji precej težav. Da pridemo do točke, uporabljamo tudi karte, kompase. Tukaj gre za točnostno vožnjo, ne za hitrostno vožnjo. Če si prehitel, se ustaviš pred točko, čakaš pet, deset minut, popiješ čaj, se zapelješ naprej in nadaljuješ vožnjo. In tako vsak dan.

Nobena država ni izziv. Navigacija je povsod enaka. Kjer je cesta, ni problemov, sredi puščave Gobi pa ni tako. V avtomobilu bova skupaj preživela in presedela več kot en mesec. Dinamika med menoj in Jožetom je zelo zanimiva. Že dolgo časa sva prijatelja in prepotovala sva velik del sveta, dobro se poznavata. Oba sva karakterno močna, vedno potujeva z dobro voljo in nasmehom. Tako je in tako bo vedno ostalo,« je obveznosti navigatorja opisal Blaž.

»Med samimi reliji bo bolj malo počitka, štiri dni, ki jih porabiš tudi za popravila. Sprememb od leta 1907 ni. Samo posadka, dva člana, to je to. Vse, kar potrebuješ, moraš imeti s seboj. Močno upam, da se ne bo nič pokvarilo. Zlate roke naših mehanikov so vse poštimala. Kaj imava s seboj? Zelo veliko rezervnih delov, pa rezervnih delov in rezervnih delov, orodja, orodja in še malo orodja. Zanesla se bova sama nase, pa na znanje, ki ga imava. Treba se je znajti, iz ničesar nekaj narediti in nadaljevati pot,« je razlagal Zalar.

.....
 Člani OTC Škofljica bodo organizirali izlet v Pariz, da se na cilju skupaj poveselejo z Jožetom in Blažem, ki sta prva slovenska posadka v več kot stoletni zgodovini Relija Peking-Pariz.
 .....

Srečno!

TEHNIČNE PREGLEDE TRAKTORJEV IN TRAKTORSKIH PRIKLOPNIKOV

z možnostjo podaljšanja registracije organizira AMZS Kočevje po naslednjem razporedu:

Ponedeljek, 25. 3.
MALA SLEVICA
 Gostilna Kropec
 13.00—18.00

Sreda, 27. 3.
ROB
 Kulturni dom
 10.00—13.00

Sreda, 27. 3.
TURJAK
 Gasilski dom
 14.00—17.00

Četrtek, 28. 3.
VELIKE LAŠČE
 Gasilski dom
 13.00—17.00

**EKSKLUZIVNO
 V SLOVENIJI**
 PRVINE VARNE
 VOZNJE ZA
 TRAKTORISTE
 NA VRANSKEM
 080 26 36

**PO DODATNO OPREMO
 ZA TRAKTORJE V AMZS**
 ☎ 01 8930 840

Najini med brezami spomini

*V steljniku se breza je zbudila,
ji pomlad je krošnjo poljubila,
gole veje je v zelenje skrila,
svojo vitko deblo obelila.*

*Šla sva mimo in oba čutila,
kot da veter je razprl krila,
nežno nama je pobožal lica,
v krošnji se je oglasila ptica.*

*Najini med brezami spomini
so prepletali se v mesečini,
se ustavil nama je korak
in na zemljo je že padel mrak.*

*Drug ob drugem zvesto sva hodila,
želje vse v eno utopila,
srečo skrila v svoje sva dlani,
čovala jo do današnjih dni.*

*Spet nazaj sva k brezi se vrnila,
roki najini v objem sklenila,
za trenutke vse se zahvalila,
breza v svojo krošnjo jih je skrila.*

Nataša Vybiralik Klinc

V TRAJEN SPOMIN NA TURJAŠKA PEVCA FRANCIJA MEGLENA IN FRANCIJA GALETA

KUD Marij Kogoj, Franci Pečnik – AC

foto: **Tone Podržaj**

FRANC GALE:

Od leta 1992 je bil član Turjaškega moškega okteta Starejši pionirji. Oktet je imel pod okriljem KUD-a cilje, da bi deloval tudi širše po Sloveniji. To jim je skupaj uspelo, kar desetkrat so namreč nastopali na srečanjih ZKD, kasneje JSKD OI LJ-okolica, in desetkrat nastopili tudi na naših občinskih revijah.

V oktetu je bil Franc Gale resen in zanesljiv član, kar so občudovanja vredne vrline, ki so bogatile naš kraj in družbeno življenje.

FRANC MEGLLEN:

Turjaški moški pevci so se organizirali, da bi v domačem kraju Turjak popestrili družabne dogodke ob raznih kulturnih prireditvah. Sprva so delovali kot moški pevski kvintet. Njihov vodja je bil od samega začetka vsestranski kulturnik, Štefan Zrnc. Zelo pomemben in zagnan član pevske zasedbe ter Štefanov pomočnik je bil Franc Meglen. Programsko so se pevci znali prilagoditi tako najmlajšim kot starejšim. Pogosto so priredili razne preproste skeče in s tem še dodatno popestrili turjaško dogajanje.

Podružnična šola je že vseskozi tudi kulturno zelo aktivna in tudi pevci so zanjo postali nepogrešljivi. Že od leta 1972 dalje so ji bili v pomoč in tako njenim učencem in učiteljicam pomagali pri domoljubni vzgoji. Zaradi tesne povezanosti med pevci in šolo, tudi ob sprejemu šolarjev med pionirje, so se poimenovali kar v starejše pionirje. Leta 1991 je PŠ Turjak praznovala 90. obletnico svojega obstoja. Na tej prireditvi je sodeloval tudi Moški pevski kvintet. Sodelovali pa so tudi na slovesnosti ob 100. in 110. obletnici šole. V tistih letih se je krepila ideja o nujnosti izgraditve nove šole, organi krajevne skupnosti Turjak so v ta namen celo rezervirali grajsko zemljo na Hribu, za obstoječo šolo. Pri tem je imel pomembno vlogo tudi Franc, ki se je od nas za vedno poslovil letošnjega februarja.

Na sliki Franc Meglen,
prvi iz leve proti desni

Franc Gale, v modri obleki,
tretji z leve proti desni na
praznovanju 40. obletnice KUD-a Marij Kogoj

*Dragi France, za KUD Marij Kogoj
in kraj Turjak si bil in še ostajaš neprecenljive vrednosti,
zato ti obljubljam, da se bomo še dostikrat spomnili nate!*

OBČNI ZBOR DPŽ VELIKE LAŠČE

Dragica Heric

Članice društva podeželskih žena Velike Lašče so se v februarju v Okrepčevalnici Škrabec v Robu srečale na svojem rednem letnem občnem zboru. Pregledale so minulo delo in sprejele plan dela za letošnje leto ter vodenje društva za naslednja štiri leta ponovno zaupale Magdaleni Peterlin iz Dolščakov.

Kot v zadnjih nekaj letih so tudi v preteklem članice uspešno izpeljale vse štiri samostojne prireditve. Najbolj svečana je bila oktobrska, ko so pripravile bučnomarmeladni dan, saj so takrat obeležile svoje 20-letno delovanje. Ob svoji 20. obletnici so izdale tudi priložnostno brošuro, pripravile bogato razstavo, na kateri so se predstavile, obiskali pa so jih tudi prijatelji iz Razkrižja. Poleg omenjene prireditve so uspešno izpeljale tudi materinski dan, dan gospodinje na dan Sv. Marte in lani že tretjič ocenjevanje in razstavo kruha iz krušne peči v Robu.

DPŽ je v minulem letu organizirala številna predavanja in delavnice tako za svoje članice kot tudi za druge zainteresirane. Številne članice so se udeležile več tekmovanj in razstav domačih dobrot, na katerih so, kot je v navadi, tudi lani dosegle najvišja priznanja. Sodelovale so na številnih prireditvah v občini, kjer so poskrbele za pogostitve gostov, sodelovale pa so tudi z drugimi društvi tako znotraj občine kot tudi izven nje. Tesno so povezane s sorodnimi društvi vseh sosednjih občin in širše ter s svojo krovno organizaci-

jo, Zvezo kmetič Slovenije, katerega članica Upravnega odbora je članica društva Milka Debeljak. Organizirale so izlet v Avstrijo, v Vulkanlandijo, kjer so si ogledale primer dobre prakse skupnega trženja različnih domačih pridelkov in izdelkov.

Po poročilu dela za minulo leto, ki ga je podala predsednica Magdalena Peterlin, so članice sprejele program za letošnje leto, ki ga je prav tako predstavila Magdalena Peterlin, saj so ji članice zaupale vodenje tudi za naslednja štiri leta.

Program za letošnje leto je še bogatejši od lanskega, saj so k že tradicionalnim prireditvam, utečenim sodelovanjem z različnimi društvi v občini in širše dodali še nekaj novih delavnic in tečajev, na katerih se bodo preizkušale same, pridobivale nova znanja in izkušnje ali pa to prenašale na druge.

S še bogatejšimi in drugačnimi vsebinami se bodo tudi letos predstavile na štirih svojih samostojnih prireditvah, na katere želijo privabiti kar največ domačih obiskovalcev kot tudi gostov od drugod.

Občnega zbora DPŽ Velike Lašče so se udeležile tudi gostje, članice sosednjih društev, in sicer iz Ribnice, Dobropolja Strug, Kočevja in iz Grosuplja

ODLIČNI REZULTATI ČLANIC DPŽ VELIKE LAŠČE

Dragica Heric

Kot vsako leto tudi letos v okviru posameznih društev in v sodelovanju z Zvezo kmetič Slovenije v naši regiji in širše potekajo najrazličnejša tekmovanja v peki domačih dobrot, ki se jih z veseljem udeležujejo tudi članice Društva podeželskih žena (DPŽ) Velike Lašče in vedno dosegajo odlične rezultate.

Konec decembra preteklega leta so štiri članice, Zdenka Škrabec, Jelka Indihar, Milka Debeljak, Magdalena Peterlin s svojimi poprtniki sodelovale na 6. državnem ocenjevanju in 8. razstavi poprtnikov na Vidmu, ki ga je organiziralo Društvo podeželskih žena Dobropolje Struge. Vse štiri so za svoj praznični kruh prejele zlata priznanja.

Društvo podeželskih žena Mirna Peč je v začetku februarja organiziralo 3. državno tekmovanje – razstavo in ocenjevanje štrukljev iz vlečenega v Mirni Peči. Udeležila se ga je Zdenka Škrabec, ki je za štrukelj iz ajdovega testa s skutno-zdrobovim nadevom prejela srebrno priznanje.

Letos februarja sta pod okriljem Društva kmečkih žena Novo mesto v Prečni pri Novem mestu potekala državna razstava in ocenjevanje pletenic, ki so se ga udeležile štiri članice DPŽ Velike Lašče, Milka Debeljak, Jelka Indihar, Zdenka Škrabec in Jožefa Škrabec.

S tremi pletenimi srci in eno pletenico so prejele tri zlata priznanja in eno bronasto. Društvo podeželskih žena Škocjan je februarja v Škocjanu organiziralo tudi društveno razstavo in ocenjevanje kruha iz različnih vrst žit. Sodelovalo je pet članic DPŽ Velike Lašče, ki so spekle štiri hlebce iz različnih žit in z različnimi dodatki ter en praznični kruh, velikonočni kolaček s pirhom. Prejele so tri zlata priznanja in dve srebrni.

V organizaciji Društvo podeželskih žena Sončnica je marca v Grosuplju potekalo 4. državno ocenjevanje šunke v testu. Ekipa DPŽ Velike Lašče je prejela eno zlato in dve srebrni priznanji.

DOBRODELNI KONCERT OB DNEVU ŽENA S KLAPO KAMPANEL IN ANSAMBLOM KVINTA

PGD Karlovica

V dnevih, ko družabno življenje v naši občini nekoliko zamre, smo člani PGD Karlovica pripravili prav posebno glasbeno poslastico. 3. 3. 2019 se je odvil koncert ob dnevu žena ene najbolj priljubljenih dalmatinskih klap, klape Kampanel in vse bolj priznanega domačega ansambla Kvinta. Koncert je bil lep način za razvijanje tistih, ki nam pomenijo največ.

Prireditve, ki je potekala pod geslom življenje je ljubezen, je otvorila Mojca Šilc s pozdravnim nagovorom. Sledil ji je prvi nastop pevcev klape Kampanel.

Po čustvenem nastopu klape je sledil nekoliko bolj razigran glasbeni vložek ansambla Kvinta. Ti so s svojimi domačimi skladbami razvneli publiko, tako da je bilo kar težko obsedeti na stoli in ne zaplesati. Ansambel Kvinta se je pred kratkim uvrstil v polfinale festivala Slovenska polka in valček 2019.

Po živahnem nastopu Kvinte je zbrane nagovoril tudi predsednik PGD Karlovica Primož Ogrinec. Ta je pojasnil, da bodo s koncertom zbrana sredstva namenjena delovanju društva in bodo namenjena zamenjavi dotrajanega orodnega vozila in operativne pripravljenosti.

Svoj nastop je nadaljevala Klapa Kampanel, ki je z zabavnim programom navdušila obiskovalce. Po dobrih dveh urah se je koncert zaključil, obiskovalci pa so se podali v prostor pod telovadnico, kjer je za ta letni čas topel nedeljski večer ponudil lepo priložnost za klepet in podoživljanje lepih občutkov po koncertu.

V PGD Karlovica se zahvaljujemo vsem sponzorjem, Občini Velike Lašče, OŠ Primoža Trubarja in vsem, ki ste nas počastili s svojim obiskom na koncertu. Upamo na vašo pomoč, podporo in donacije tudi v prihodnje. Naslednja priložnost bo že ob gasilski veselici z ansamblom Stil, 24. 8. 2019.

ČEBELARSKO DRUŠTVO VELIKE LAŠČE 1909–2019

Vabi ob praznovanju
110. obletnice društva
na prireditve v soboto,
13. aprila 2019

Program:

Ob 17. uri slavnostna akademija
v dvorani Levstikovega doma.

V kulturnem programu bodo sodelovali velikolaški kulturni poustvarjalci, gostje iz sosednjih društev in zamejstva, ter praporščaki iz čebelarskih društev regije Petra Pavla Glavarja.

Podpis listine o pobratenju našega čebelarskega društva in čebelarskega društva Apis Ribnica z zamejskim čebelarskim društvom iz Trsta.

Ogled panjskih končnic učencev
OŠ Primoža Trubarja.

Ogled razstave čebelarskih fotografij.

Ogled čebelarske orodja iz Levstikovega
Bučelstva.

Po prireditvi bo družabno srečanje.

Vljudno vabljeni!

SVETOVNI MOLITVENI DAN SLOVENIJA 2019

Irena Indihar, Društvo Kulturni most

Občina Velike Lašče že od leta 1996 sodeluje s švicarsko občino Lützelflüh. Temelj tega sodelovanja je prevod Levstikovega Martina Krpana v bernsko nemščino. Profesorica Ljudmila Schmid Šemerl, slovenska izseljenka, je takrat delovala na Lektoratu za slovanske jezike Univerze v Bernu. Na njeno pobudo je prevod pripravil švicarski pastor Ernst Weber.

Ob predstavitvi prevoda knjige Martin Stamm na proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku v Bernu je prišlo do prvega stika med našo, Levstikovo občino, in švicarsko občino, v kateri je kot pastor in pisatelj deloval Jeremias Gotthelf. Tako smo spoznali profesorico Ljudmilo Schmid.

V začetku leta 2008 nam je predstavila svetovni molitveni dan žena. Takrat smo prvič slišali o tem ekumenskem gibanju. Prinesla nam je gradivo in nas spodbudila, da smo poiskali pevke, bralke, povabili ljudi in praznovali bogoslužje na Trubarjevi domačiji na Rašici. Nato smo se povezali z gospo Corinno Harbig, evangeličansko duhovnico, ki je od leta 2001 svetovni molitveni dan pripravljala v Ljubljani, kasneje pa smo se aktivno vključili v slovenski odbor SMD, ki ga zdaj vodi Tanja Povšnar.

Idea o štiriindvajseturni molitvi, ki vsako leto prvi petek v mesecu marcu objame ves svet, v kateri sodelujejo ljudje različnih krščanskih

veroizpovedi in skupaj molijo za izbrano državo, za težave in stiske žena in družin v tej državi, nas je navdušila. Ostali smo ji zvesti in prvega marca letos smo še s posebnim veseljem molili za našo domovino Slovenijo. Življenjske zgodbe žena, molitve, zahvale, pesmi, predstavitev Slovenije so letos pripravile slovenske žene. Prve priprave segajo v leto 2015, osnutek bogoslužja pa je bil pripravljen poleti leta 2016. Iz centrale World Day of Prayer International v New Yorku so gradivo poslali v več kot 170 dežel po vsem svetu. Bogoslužje je nosilo naslov Pridite – vse je pripravljeno in temeljilo na priliki iz Lukovega evangelija, v kateri hišni gospodar vabi na gostijo, povabljeni pa se drug za drugim izgovarjajo, da ne morejo priti. Tako so na koncu povabljeni ubogi, pohabljeni, slepi in hromi, ljudje z obrobja družbe.

Da bi že na začetku ozavestili, v kakšni lepi deželi živimo, smo letošnje bogoslužje v Župnijskem domu Alojzija Grozdeta v Velikih Laščah pričeli z odlomkom iz Kurenta pisatelja Ivana Cankarja, ki govori o domovini. Z ubranim petjem so sodelovale pevke skupine Alegria. Svetopisemski odlomek nam je predstavil župnik Andrej. Katehistinja Branka Levstik pa je z mavrično skupino po počitnicah pripravila otroški svetovni molitveni dan.

Lansko leto smo še posebej začutili, kako je to ekumensko gibanje organizirano in razširjeno v evropskih državah. V pripravah na letošnji molitveni dan so Slovenijo obiskovale skupine žena iz Anglije, Nemčije, Francije, Avstrije, Norveške in Švice. Vse skupine so obiskale tudi Trubarjevo domačijo. Žene so želele spoznati našo državo, pa tudi ustanove in projekte, ki jih bodo podprle z donacijami. Na prvem mestu je molitev, nato pa solidarnost in konkretna pomoč v obliki finančnih sredstev, ki se namenijo različnim projektom za žene in otroke.

Letos bodo v Sloveniji pridobili donacije iz različnih držav naslednji projekti: materinski domovi, Center ASPI za mlade z Aspergerjevim sindromom in avtizmom, ženske skupine za osebno rast, ki jih vodijo sestre Uršulinke, društvo Evangeličanka iz Prekmurja, Rominje v Pušči, projekt Izobraževanje voditeljic in voditeljev skupin, s pomočjo katerih bodo ženske lahko predelovale svoje življenjske travme.

V Velikih Laščah smo bili duhovno še posebej povezani z ženami iz pobratene švicarske občine Lützelflüh, ki so svetovni molitveni dan tudi pripravile. Predsednica društva Kulturbücke Marianne Flückiger je sporočila, da vadi peko slovenske orehove in pehtranove potice, ki jo bo odnesla na tamkajšnje bogoslužje. Povezani pa smo bili tudi z našimi sorodniki in prijatelji Slovenci po svetu, ki so se zbrali v župnijah, v katerih živijo, in so molili za Slovenijo – svojo domovino oziroma domovino svojih staršev.

.....
Hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, da je bilo naše praznovanje lepo. Vabljeni prihodnje leto prvi petek v mesecu marcu, ko bomo molili za afriško državo Zimbabve.
 .....

TENIS CEREJA – VELIKE LAŠČE

Stanka Hren

Nova teniška sezona se približuje. Tudi letos načrtujemo, da bomo igrišča lahko utrdili in pripravili za igranje že v mesecu marcu. Igrišče za odbojko na mivki bo na voljo, takoj ko se temperature še nekoliko dvignejo. V lokalu vam bomo postregli z napitki in s prigrizki. Seveda bomo veseli vašega obiska.

Za vse, ki bi se radi naučili osnov teniške igre, bomo v začetku sezone in med njo nudili tečaje tenisa ali posamezne individualne ure učenja. Za otroke bomo že takoj na začetku pričeli s teniško šolo, ki bo potekala enkrat tedensko popoldan. Pri nas si lahko brezplačno izposodite teniško opremo. Za vse informacije in prijave nas lahko pokličete.

Tenis je kot rekreativni in tekmovalni šport vedno bolj priljubljen. Starostnih omejitev ni. Za igranje se lahko odločite kadarkoli. Najbolje seveda čim prej.

Pri nas lahko organizirate **piknike, obletnice, team buildinge** in **praznovanja**. Gostje igrajo **tenis, odbojko na mivki**, se odpravijo na **kolesarski izlet** ali **pohod** do kulturnozgodovinskih znamenitosti. Za napitke in jedačo poskrbimo mi, po dogovoru pa si lahko vse pripravite tudi sami.

Do konca meseca aprila nudimo v predprodaji **10-urne teniške kartice po nižji ceni**. Kartica za 10 ur tenisa stane 55 evrov in je lahko tudi lepo darilo. Imamo popuste za dijake/študente in upokojenca. Med sezono bo najem igrišča v dopoldanskem času od 8.00 do 14.00 ure stal 4 evre. Igrišče za odbojko na mivki bo brezplačno, treba ga bo samo rezervirati.

Za rezervacijo igrišč lahko uporabljate aplikacijo <https://vila-cereja-tenis.sportifq.com/sl> ali nas pokličete (041 348-498, 01 7881-988) in rezervirate.

Za ogled novic, prostih terminov in drugih informacij lahko pogledate na našo spletno stran: **www.villa-cereja.si**, nam sledite na FB(Tenis Cereja) in Instagramu (villa_cereja).

Vabljeni.

NORDIJSKA HOJA JE UČINKOVITEJŠA OD OBIČAJNE HOJE

Anita Jaklič

Nordijska hoja je idealna telesna aktivnost, saj posnema normalen vzorec hoje ob hkratni učinkovitejši krepitvi celotnega telesa. Ob pravilni tehniki izvedbe se v primerjavi z običajno hojo poveča obseg giba v kolkih, ramenskem obroču in trupu, razbremenijo pa se sklepi nog in hrbtenice.

Pomembno lahko vpliva na izboljšanje telesne drža, vzorca hoje, zmanjšanje bolečin mišično-kostnega sistema (npr. v vratu, ramenih, hrbtenici, kolkih, kolenih, itd.). Primerna je za ljudi vseh starosti in ravni telesne pripravljenosti (moške, ženske, mlade, starejše, rekreativce, športnike, osebe z zdravstvenimi težavami in druge). Je primerna oblika vadbe kot preventiva pa tudi v procesu rehabilitacije za bolnike s kroničnimi obolenji, kot so npr. sladkorna bolezen, srčno-žilna obolenja ter za osebe s povečano telesno težo. Ker je energetska poraba pri nordijski hoji višja za 20–25 %, srčna frekvenca za povprečno 20 utripov/min in poraba kisika za 25 % v primerjavi z običajno hojo je od nje učinkovitejša. Torej, v krajšem času zase naredimo več, na varnejši način, z manj bolečinami in ob manjšem občutku napora. Pri nordijski hoji je namreč v gibanje vključenih tudi do 90 % mišic telesa, medtem ko je pri običajni hoji vključenih le do 50 % mišic.

Je ena najbolj zdravih, učinkovitih, celovitih, varnih in dostopnih oblik telesne aktivnosti, ki je izvedljiva skozi vse leto, praktično izpred vhodnih vrat vsakega doma. Zanj ne potrebujemo drage opreme, le palice primerne velikosti, primerno obutev, nahrbtnik dobre volje in dobro družbo. Je

športno-rekreativna zvrst za 365 dni v letu, s katero na telesu prijazen način poskrbimo za zdravje in dobro počutje. Palice so uporaben pripomoček pri ravnotežnih, razteznihi, sprostilnih in krepilnih vajah. Ponuja možnost družabnega in družinskega povezovanja na prostem, na telo in duševnost deluje sproščujoče in pomirjujoče.

Potreba današnjega človeka po rednem gibanju je vedno večja in nujna za ohranjanje in/ali izboljšanje zdravja ter preprečevanje kroničnih bolezni. Strokovne smernice narakujejo, da naj bi bili redno telesno aktivni skozi vse leto, vsaj 5 krat tedensko po najmanj 30 minut. Vadba naj vključuje aerobno vadbo za krepitev srčno-žilnega sistema kot tudi vaje za ohranjanje gibljivosti in mišične moči. Nordijska hoja je tista vrsta telesne aktivnosti, ki nam omogoča, da se rednega gibanja lotimo brez izgovorov in dovolj pogosto. Z njo ob uporabi palic za namenske vaje gibljivosti in mišične moči izboljšamo vse gibalne sposobnosti telesa, in to v čudoviti naravi domačega okolja. Vsekakor pa je še vedno potreben premik v glavi posameznika, ki ga spodbudi h gibanju. Ko človek enkrat začuti pozitivne učinke vadbe na telo, potem brez nje pravzaprav težko zdrži. Verjemite, izplača se!

Zato bo v Velikih Laščah ponovno izveden
TEČAJ NORDIJSKE HOJE

Za dodatne informacije o začetku tečaja lahko pokličete na tel. številko 031 339 703.

DRŽAVNO PRVENSTVO V STANDARDNIH PLESIH

Lara Nedeljković

Po razglasitvi smo plesalci odšli v garderobe in kar naenkrat se je za mano pojavil spet isti fantek, ki mi je rekel: »Čestitam, res ste bili dobri in upam, da se še kdaj vidimo.« Ta fantek mi še danes ne gre iz glave in lahko rečem, da mi je res še dodatno polepšal tekmovanje. Plesalci smo se zadovoljni vrnili v Ljubljano. To je bila za nas zelo lepa izkušnja, saj smo lahko predstavili množici ljudi ples na vozičkih skupaj s hodečim soplesalcem.

V mesecu aprilu, natančneje 6. aprila 2019, sledi državno prvenstvo v latinskoameriških plesih. Kot vsako leto pa je junija organizirano tudi državno prvenstvo v kombinacijah, kjer tekmujemo v latinskoameriških in standardnih plesih ter tudi v kategoriji single, kjer sem do sedaj že dvakrat dosegla naslov državne prvakinje v single women class 2. Za nas plesalce so pomembna tudi mednarodna tekmovanja, ki potekajo po vsej Evropi. Tako imamo možnost tekmovati tudi z drugimi odličnimi plesalci iz drugih držav. Skupaj s Klemnom se bova letos v aprilu prvič skupaj udeležila prve mednarodne tekme na Nizozemskem in upam, da še katere druge, saj si sledijo ena za drugo skoraj vsak mesec.

Letos pa bo potekalo tudi svetovno prvenstvo v plesih na vozičku, ki se ga bomo udeležili plesalci, ki tekmujemo na najvišji ravni pod okriljem Paraolimpijskega komiteja. S Klemnom se sedaj že pridno pripravljava na tekmovanja in se že veseliva vseh nadaljnjih skupnih tekmovanj.

Plesalci plesnega kluba Zebra smo novo plesno sezono otvorili v soboto, 2. 2. 2019, na državnem prvenstvu v standardnih plesih. Tekmovanja smo se udeležili štirje plesni pari. Tekmovanje je potekalo v športni dvorani Zavoda za šport v Ajdovščini. Državno prvenstvo je organizirala Plesna zveza Slovenije. Urnik državnega prvenstva je bil znan že nekaj dni pred prvenstvom in tudi organizatorji so se urnika kar držali. Dvorana je bila sicer prilagojena za invalide, vendar pa tako kot nam para plesalcem tudi hodečim parom ni bil najbolj všeč parket v dvorani, saj ni bil tak, kot bi si ga plesalci in plesalke želeli. Parket je bil namreč prekrit z nalepkami, ki so namenjene košarki in posledično je bilo težko plesati, saj je nekaterim zelo ustavljal gibanje in hitrost, kar je vplivalo na končne rezultate.

Začetek tekmovanja je naznanila slavnostna parada, kjer smo se predstavili vsi plesalci plesnih klubov celotne Slovenije. Prisluhnili smo slovenski himni. Para plesalci smo parket zavzeli ob približno 19.10. uri. Vsi plesni pari smo pokazali napredek, ki smo ga pridobili med skupinskimi treningi in individualnimi urami. Skupaj s soplesalcem Klemnom Dremljem sva dosegla odlično 3. mesto. Skupaj trenirava približno devet mesecev in že sedaj dosegava odlične rezultate. Da bi svoje znanje še izpopolnili, smo v mesecu januarju gostili tudi avstrijskega sodnika in trenerja, ki nam je dal veliko novega znanja in napotkov za vnaprej.

Trening z avstrijskim trenerjem je potekal 12. in 13. januarja 2019 od devetih zjutraj do devetih zvečer. Nad vikend delavnico smo bili plesalci in plesalke zelo navdušeni, zato jo bomo ponovili v mesecu marcu. Polno dvorano gledalcev v Ajdovščini je ples na vozičkih zelo navdušil, po tekmovanju so nam množično čestitali. Ena izmed lepših stvari, ki mi bo ostala v spominu zdržavnega tekmovanja, je bila, ko je po ogrevanju plesalcev prišel do mene fantek, star približno osem let in mi rekel: »Dobri ste bili«. Po ogrevanju se je začelo tekmovanje in pred tem, kot sem že prej omenila, slavnostna parada. Med mimohodom sem v množici ljudi v prvi vrsti spet opazila tega fantka, ki mi je pomahal. Nato se je pričelo tekmovanje. Para plesalci smo bili kar hitro na vrsti, in medtem ko smo ob plesišču stali v vrsti, da bi nastopili, se je spet pojavil ta fantek in mi stisnil roko ter mi obljubil, da bo držal pesti. To mi je narisalo nasmeh na obraz in mi dalo še dodatno energijo na plesišču. Po para plesu je odplesalo še nekaj hodečih plesnih parov, potem pa je sledil že zaključek tekmovanja in podelitev priznanj ter medalj za prva tri mesta.

TERRA **RB**
gradbene trgovine

Akcija!

od 27. 3.
do 31. 5.
2019

Znižanih več kot
200 izdelkov!

TRGOVINE:
Ig, POC Ig, Zabrv 120
Škofljica, Ulica ob hrastih 11
Ljubljana, Peruzzijska ulica 165
Železokrivnica, Ulica ob hrastih 11

MODRA ŠTEVILKA
080 25 85

www.terra-rb.si

POGOVOR Z MITJO PINTARIČEM, GONILNO SILO KMN VELIKE LAŠČE

Miha Andolšek, foto: osebni arhiv

Še danes se naježim.

Mitja je petdeset in še nekaj let star mladenič. Po poklicu je zdaj šef Mine, v prostem času gonilna sila velikolaške futsal (nekoč bi rekli malonogometne) ekipe. Ali obratno. Šef futsal ekipe in v prostem času gonilna sila Mine. Kakorkoli že, lahko bi se kot številni drugi v petkovih večerih zavlekel na kavč in zadremal ob Reki ljubezni ali Istanbulske nevesti, a gre raje v velikolaško dvorano ali pa na gostovanje na nek drugi, več ur vožnje oddaljeni konec države. Uradno kot trener, neuradno pa še kot marsikaj drugega. Včasih se je zazdelo, da je celo bolj zagret za stvar kot nekateri med fanti. Elan mu je v preteklih mesecih vsekakor prav prišel. Nedavno končana sezona je bila jubilejna deseta sezona KMN Velike Lašče v bodisi prvi ali drugi ligi. Po desetih letih bi morale biti stvari že dodobra vpejljane, moralo bi biti lažje, pa temu ni bilo ravno tako, prej nasprotno. Ta pogovor je tako tudi neke vrste apel, da ne bi životarila oziroma ugasnila še ena zadnjih športnih ekip iz občine, ki tekmuje na državni ravni.

Želeli bi si kakšne točke več, kakšne zmage več, kakšnega mesta više na lestvici, a žoga ne laže, kot je že pred mnogimi leti modro ugotovil nek ameriški košarkar. Šesto mesto v drugi ligi je ... Uspeh, razočaranje, realnost?

Ne lažimo si, rezultat je slabši od pričakovanj. Na podlagi lanskoletnih rezultatov smo imeli večja pričakovanja. Avgusta, ko smo se zbrali, smo si zastavili cilj, da bi bili tako kot lani tretji. Žal nam to ni uspelo. A fantje so se trudili, mi smo se trudili. Malce je bilo drugače kot pretekla leta. To je bila jubilejna deseta sezona in tudi zato smo se kar najbolj trudili, da bi jo speljali do konca. Na koncu smo bili v zlati sredini, z malce več vztrajnosti in sreče bi bili lahko četrti, medtem ko so bile prve tri ekipe realno precej močnejše.

Kako težko je bilo logistično in finančno izpeljati sezono?

Veliko težje, kot sem si zamislil, ko sem se odločil za to. Če ne bi bilo prostovoljcev, ne bi bilo nič od desete sezone, to moram poudariti. Rad bi se zahvalil vsem, ki so karkoli pripomogli. Od Igorja Severja, ki je skrbel za pripravo dvorane, časomerilca Urbana Ahčina, vodje redarske službe Gorana Njenjića, napovedovalca Marka Žužka, zapisnikarja Davida Škofa, do Neje Indihar, ki je skrbel za prvo pomoč. Zahvalil bi se tudi svojemu kole-

gu Romanu Klariću, ki je bil na vseh domačih tekmah na naši klopi in pomagal pri vodenju ekipe. Zahvala pa tudi vsem tistim, ki so prišli na tribune, čeprav bi glede na razširjenost ter priljubljenost te igre v naši občini pričakoval in si želel kakšnega gledalca več.

Tudi kakšnega pokrovitelja več se bržkone ne bi branili?

Kar se pokroviteljev tiče, smo se morda premalo agresivno lotili iskanja. Po drugi strani pa na katerakoli vrata smo potrkali, nismo dobili obetajočega odziva.

Pa občina? Kako je z njenim prispevkom in razumevanjem (malega) nogometa oziroma športa na tej ravni?

Vemo, da je v županski pisarni prišlo do spremembe. Z novim županom se na temo nogometa še nismo pogovorili, ne jaz ne kdorkoli drug iz kluba. S predsednikom kluba Alešem Pirmanom želiva obiskati župana. Vem, da ima župan v prvih stotih dnevih dela vrh glave, in upam, da bo v tej naši zgodbi videl potencial za prepoznavnost občine. Od vseh športnih aktivnosti, ki jih imamo v občini, je po mojem prav futsal ekipa največji ambasador občine. Podpora je, ampak je premajhna, sploh če primerjam s sosednjima občinama, ki imata prav tako svoj klub v drugi ligi. V Sodražici in Dobropolju imajo po

meni znanih podatkih bistveno večjo finančno podporo občine.

Ste v luči povedanega optimist, da bo deseti sledila tudi enajsta sezona?

Jaz sem večni optimist. Letos smo se nekako prebili čez sezono. Fantje so tudi sami zbirali denar, na treh daljših gostovanjih pa nam je na pomoč priskočil NK Velike Lašče, ki nam je omogočil prevoz. Videli smo, kako je, če se glavni sponzor umakne. Vedeti je treba, da pred tem devet let ni bilo tolikšnih težav s financiranjem. Letos pa smo kljub veliki skromnosti spoznali, da brez pokrovitelja oziroma pokroviteljev ne gre. S prazno denarnico ne moreš delati, ne glede na vso dobro voljo, vse prostovoljce in dejstva, da 90 odstotkov fantov prihaja iz naših, domačih krajev. Tudi to je bil zame eden ključnih dejavnikov, da sem se podal v vse skupaj. Vsi ti igralci so namreč svoj nogometni razvoj začeli v nogometni šoli v Velikih Laščah, ki smo jo ustanovili pred petnajstimi leti. Škoda se mi je zdelo, da vsi ti fantje ne bi mogli pokazati svojega znanja tudi na tekmovanjih na višji ravni izven meja naše občine. Da bi lahko že naprej tekmovali v nekem tekmovanju na višji ravni.

Mlajše kategorije? Pred leti ste že imeli ekipo ali dve tudi v mlajših kategorijah?

Letos nismo imeli mladinske ekipe, ki bi jo

glede na pravila sicer morali imeti. Že konec decembra so do mene prišli mladinci, ki so bili pred tem prav tako člani nogometne šole, z željo, da bi tudi oni tekmovali v državni ligi. Dejal sem, da jim bom skušal pomagati, a vse se, kot že rečeno, začne in konča pri denarju. Tudi z malo denarja se ob veliki želji morda da kaj speljati, toda vprašanje je, na kakšni ravni. Prepričan sem, da bi ob bolj urejenih financah tudi na lestvici višje končali. Razpoloženje bi bilo drugačno že, če bi lahko fante vsaj po vsaki tekmi peljali na pivo ali kokakolo in kos pice.

Pri petdeset in še nekaj letih v petek ali soboto zvečer v Ljutomer, v Miklavž, v Ajdovščino ... Zakaj?

Hm ... Všeč mi je, da vsem znancem in prijateljem lahko pokažem, da ne živimo nekje bogu za hrptom. Da nismo neka brezzvezna

vas nekje na Dolenjskem, ampak imam med drugim tudi športno ekipo, ki lahko igra v ligi na državni ravni.

Najlepši trenutek sezone 2018/19?

Prvi obračun s sodraškim Extremom, El dole-niko, kot se ga je oprijel vzdevek, ki smo ga dobili dobesedno v zadnji sekundi. Napeta tekma, veliko gledalcev, super vzdušje, fantje so se borili do konca. Še danes se naježim. Tako bi moralo biti vsako tekmo. Taki trenutki poplačajo trud, vložene ure in izgubljene živce.

Roko na srce, fantje niso bili vedno tako borbeni kot na El doleniku?

To so mladi fantje. Lovijo se še, še iščejo, imajo nogometno znanje, a prostora za napredek je še veliko. Željo imajo, a glava še ne dela

vedno tako, kot bi morala. Pri tem je treba vedeti, da je povprečna starost naše ekipe 23 let. Vrhunec bi morala ta ekipa doseči šele čez kakšna štiri leta ali pet let.

Za konec ...

... bi pozval podjetnike, ki delajo na območju občine, da v tej naši ekipi skušajo uvideti možnost za promocijo in prepoznavnost. Da nam pomagajo pri delovanju, da bo ekipa lahko živela in ne životala. Vsake pomoči bomo hvaležni. Kdor ne more finančno ali kako drugače pomagati, naj pa pride na kakšno tekmo. Vstop je prost in vsakega bomo veselili.

#DaJeEmiBitiLahkoBilBiVsakdo
EMI NIKOČEVIČ 29.03.2019
STAND SHOW UP VSTOPNINA 14€
 MI-NA CAFE VELIKE LAŠČE
 20:00 - 21:30
 BODY PUMP
 EP

 LOKALNA TELEVIZIJA
 SEDAJ TUDI NA YOUTUBE
#TVKUD pTVI

LAŠKI PLAVALKI IN PLAVALEC ODLIČNI NA ZIMSKIH DRŽAVNIH PRVENSTVIH

Miha Koren

Konec januarja in v začetku februarja so potekala državna prvenstva v plavanju za kategorije mlajših dečkov in mlajših deklic, dečkov in deklic ter kadetov, kadetinj, mladincev, mladink in članov, ter članic.

Plavalke in plavalci ribniškega plavalnega kluba so devetinštiridesetkrat stali na stopničkah. Osvojili so devet zlatih, osem srebrnih, osem bronastih medalj ter osem zlatih, sedem srebrnih in pet bronastih diplom. Od tega so Laščani osvojili osem stopničk in veliko število finalnih nastopov.

Prvi so se v boje za državne naslove podali kadeti, mladinci in člani, in sicer od 24. do 27. januarja, v ljubljanskem Tivoliju. Med mladinkami je odlično nastopala Laščanka Ana Kastigar, ki je na 200 m mešano osvojila 4. mesto, na 200 m prosto 6. mesto in na 200 m delfin 7. mesto.

Teden dni za njimi so se od 1. do 3. februarja v mariborskem bazenu Pristan borili za državne naslove dečki in deklice. Najvidnejši med ribniškimi plavalci je bil Laščan Maks Kastigar, ki je v mlajšem letniku slavil zmago na 200 m in 1500 m prosto, 2. mesto je osvojil na 100 m in 400 m prosto, ter 3. mesto na 100 m in 200 m hrbtno. Med deklicami je ribniška štafeta na 4x100 m prosto osvojila 2. mesto, kjer je vidnejšo vlogo imela tudi mlada Laščanka Hana Starc. Na 4x200 m prosto pa so bila dekleta tretja.

Čestitamo!

DEVETNAJSTI CENETOV MEMORIAL V VELIKIH LAŠČAH

Igor Sever

V organizaciji TVD Partizana Velike Lašče je zadnjo soboto v januarju potekal že 19. Cenetov memorial, mednarodni veteranski turnir, ki je privabil 84 igralcev in igralk, ki so nastopili v šestih kategorijah. Pokrovitelj tekmovanja je bila Občina Velike Lašče.

Ob veteranih in veterankah iz Slovenije se je odlično organiziranega turnirja v Velikih Laščah udeležilo tudi osem hrvaških predstavnikov in trojica iz Italije. V ženski kategoriji do 49 let se je prvega mesta veselila Lucija Grad (Dolsko), ki je slavila pred Doris Lesnik (Ravne na Koroškem), tretje mesto pa sta si razdelili domačinka Alenka Zidar Zupan in Jeseničanka Petra Smolej. Tudi v kategoriji nad 50 let so bili na sporedu zanimivi dvoboji, največ uspeha pa je imela Jasna Šebjanič Pupis iz Postojne, druga je bila Dragica Dragica Lapanja (Šenčur), medtem ko sta bili tretji Vida Mlinar (Žiri) in Nada Strehovec (Šempeter pri Novi Gorici). V moški konkurenci so za najvišja mesta tekmovali v štirih kategorijah. Hrvat Stanislav Lošič iz Duge Rese je bil najboljši v kategoriji od 40 do 49 let, drugi je bil Martin Janežič (Šmarje - Sap), tretja pa Matevž Žgank (Celje) in Dejan Friedrich (Gomilsko). V konkurenci moških od 50 do 59 let se je prvega mesta veselil Darijan Vizjak (Rakek), drugi je bil Petar Mačešič (Duga Resa), tretje mesto pa sta si delila Robert Mali (Domžale) in Drago Torkar (Ljubljana). Zanimivo je bilo tudi v konkurenci od 60 do 69 let, kjer je slavil Fredi Vodušek (Velenje) pred Bojanom Supaničem (Ljubljana) ter Željkom Odorčičem (Zagreb) in Zdenkom Petrovičem (Ljubljana). V najstarejši kategoriji sta šli prvi dve mesti v Zagreb, in sicer Damirju Horvatu in Esadu Ahmetoviću, tretje mesto pa sta si delila Maks Burger (Ljubljana) in Stane Glažar (Šoštanj).

Vsak udeleženec turnirja je prejel spominsko darilo (lopar), zmagovalci po starostnih kategorijah pa so dobili lesen sodček.

OKREPČEVALNICA
ROZIKA
PIZZERIA

OKREPČEVALNICA - PIZZERIA ROZIKA
TURJAK 17, 1311 TURJAK
01/7881 680

MALICE - KOSILA - PIZZE - JEDI PO NAROČILU
NOVO: možnost pogostitve skupin do 45 oseb

SOCIALNI DEMOKRATI SMO OBISKALI SLOVENSKI PARLAMENT

Za OO SD Velike Lašče, Polona Cvelbar

Socialni demokrati smo si v soboto, 9. 3. 2019, ogledali stavbo Državnega zbora RS (Parlamenta RS) v Ljubljani. V dvorani državnega zbora smo prisluhnili vodnikovi razlagi o delovanju državnega sveta in državnega zbora. Pridružila se nam je tudi poslanka Evropskega parlamenta Tanja Fajon, ki smo ji obljubili, da jo obiščemo v Evropskem parlamentu.

Parlamentarno stavbo so dogradili leta 1959 po zamisli arhitekta Vinka Glanza, ki je med drugim tudi avtor spomenika Primoža Trubarja na Rašici. Stavba ima 2200 m² uporabnih površin. Sprva je v njej zasedala Skupščina Socialistične republike Slovenije, od osamosvojitve dalje v njej zasedata državni zbor in državni svet.

Pri gradnji so se držali načela in uporabili domači materiali, kot so marmor, kamen in les. Zgradba je obložena s ploščami kopriškega marmorja, podokenska polnila na fasadi pa so iz zelenega oplotniškega granita. Posebnost stavbe je dvonadstropni vhodni portal iz granita, obrobljen s kipi Zdenka Kalina in Karla Putriha, ki posebej delovno ljudstvo. Notranjost parlamentarne stavbe je obdana z domačimi gradbenimi materiali (marmor, kamen, les). Predverje je obloženo z belokranjskim kamnom, stene na stopniščih in v drugem nadstropju so iz svetlega, v prvem nadstropju pa iz rdečega hotaveljskega marmorja. Tlak je iz zelenega in sivega pohorskega granita, stene pritličja so obdane s temnim podpeškim kamnom. Notranjost parlamenta krasijo slike in poslikave številnih slovenskih

umetnikov. Med njimi izstopa stenska slika akademskega slikarja Slavka Pengova, ki obkroža celotno predverje velike dvorane in prikazuje zgodovino Slovencev od naselitve do konca druge svetovne vojne. Predverje velike dvorane je namenjeno sprejemom, protokolarnim srečanjem, zapriganjem sodnikov, izjavam za javnost in drugim dogodkom.

Stene hodnika v prvem nadstropju ob vhodu v veliki salon krasijo portreti dosedanjih predsednikov Državnega zbora. Ogledali pa smo si tudi zbirko protokolarnih daril.

OBČINSKA ORGANIZACIJA
VELIKE LAŠČE

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI TROBLE!

Zima se s svojo sivino posavlja in kmalu bo med nas prišla pomlad. Čas cvetja, sončnih žarkov in pozitivnega počutja. Kmalu se bomo zopet odločali, kakšno Evropo si želimo.

V zadnjih petih letih se je zgodilo veliko pomembnih stvari, kot poslanka Evropskega parlamenta sem pri številnih sodelovala tudi sama. Sooblikovala sem zakonodajo s področja zaposlovanja in sociale, pa tudi gospodarstva.

Evropski parlament mi je podelil mesto stalne poročevalke za evalvacijo programa Pobuda za zaposlovanje mladih. Prav zaradi moje pozitivne ocene programa bodo sredstva za boj proti brezposelnosti v naslednji finančni perspektivi višja. Na področju zaposlovanja pa nisem ostala le pri zakonodaji, saj sem omogočila plačano pripravništvo kar 40 mladim. Med pripravništvom so si pridobili izkušnje z delom v tujini, vpogled v delovanje Evropskega par-

lamentu in Unije, stkali mrežo poznanstev in prijateljstev.

Pomembnejše področje, za katero sem se aktivno zavzemala, je tudi preprečevanje uvajanja diskriminatorne socialne zakonodaje; tak primer je uvedba indeksacije otroških dodatkov v Avstriji in dvojno obdavčevanje delavcev migrantov.

Morda ste v medijih zasledili tudi zaslisanje o pranju denarja v Novi ljubljanski banki. Na mojo pobudo se je o tem kriminalu razpravljalo tudi na evropski ravni, čeprav so doma to številni želeli pomesti pod preprogo. Veliko smo že naredili, a številni izzivi ostajajo. Evropsko unijo čakajo hitre in velike spremembe.

Sama si želim Evropo, ki bo skrbela za svoje državljane in jim zagotavljala varnost, ohranjala dobro socialno okolje in ponujala priložnosti vsem generacijam. Ostati moramo gospodarska velesila, vodilna v skrbi za okolje in kmetijstvo.

Želim si Evropo blaginje in miru!
Romana Tomc, evropska poslanka

Zahvala
vsem gasilcem
PGD Velike Lašče in
PGD Retje, sorodnikom,
sosedom in prijateljem

Ob požaru, ki je, 25. 2. 2019, izbruhnil na stanovanjski hiši na Griču v Velikih Laščah, se gasilcem PGD Velike Lašče in PGD Retje iskreno zahvaljujemo za hitro in strokovno pomoč pri gašenju, požarnem varovanju hiše ter odstranjevanju pogorelih delov ostrešja.

Velika zahvala gre tudi vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, podjetju Tesarstvo Angelček, d.o.o., in podjetju Strnad, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč z delom, denarjem in toplo besedo. Brez vseh vas bi bila škoda veliko večja in sanacija dolgotrajnejša.

Hvala vsem dobrim ljudem!

*Andrej Ahčin in Andrej Krička
z družinama*

Vabljeni na odprtje
slikarske razstave
Alenke Klemenčič in Erike Železnik:

**OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE
NA NAJIN NAČIN,**

ki bo v četrtek, 9. maja 2019, ob 19. uri
v Galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji.

*Mati
Slovenija*

*Kot grad stojim,
nikogar se ne bojim,
širim roke do Triglava,
v vetru plapolata zastava.*

*Nebo izza oblakov se odpira,
grb žari, v soncu se blešči.
Morje, reke in gore,
vse nas povezuje,
v ljubezni se življenje kuje.*

*Domovina, mati Slovenija,
si srečna in prelepa,
s sanjami živiš,
se v jutro novo prebudiš.*

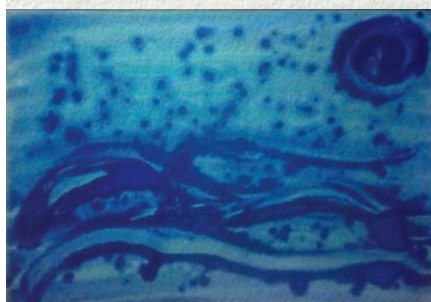
*Si kraljica zemlje in neba,
nam si dana od Boga.
Ostani v srcu mi vesela,
bo reka vedno žuborela,
slapove smaragdne ohrani,
šum srca do morja odplavi.*

J. Novak

**Bernardka
Petrović Mager**

opus iz slikarske šole

www.ribniskipasijon.si

Ribniški pasijon

DARITEV ZA GREHE SVETA

Živimo v obdobju, ko morala in etika izgubljata pomen, ko je greh postal vrlina in se ga celo nagraduje. Vsak kristjan vsakodnevno prihaja v skušnjave in je razpet med tem, kar ga uči vera, in tem, kar mu narekuje moderna družba. V času, ko štejejo smeški in všečki ter kraljujejo nove tehnologije, moderni kristjan išče svoj prostor pod soncem. Z letošnjim pasijonom želimo sporočiti, da se vsaka pot začne in konča pri Bogu in da lažni bogovi na dolgi rok nimajo možnosti.

To je glavni poudarek že 13. Ribniškega pasijona, ki nosi naslov DARITEV ZA GREHE SVETA. Ustvarjalci pasijona se že več mesecev pripravljamo, da bomo lahko v mesecu aprilu med ljudi ponovno ponesli prenovljeno in osveženo zgodbo Jezusovega trpljenja, ki bo tokrat govorila o Jezusovi daritvi in o tem, kako se moderni človek in kristjan sooča z moralo in grehom. Posebnost letošnje uprizoritve bodo v zgodbo mojstrsko vpleteni prizori iz vsakdana modernega človeka.

Ribniški pasijon 2019 si bo mogoče ogledati:

- v športni dvorani SODRAŽICA v soboto, 13. 4. 2019,
- in v športnem centru RIBNICA v ponedeljek, 22. 4. 2019.

Več o Ribniškem pasijonu lahko izveste na:
spletni strani www.ribniskipasijon.si
in na FB strani Ribniški pasijon

Vstopnine ni.

Veseli bomo vašega prostovoljnega prispevka. Vse uprizoritve se pričnejo ob **19.00**, vstop v dvorano pa bo možen od 18.30 dalje. Uprizoritev bo trajala uro in pol.

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija

20 let

Za sproščen nasmeh skrbimo že 20 let.

- preventivni pregledi in posveti
- konzervativa
- protetika
- certifikat za vgraditev breident SKY implantatov
- nevidni ortodontski aparati INVISALIGN
- rtg digitalno slikanje zob

BREIDENT IMPLANTANT
480,00 €

Goran Petrovič dr. dent. med., Adamičeva 30, 1290 Grosuplje, tel.: +386 1 787 34 13, gsm: +386 41 7

PETER HREN, S.P.
GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
GSM: 031/356 668
TEL:01/7881 366

STEKLARSTVO

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

ANDREJ JAPELJ s.p.
Rašica 19,
1315 Velike Lašče

- slikopleskarstvo
- fasaderstvo
- knauf

M: 031 404 404
E: andrej.japelj1@gmail.com

VZDRŽEVANJE OBJEKTOV

NAGRADNA KRIŽANKA

								SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	SREDSTVO ZA KON- ZERVIRA- NJE ŽIVIL	ČLOVEK, KI DELA USLUGE IZ KORISTI	AVTOMO- BILSKA OZNAKA KRANJA	ZMES	PRISTA- NIŠKO MESTO V JEMNU	KESANJE	URADNI SPIS
								VAS JUGOZA- HODNO OD RAŠICE							
								VAS SEVERO- ZAHODNO OD ROBA							
								NIKI LAUDA			SLOV. REŽISER (OSIP) PONIKA				
								SLOV. KNJI- ŽEVNIK (VITOMIL)						DURI	TRUP
AVSTRJ. SLIKAR SCHIELE					VLADO ŽABOT SORTA JABOLK										
TROBLA	OBLAČILO ZA GLE- DALIŠKO IGRO	GORSKA ZDRA- VILNA RASTLINA	NAJVIŠJA GORA V KARA- VANKAH	KOVANJE	ALEŠ PRIMC	NICOLO PAGANINI HUDIČ, SATAN		ITALIJAN. NOGOMET- NI TRENER (CLAUDIO)							
IGRALEC ZA NE- VARNE PRIZORE								POLJSKO MESTO BOKSAR LOUIS							
VEJA MEDICINE								RASTKO (KRAJŠE) HUDA JEZA							
MATERIAL					REKA V AZIJI POLOŽAJ PRI ŠAHU			VODJA MOLITEV V DŽAMIJI	KRAD- LJIVEC BOLEZEN JETER						
TANKA, MREŽA- STA TKA- NINA				DELNA RESNICA TRGOVEC S KNJIG.							PRUJETEN VONJ	SAMO- DRŽEC, TRINOG			
URBAN KODER			BENDŽO MERILNO ORODJE				DEL OČESA ZA ŠARENICO	EMIRJEVO OZEMLJE KONEC MOLITVE							
IZUMRLI SLON IZ LEDENE DOBE						FLOSAR KRAJŠI PROZNI SESTAVEK					RAFKO IRGOLIČ DELOVNA SKUPINA				
TROBLA	SRED- STVO ZA JEDKANJE	EDVARD KOCBEK USPEŠEN DELAVEC			VNETJE KOŽE JOŽA ČOP			MOTORNO KOLO KONRAD ADENAUER							
SLOV. GLEDA- LIŠKI IGRALEC									NAJHLAD- NEJŠI LETNI ČAS						
SINČEK, KI NIMA BRATOV IN SESTER							KARENINA NEM. SLI- KAR (AL- BRECHT)		GLAVNO MESTO JORDA- NIJE						
ŠPANSKI SLIKAR (SALVA- DOR)					KEMIJSKI ELEMENT (I)										
TEK ČEZ DRN IN STRN					PROSTOR ZA MEJNO ČRTO IGRIŠČA	SIMON ÜLEN PIHLJAJ									
ALFRED NOBEL			TROPSKI SESALEC JAN OBLAK												
LJAK				ORODJE ZA PREME- TAVANJE GNOJA											
ČUTILO ZA VID				NORDIJ- SKI BOG GROMA IN BLISKA											
															

Nagrajenec iz Troble št. 1 je Andrej Fele. Nagrado bo prejel po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče ali ga oddajte v tajništvo občine. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, ki bo 15. maja 2019. Izžrebanec nagradnega gesla bo prejel bon za kosilo za dve osebi v gostilni Pri Kropcu in bo objavljen v Trobli št. 3. Nagrado bo izžrebanec prejel po navadni pošti.

V vaš kraj prinašamo novo tehnologijo interneta in televizije.

A1 kot prvi operater v Evropi predstavlja napredno mobilno-fiksno tehnologijo, ki prinaša hiter internet in digitalno HD televizijo v kraje s slabo pokritostjo.

A1 Kombo lite

Od **36⁹⁹ €**
na mesec

Če so paketi A1 Kombo lite na voljo v vašem kraju, lahko preverite na A1.si, na **prodajnih mestih A1** ali na telefonski številki **040 40 40 45**.

A1.si

Ob vezavi na paket A1 Kombo lite S ali L velja ugodnost v višini 5 € mesečno v primeru 12-mesečne vezave, kar znaša 120 € prihranka ter ugodnost v višini 10 € mesečno pri vezavi za obdobje 24 mesecev, kar znaša 240 €. Hkrati poleg mesečne ugodnosti naročniki ob 12 ali 24-mesečni vezavi prejmejo ugodnost brezplačne montaže v vrednosti 250 €. Po poteku vezave se paketi zaračunavajo po rednih cenah. Naročnik lahko v primeru Nedelovanja storitve, kot je opredeljeno v Samoregulacijskem kodeksu o nadomestilih za nedelovanje ali slabše delovanje javnih komunikacijskih storitev in Posebnih pogojih za izvajanje širokopasovnih storitev, brez plačila naročnine, sorazmernega dela prejete ugodnosti in stroškov priključitve, v roku 14 dni od aktivacije, odstopi od Naročniške pogodbe. Navedene hitrosti so najvišje možne hitrosti, ki so dinamične in odvisne od oddaljenosti in zasedenosti bazne postaje. Ostali potencialni dodatni stroški (vse kar je izven sledečih postavk: izvedba montaže zunanje antene in UTP povezave do modema (do 30 m, CAT 5e/6), nabava in montaža nosilca za anteno s premerom 35-80 mm, dobava vsega drobnega materiala, potrebnega za izvedbo zahtevanih del) se zaračuna skladno s Cenikom A1 ali Cenikom pogodbenega partnerja. Vse cene vključujejo DDV. Za pakete A1 Kombo lite veljajo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev in Posebni pogoji za izvajanje širokopasovnih storitev ter drugi pogoji, kot izhaja iz Naročniške pogodbe. Več informacij na voljo na 040 40 40 40, A1.si in prodajnih mestih A1. A1 Slovenija, d. d., Šmartinska c. 134b, SI-1000.

20 m
DELOVNE VIŠINE

*Delo na višini?
Obrezovanje dreves?
Delo na strehi?*

*Za ugoden urni
ali dnevni najem
avto-dvigala z
upravljalcem ali
brez njega pokličite:*

041-765-674

Boštjan Kastelic s.p., Grm 2, Velike Lašče / bostjan.kastelic.lbb@gmail.com

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
1310 Ribnica
01 8373 116
051 358 762
info@microera.si
www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBITELI NA OBROKE!

DELOVNI ČAS:
PON - PET
8.30 h - 12 h
ter 14 h - 18 h
SOB
8.30 h - 11.30 h

PODBLAŠČENI PRODAJALEC

PRIBA OKNA, d. o. o.,
proizvodnja PVC in ALU
stavbnega pohištva
Kompolje 68
1312 Videm Dobrepolje
info@priba-okna.si
www.priba-okna.si

**Razstavni salon
in proizvodnja:**
Javorškova 3
1315 Velike Lašče

PARTNER, VREDEN ZAUPANJA.

ROLETE

PVC OKNA IN VRATA

ALU OKNA IN VRATA

ŽALUZIJE

Kontaktni podatki:
T: 01 510 55 30
F: 01 510 55 31
M: 041 402 780/041 449 334

V NAŠI PONUDBI SO:

- PVC okna in vrata
- ALU okna in vrata
- senčila (rolete, zunanje žaluzije, roloji, screeni, pliseji, notranje žaluzije)
- komarniki
- tende
- sekcijska garažna vrata
- rolo garažna vrata
- okenska polkna
- notranje in zunanje police
- notranja vrata
- adaptacija hiš, stanovanj, kopalnic, poslovnih prostorov ...

MEGADOM

10
LET

URESNIČI IDEJE CENEJE!

MEGADOM JE VAŠA TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM, METALURGIJO, INŠTALACIJAMI IN KOPALNICAMI, ORODJEM, VIJAKI IN OKOVJEM, BARVAMI IN LAKI, BELO TEHNIKO IN MALIMI GOSPODINJSKIMI APARATI, ZABAVNO ELEKTRONIKO, POHIŠTVOM **lesnina xxxl** IN VSEM ZA DOM IN VRT.

ŠKARJE ZA OBREZOVANJE AUSONIA

21 cm, lahke, rezilo iz karnonskega jekla

8⁹⁹ €

ŠKROPILNICA AUSONIA

5 l, visoka kvaliteta plastike in izdelave, uporaba z levo ali desno roko

17⁹⁹ €

VILE

z lesenim T-ročajem, vrtno, 4 zobje, za prekopavanje in ostala vrtna opravila

18⁹⁹ €

NASTAVEK ZA PRŠENJE ELEGANT CLABER

večnamenski nastavek, s prežračevalnikom, 4 različni vodni curki

11⁹² €

RAZTEGLJIVA CEV SPRINGY

15 m ali 25 m, raztegne se do 3-kratne dolžine, samodejno skrčenje, set s cevjo in dodatno opremo

15 m

25 m

29⁰⁴ € 39²⁶ €

LAMINAT

različne kolekcije, razredi in barve

RAZŠIRJENA PONUDBA

 že za **5⁹⁹ €**

TALNE OBLOGE
do **-15%**
Z MEGA KARTICO

SALON KOPALNIC

KOPALNICE
do **-15%**
Z MEGA KARTICO

NAKUPOJ BREZ DDV

BELA TEHNIKA*

MOŽNOST PODALJŠANJA JAMSTVA
GRATIS dostava do 20 km.

*Akcija velja za v trgovini označene artikle. Slike so simbolične.

SALON POHIŠTVA

PRENOVLJEN
SALON *kuhinj*

BOGATA PONUDBA VSEGA ZA GRADNJO

Sadolin LESNI PREMAZI SADOLIN

PREMAZI ALKYTON

-10%

ČEBELARSKA OPREMA IN PRIPOMOČKI

 do **-10%**
Z MEGA KARTICO

Akcija velja od 11.3. do 30.4.2019.

MEGA KARTICA UGODNOSTI

 Do **-5%** NA VSE
ARTIKLE v trgovini.

Akcija velja do 31.3.2019 oz. do odprodaje zalog. Popusti se obračunajo na blagajni. Cene so v EUR z DDV. Slike so simbolične. Pridržujemo si pravico do spremembe programa in cen. Za morebitne napake v tisku ne odgovarjamo.

MEGADOM RIBNICA • OB ŽELEZNICI 4, 1310 RIBNICA • tel: 01/835 1 640
MEGADOM PODSKRAJNIK • PODSKRAJNIK 102, 1380 CERKNICA • tel: 01/705 0 705
ODPRTO: pon.-pet. 7:00-19:00, sob. 7:00-13:00 • **f** • www.megadom.si

KUPUJTE NA OBROKE

BANKA KOPER • SUMMIT
LEASING • NLB • AMERICAN
EXPRESS • DINERS OBROKI

*V vetru slišim tvoj glas,
na polju v travah
ti vidim obraz.
A kjer koli že si,
naj te mir Božji poišče,
v svetlobi zdaj tvoje je bivališče.*

---

zahvala

---

po dopolnjenem 91. letu se je od nas poslovil

FRANC MEGLLEN

(23. 10. 1927–5. 2. 2019)

Iz Lapor – krojač

Iskrena zahvala sorodnikom, prijateljem, vaščanom,
znancem za izrečeno sožalje,
podarjene sveče, cvetje in svete maše.

Zahvala dr. Milenki Vidrih Starc, Mateju in
Klementini, Metki in Borisu Sajovic za
pomoč in tolažbo pri njegovi bolezni v bolnišnici.

Zahvala g. župniku Janezu Selanu za lepo
opravljeno pogrebno slovesnost, vsem pevcem,
Damjani in Domnu Lukmanu ter pogrebni službi
Zakrajšek za vso organizacijo zadnjega slovesa.

Zahvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti,
in vsem, ki ga ohranjate v spominu in molitvi.

Žalujejo vsi njegovi.

---

zahvala

V januarju 2019 smo se na Žalah v Ljubljani
poslovali od drage mami, babi in prababi

FANI GAČNIK

(1921–2018)

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem, društvu
Zarja spominov Velike Lašče in
Društvu upokojencev Velike Lašče
za izrečena in pisna sožalja,
darovano cvetje in sveče.

Iskrena hvala govorniku Sreču Knafelcu
za spoštljive besede slovesa.

Vsi njeni.

*Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
je čas, ki celi rane.
In je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.*

---

zahvala

---

v 93. letu se je tiho poslovila

PEPCA GLAVAN

iz Velikih Lašč.

Iskreno se zahvaljujemo
vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom
in znancem za pomoč, izrečeno sožalje in
darovano cvetje, sveče in mašne darove.

Zahvala ekipi Zdravstvenega doma Velike Lašče
ter gospodu župniku, pogrebniemu zavodu Zakrajšek
in pevcem za izvedbo pogrebne slovesnosti.

Hvala vsem, ki ste jo pospremili
na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Tisti,
ki jih imamo radi,
nikoli ne umrejo.
Le daleč, daleč so.*

---

zahvala

VIDA KALAN

(11. 6. 1951–30. 1. 2019)

Ob izgubi žene, mame in babice
se iskreno zahvaljujemo vsem znancem,
prijateljem in sovaščanom, ki ste nam
stali ob strani v težkih dneh preizkušnje.

Zahvaljujemo se tudi
Društvu podeželskih žena Velike Lašče.

Vsi njeni žalujejo.

*Nihče ne sliši, kadar jočem.
Nihče ne ve, kako mi je.
Nihče mi solze ne obriše,
le vse molči in mirno je!*

---

zahvala

---

ob izgubi naše žene,
mame, tašče, babice in sestre
IVANKE ZAKRAJŠEK
iz Bošteti
(1. 12. 1954–3. 2. 2019)

---

se iskreno zahvaljujemo
vsem sorodnikom, sosedom, znancem
in prijateljem za izrečeno sožalje,
podarjene sveče, cvetje in svete maše.

Zahvala gospodu župniku
Antonu Dobrovoljcu za lepo opravljen
obred, vsem pevcem ter pogrebni službi
Zakrajšek za vso organizacijo.

Žalujoči vsi njeni

*Vse odhaja kakor tiha reka,
le spomini zvesto spremljajo
človeka.*

---

zahvala

---

v 88. letu nas je zapustil
FRANC BRINŠEK
(6. 3. 1930–8. 2. 2019)
iz Dvorske vasi.

Zahvaljujemo se vsem,
ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali
sveče, cvetje in svete maše. Posebna zahvala gre
gasilcem Dvorska vas – Mala Slevica za častno slovo,
župniku Andreju za pogrebni obred, pevcem iz Ribnice
in pogrebni službi Zakrajšek.

Žalujoči:
Žena Gabrijela, svak Ludvik ter
Branko in Ludvik Kožar z družinama

---

zahvala

---

ob izgubi naše mame,
babice, prababice, tašče in sestre
ANTONIJE TOMAŽIN
(31. 5. 1926–28. 2. 2019)

---

se iskreno zahvaljujemo
vsem sorodnikom, znancem, prijateljem
in sosedom za izrečeno sožalje, podarjene sveče
in cvetje. Hvala zaposlenim Rive, d. o. o., Ribnica.
Hvala Društvu spominov Velike Lašče za govor in
cvetje. Hvala pogrebni službi Zakrajšek, pevcem in
trobentaču.

Še enkrat hvala vsem, ki ste se prišli posloviti od naše
mame in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

koledar prireditev

PONEDELJEK, 1. APRIL, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika, Velike
Lašče

PRAVLJIČNA URA

(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

SOBOTA, 6. APRIL, ob 8. uri
Velike Lašče

DOBRODELNI TEK HOČEM, ZMOREM, TEČEM!

(OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče)

SOBOTA, 6. APRIL, ob 8. uri

PO VELIKOLAŠKI OKOLICI

(PD Velike Lašče)

NEDELJA, 7. APRIL, ob 19. uri

Dom krajanov, Rob

TAŠČA.COM

(KD Vidovo, Šentvid pri Stični)

ČETRTEK, 11. APRIL, ob 19. uri

Trubarjeva domačija

LIKOVNA RAZSTAVA IGORJA DOLENCA

(Občina Velike Lašče – Trubarjeva
domačija, Rašica)

NEDELJA, 13. APRIL, ob 17. uri

Levstikov dom, Velike Lašče

110. OBLETNICA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA VELIKE LAŠČE

(Čebelarsko društvo Velike Lašče)

SOBOTA, 14. APRIL, ob 19.30 uri

Levstikov dom, Velike Lašče

7. ABONMAJSKA PREDSTAVA: Norčije v spalnicah, v izvedbi Gledališča Koper

(Občina Velike Lašče)

PONEDELJEK, 15. APRIL, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika, Velike Lašče

USTVARJALNA DELAVNICA ZA OTROKE: VELIKONOČNE KOŠARICE

(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

PONEDELJEK, 22. APRIL, ob 9. uri

VELIKONOČNI POHOD

(PD Velike Lašče)

SREDA, 24. APRIL

Turjak

KRPANOV KROS

(OŠ Primož Trubarja Velike Lašče)

PETEK, 26. APRIL, ob 8. uri

Levstikov dom, Velike Lašče

NAJDIHOJCA - 20. SREČANJE OTROŠKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN

(KUD Primož Trubar Velike Lašče)

SOBOTA, 27. APRIL, ob 19. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

NATURA 2000 V OBČINI VELIKE LAŠČE

(Zavod Parnas)

NEDELJA, 28. APRIL, ob 14. uri

Gradež

PRAZNOVANJE POMLADI

(Društvo za ohranjanje dediščine)

SOBOTA, 4. MAJ, ob 11. uri

Smrečje

KOMEMORACIJA

(Zarja Velike Lašče)

NEDELJA, 5. MAJ, ob 14. uri

Sv. Gregor

10. BLAGOSLOV TRAKTORJEV IN TRAKTORISTOV

(Strojni krožek Urban)

PONEDELJEK, 6. MAJ, ob 18. uri

Knjižnica Frana Levstika, Velike
Lašče

PRAVLJIČNA URA

(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

ČETRTEK, 9. MAJ, ob 19. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

LIKOVNA RAZSTAVA ERIKE ŽELEZNIK IN ALENKE KLEMENČIČ

(Občina Velike Lašče – Trubarjeva
domačija)

SOBOTA, 11. MAJ, ob 9. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

37. LIKOVNO SREČANJE TRUBARJEVI KRAJI

(KUD Primož Trubar Velike Lašče)

NEDELJA, 12. MAJ, ob 6. uri

MOKRICA IN KOMPOTELA

(PD Velike Lašče)

TOREK, 14. MAJ, ob 18.00 uri

Glasbena šola, Velike Lašče

KONCERT ZABAVNE GLASBE

(Glasbena šola Ribnica)

SREDA, 15. MAJ, ob 17. uri

Levstikov dom, Velike Lašče

SREČANJE OTROŠKIH FOLKLORNIH SKUPIN OSREDNJE SLOVENIJE

(JSKD Ribnica)

SOBOTA, 18. MAJ, od 9. do 12. ure

Trubarjeva domačija

MEDNARODNI MUZEJSKI DAN

(Občina Velike Lašče – Trubarjeva
domačija)

SOBOTA, 18. MAJ, ob 6. uri

KREMPA

(PD Velike Lašče)

NEDELJA, 19. MAJ, ob 18. uri

Levstikov dom, Velike Lašče

OTROŠKA BALETNA PREDSTAVA Morsko kraljestvo

(Zavod Visk)

